

Briuselis, 2022 m. gruodžio 12 d.
(OR. en)

15896/22

Tarpinstitucinė byla:
2022/0408 (COD)

JUSTCIV 168
ECOFIN 1316
COMPET 1020
JAI 1666
CODEC 1981
IA 220

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. gruodžio 8 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 702 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria suderinami tam tikri bankroto teisės aspektai

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 702 final.

Priedama: COM(2022) 702 final

Briuselis, 2022 12 07
COM(2022) 702 final

2022/0408 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria suderinami tam tikri bankroto teisės aspektai

(Tekstas svarbus EEE)

{SEC(2022) 434 final} - {SWD(2022) 395 final} - {SWD(2022) 396 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Ši iniciatyva, apie kurią paskelbta 2020 m. rugsėjo mėn., yra vienas iš Komisijos prioritetų skatinti kapitalo rinkų sąjungą (KRS), kuri yra labai svarbus projektas siekiant tolesnės finansinės ir ekonominės integracijos Europos Sąjungoje¹.

Jau seniai nustatyta, jog tai, kad nėra suderintų nemokumo režimų, yra viena iš pagrindinių laisvo kapitalo judėjimo ES ir glaudesnės ES kapitalo rinkų integracijos kliūčių. 2015 m. Europos Parlamentas, Taryba, Komisija ir Europos Centrinis Bankas (ECB) kartu įvardijo bankroto teisę kaip vieną iš svarbiausių sričių siekiant sukurti tikrąją KRS². Tokios nuomonės nuosekliai laikosi ir tarptautinės institucijos, pavyzdžiui, Tarptautinis valiutos fondas (TVF), ir daugelis idėjų kalvių. 2019 m. TVF nustatė, kad nemokumo praktika kartu su skaidrumu ir reguliavimo kokybe yra viena iš „trijų pagrindinių glaudesnės kapitalo rinkų integracijos Europoje kliūčių“. ECB ne kartą pabrėžė, kad reikia „šalinti didžiausius trūkumus ir nemokumo sistemų skirtumus <...> viršijant tai, kas numatyta Nemokumo, restruktūrizavimo ir antrosios galimybės direktyvos projekte“, nes „veiksmingesni ir labiau suderinti nemokumo įstatymai [kartu su kitomis priemonėmis] gali padidinti tikrumą investuotojams, sumažinti išlaidas ir sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinėms investicijoms, kartu užtikrinant, kad rizikos kapitalas taptų patrauklesnis ir prieinamesnis įmonėms“³.

Nemokumo taisyklės nacionaliniu lygmeniu yra susiskaidžiusios. Todėl jų rezultatai įvairiose valstybėse narėse skiriasi, visų pirma skiriasi jų veiksmingumas atsižvelgiant į laiką, kurio reikia įmonei likviduoti, ir vertę, kurią galiausiai galima susigrąžinti. Kai kuriose valstybėse narėse tai lemia ilgą nemokumo bylų trukmę ir nedidelę vidutinę susigrąžinamą vertę likvidavimo bylose. Dėl nacionalinių režimų skirtumų taip pat atsiranda teisinis netikrumas dėl nemokumo bylų rezultatų, o tarpvalstybiniai kreditoriai patiria daugiau informacijos ir mokymosi išlaidų, palyginti su tais, kurie vykdo veiklą tik šalies viduje.

Nemokumo procedūrų rezultatai valstybėse narėse labai skiriasi: vidutinis susigrąžinimo laikotarpis svyruoja nuo 0,6 iki 7 metų, o teismo išlaidos – nuo 0 iki daugiau kaip 10 %. 2018 m. duomenimis, vidutinė įmonių paskolų susigrąžinimo vertė ES buvo 40 % negrąžintos sumos įsipareigojimų neįvykdymo metu ir 34 % mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) atveju⁴.

¹ COM/2020/590 *final*.

² Penkių pirmininkų pranešimas (https://ec.europa.eu/info/publications/five-presidents-report-completing-europes-economic-and-monetary-union_en), 2015 m. liepos 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl kapitalo rinkų sąjungos kūrimo (2015/2634(RSP)) ir 2020 m. spalio 8 d. rezoliucija dėl tolesnio kapitalo rinkų sąjungos (KRS) plėtojimo (2020/2036(INI)).

³ Europos Centrinis Bankas, „Financial integration in Europe“, 2018 m. gegužės mėn., <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fie/ecb.financialintegrationineurope201805.en.pdf> ir „Financial Integration and Structure in the Euro Area“, 2022 m. balandžio mėn., <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fie/ecb.fie202204~4c4f5f572f.en.pdf>.

⁴ Duomenys gauti iš Europos bankininkystės institucijos atliktos lyginamosios analizės. Žr. Europos bankininkystės institucija, „Report on the benchmarking of national loan enforcing frameworks“, 2020, https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/About%20Us/Missions%20and%20tasks/Call%20for%20Advice/2020/Report%20on%20the%20benchmarking%20of%20national%20loan%20enforcement%20frameworks/962022/Report%20on%20the%20benchmarking%20of%20national%20loan%20enforcement%20frameworks.pdf. Nacionaliniai nemokumo ekspertai, kurie pateikė

Mažos susigrąžinimo vertės, ilgos nemokumo procedūros ir didelės procedūrų išlaidos ne tik daro poveikį įmonės likvidavimo veiksmingumui. Tai taip pat yra pagrindiniai aspektai, į kuriuos turėtų atsižvelgti investuotojai arba kreditoriai nustatydami rizikos priedo, kurį jie tikisi susigrąžinti investuodami, dydį. Kuo mažiau veiksmingas bus nemokumo režimas, tuo didesnę priedą taikys investuotojai, kai visi kiti aspektai išlieka pastovūs. Dėl didelės rizikos priedo padidėja įmonės kapitalo sąnaudos ir, jei rizika yra ypač didelė, investuotojai atgrasomi suteikti kreditą. Tai savo ruožtu riboja finansavimo, kuriuo įmonė gali pasinaudoti, pasirinkimą ir apskritai riboja jos galimybes gauti įperkama finansavimą, kad galėtų plėsti savo veiklą.

10–20 % iš 120 000–150 000 nemokumo bylų per metus Europos Sąjungoje buvo susijusios su tarpvalstybiniu kreditų teikimu. Skirtingi nemokumo režimai visoje ES kelia ypatingą problemą tarpvalstybiniam investuotojams, kurie, vertindami investavimo galimybes už savo buveinės valstybės narės ribų, potencialiai turi atsižvelgti į 27 skirtingus nemokumo režimus. Sąlygos nėra vienodos: panašios investicijos valstybėse narėse, kuriose nemokumo režimai yra veiksmingesni, laikomos patrauklesnėmis nei valstybėse narėse, kuriose nemokumo režimai ne tokie veiksmingi, todėl atsiranda didelių kliūčių tarpvalstybiniam kapitalo judėjimui ir bendrosios kapitalo rinkos veikimui ES. Tikėtina, kad valstybių narių, kuriose nemokumo sistemos yra veiksmingesnės, įmonės taip pat galės gauti pigesnę finansavimą, todėl joms bus suteiktas konkurencinis pranašumas, palyginti su kitų valstybių narių įmonėmis. Be to, skirtingi nemokumo režimai valstybėse narėse atgraso investuotojus apsvaistinti investavimo galimybę tose valstybėse narėse, kurių teisinės sistemos tiems investuotojams yra mažiau žinomos. Tai visų pirma pasakytina apie tuos investuotojus, kurie neturi išteklių įvertinti 27 skirtingus nemokumo režimus. Tai mažina bendrą tarpvalstybinių investicijų ES potencialą, riboja ES kapitalo rinkų gylį bei mastą ir kenkia bendrai KRS projekto sėkmei.

Dėl tebesitęsiančios energetikos krizės ir ribotos fiskalinės erdvės viešosioms subsidijoms ateityje gali pasitraukti daugiau įmonių. Daugiau įmonių gali susidurti su sąlygomis, kai jų įsiskolinimo lygis tampa netvarus. Be to, naujausi ekonomikos pokyčiai rodo, kad ES ekonomika vis dar yra pažeidžiama dėl didelių ekonominių sukrėtimų ir sunkumų. Pastarųjų atveju veiksmingesnės ir geriau suderintos nemokumo taisyklės ES padidintų tokių sukrėtimų absorbuojamumą. Jos taip pat padėtų sumažinti netvarkingų likvidavimo operacijų neigiamą poveikį (ir investuotojų išlaidas). Pagal pagrindinį scenarijų nemokumo bylos ir toliau bus išbandymas teismų sistemų pajėgumui, tačiau nebus imamasi jokių sprendimų, kad būtų išspręstos ilgos bylos nagrinėjimo trukmės ir neveiksmingumo, mažesnių susigrąžinimo verčių ir galiausiai mažesnio kreditų teikimo ir struktūrinio ekonomikos koregavimo problemos.

Tai, kad nemokumo režimai nėra labiau suvienodinti, reikš, jog tarpvalstybinių investicijų ir tarpvalstybinių verslo santykių lygis nepasieks savo potencialo.

Siekiant iš esmės sumažinti nemokumo režimų susiskaidymą, reikia imtis veiksmų ES lygmeniu. Taip būtų remiama valstybių narių nemokumo taisyklių tikslinių elementų konvergencija ir visose valstybėse narėse būtų sukurti bendri standartai, taip sudarant palankesnes sąlygas tarpvalstybinėms investicijoms.

Pasaulio banko verslo sąlygų palankumo indekso nemokumo rodikliams naudojamo lyginamojo scenarijaus įverčius, pažymėjo, kad susigrąžinimo laikotarpio trukmė ES valstybėse narėse siekia 1,5–3,5 metų, o teisminės išlaidos sudaro 9–15 %. Susigrąžinimo normos likvidavimo atveju ES valstybėje narėje svyravo nuo 32 % iki 44 %, o atitinkamų valstybių narių vidurkis – 38 %.

ES lygmens priemonėmis būtų užtikrintos vienodos sąlygos ir išvengta tarpvalstybinių investicinių sprendimų iškraipymų, atsirandančių dėl informacijos apie nemokumo režimus trūkumo ir jų struktūros skirtumų. Tai taip pat padėtų sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinėms investicijoms ir konkurencijai, kartu apsaugant tvarkingą bendrosios rinkos veikimą. Kadangi nemokumo režimų skirtumai yra pagrindinė kliūtis tarpvalstybinėms investicijoms, šios kliūties šalinimas yra labai svarbus siekiant sukurti ES bendrąją kapitalo rinką.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas visiškai dera su kitais šios politikos srities ES teisės aktais, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1023⁵ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/848⁶, nes juo sprendžiamos problemos, kurios kitais esamais teisės aktais nesprenžiamos. Todėl šiais ES veiksmais šalinama tikra teisėkūros spraga.

Direktyva (ES) 2019/1023 yra tikslinio suderinimo priemonė, kurioje daugiausia dėmesio skiriama dviejų konkrečių rūšių procedūroms: nemokumo grėsmės procedūroms ir žlugusių verslininkų skolų panaikinimo procedūroms. Abi procedūros buvo naujos ir nebuvo įtrauktos į daugumos valstybių narių nacionalines nemokumo sistemas. Prevencinio restruktūrizavimo procedūros (Direktyvos (ES) 2019/1023 II antraštinė dalis) – tai schemas, kuriomis gali naudotis finansinių sunkumų patiriantys skolininkai prieš jiems tampant nemokiais, t. y. kai yra tik nemokumo tikimybė. Jos grindžiamos tuo, kad yra daug didesnė tikimybė išgelbėti sunkumų patiriančias įmones, kai jų skolų restruktūrizavimo priemonės joms prieinamos labai ankstyvame etape, prieš joms galutinai tampant nemokiomis. Direktyvoje (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų nustatyti minimalaus suderinimo standartai taikomi tik toms įmonėms, kurios dar nėra nemokios ir siekia būtent šio tikslo – išvengti nemokumo bylų, iškeltų įmonėms, kurios gali vėl tapti gyvybingos. Jie nėra taikomi tais atvejais, kai įmonė tampa nemoki ir jai turi būti iškelta nemokumo byla. Be to, minimalieji standartai dėl antrosios galimybės žlugusiems verslininkams (Direktyvos (ES) 2019/1023 III antraštinė dalis) nėra susiję su nemokumo bylų nagrinėjimo būdais. Vietoj to jie yra susiję su nemokių verslininkų skolų panaikinimu dėl nemokumo ir galėtų būti apibūdinami kaip nemokumo keliamų padarinių reguliavimas, tačiau pačios bankroto teisės nesuderina.

Reglamentas (ES) 2015/848 buvo priimtas remiantis teisminio bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose teisiniu pagrindu (SESV 81 straipsnis)⁷. Reglamentu (ES) 2015/848 nustatytos vienodos tarptautinės jurisdikcijos ir taikytinos teisės taisyklės, pagal kurias tarpvalstybinio nemokumo atvejais nustatoma, kurioje valstybėje narėje turi būti iškelta nemokumo byla ir kuri teisė turi būti taikoma. Tuo pat metu buvo nustatytos vienodos taisyklės, kuriomis užtikrinama, kad teismų, turinčių jurisdikciją šiose bylose, priimti sprendimai būtų pripažįstami ir prireikus vykdomi visų valstybių narių teritorijoje. Reglamentas (ES) 2015/848 nedaro poveikio nacionalinės bankroto teisės turiniui. Jame nustatoma taikytina teisė, tačiau nenustatomi jokie tos teisės požymiai ar minimalieji standartai. Todėl juo nėra pašalinami valstybių narių bankroto teisės aktų skirtumai (ir jų keliamos problemos bei išlaidos).

⁵ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2017/1132 (Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyva) (OL L 172, 2019 6 26, p. 18).

⁶ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015 6 5, p. 19).

⁷ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas visiškai dera su Komisijos prioritetu daryti pažangą KRS srityje, visų pirma įgyvendinant KRS veiksmų plano 11 veiksmą ir paskesnę Komisijos komunikatą dėl KRS. 2020 m. KRS veiksmų plane⁸ paskelbta, kad Komisija ims teisėkūros arba su teisėkūra nesusijusios iniciatyvos dėl minimalaus suderinimo arba didesnės konvergencijos tikslinėse ne bankų įmonių bankroto teisės srityse, kad nemokumo bylų rezultatai būtų labiau nuspėjami. 2021 m. rugsėjo 15 d. ketinimų rašte⁹, skirtame Parlamentui ir Tarybai pirmininkaujančiai valstybei narei, pirmininkė U. von der Leyen paskelbė iniciatyvą dėl tam tikrų su nemokumo bylomis susijusios materialinės teisės aspektų suderinimo, kuri buvo įtraukta į 2022 m. Komisijos darbo programą¹⁰. 2021 m. lapkričio mėn. paskelbtame Komisijos komunikate dėl KRS paskelbta būsima įmonių nemokumo srities direktyva, kuri gali būti papildyta Komisijos rekomendacija¹¹.

Pasiūlymas taip pat visiškai dera su tikslinėmis konkrečioms šalims skirtomis rekomendacijomis Europos semestro kontekste, kuriomis siekiama padidinti nacionalinių nemokumo režimų, dėl kurių kai kuriose valstybėse narėse pradėtos nemokumo reformos, veiksmingumą ir spartą.

Pasiūlymas taip pat dera su Tarybos direktyva 2001/23/EB¹², nes juo nepažeidžiamas principas, kad darbuotojai neišlaiko savo teisių, kai nemokumo byloje įvyksta perdavimas. Visų pirma Direktyvos 2001/23/EB 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, jeigu valstybės narės nenustato kitaip, 3 ir 4 straipsniai dėl darbuotojų teisių apsaugos perduodant įmonės nuosavybės teises netaikomi, jeigu perdavėjui taikomos bankroto arba kitos panašios nemokumo procedūros, kurios buvo pradėtos ketinant likviduoti perdavėjo turtą ir kurias prižiūri kompetentinga valdžios institucija. Reglamentuojant įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą¹³, pasiūlymas visiškai atitinka šią nuostatą. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Sprendimą *Heiploeg*¹⁴, šiame pasiūlyme visų pirma paaiškinama, kad įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros likvidavimo etapas turi būti laikomas bankroto arba nemokumo byla, iškelta siekiant likviduoti perdavėjo turtą prižiūrint kompetentingai valdžios institucijai, Direktyvos 2001/23/EB 5 straipsnio 1 dalies tikslais.

⁸ COM(2020) 590 *final*.

⁹ Žr. p. 4: [state_of_the_union_2021_letter_of_intent_en.pdf](#) (europa.eu).

¹⁰ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2022 m. Komisijos darbo programa. Kartu kurkime stipresnę Europą“, COM(2021) 645 *final*, [cwp2022_en.pdf](#) (europa.eu).

¹¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kapitalo rinkų sąjunga. Rezultatai praėjus metams po veiksmų plano priėmimo“, COM/2021/720 *final*, paskelbtas svetainėje EUR-Lex – 52021DC0720 – LT – EUR-Lex (europa.eu).

¹² 2001 m. kovo 12 d. Tarybos Direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 82, 2001 3 22, p. 16).

¹³ Per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą skolininko įmonė arba jos dalis parduodama kaip veikianti įmonė pagal sutartį, dėl kurios buvo susitarta konfidencialiai prieš iškeliant nemokumo bylą, prižiūrint teismo paskirtam stebėtojų, ir po jos vykdoma trumpa nemokumo procedūra, pagal kurią iš anksto sutartam pardavimui suteikiamas oficialus leidimas ir jis vykdomas.

¹⁴ 2022 m. balandžio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-237/20 (*Federatie Nederlandse Vakbeweging / Heiploeg Seafood International BV*), EU:C:2022:321.

Pasiūlymas taip pat dera su Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB¹⁵, kuria siekiama apriboti atsakomybės už žalą aplinkai kaupimąsi ir užtikrinti, kad būtų laikomasi principo „teršėjas moka“. Direktyva 2004/35/EB valstybės narės įpareigojamos imtis priemonių paskatinti, kad atitinkami ekonomikos ir finansų subjektai kurtų finansinio užtikrinimo priemones ir rinkas, taip pat ir finansinius mechanizmus nemokumo atveju, kad sudarytų sąlygas subjektams naudoti finansines garantijas savo atsakomybei pagal Direktyvą 2004/35/EB užtikrinti. Šiais mechanizmais siekiama užtikrinti, kad reikalavimai būtų įteikti net ir tais atvejais, kai skolininkas tampa nemokus. Pasiūlymu nedaromas poveikis toms priemonėms pagal Direktyvą 2004/35/EB. Priešingai, veiksmingesnė nemokumo sistema prisidėtų prie spartesnio ir veiksmingesnio turto vertės susigrąžinimo apskritai ir taip palengvintų žalos atlyginimą reikalavimų dėl žalos aplinkai atveju nemokias įmonei net ir nesinaudojant finansinio užtikrinimo priemonėmis, visapusiškai laikantis Direktyvos 2004/35/EB tikslų.

Galiausiai šis pasiūlymas padės daugiau verslininkų pasinaudoti skolų panaikinimu, nes bus lengviau pradėti nemokumo procedūras prieš labai mažas įmones ir bus galima veiksmingiau jas vykdyti. Tai atitinka paramos MVĮ dokumentų rinkinio tikslą, apie kurį pirmininkė U. von der Leyen paskelbė 2022 m. rugsėjo mėn. pranešime apie Sąjungos padėtį.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Teisinis šio pasiūlymo pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 114 straipsnis, kuriuo leidžiama priimti priemones nacionalinėms nuostatomis, skirtoms vidaus rinkai sukurti ir jos veikimui užtikrinti, suderinti.

Bankroto teisės aktais siekiama užtikrinti tvarkingą finansinių ir ekonominių sunkumų patiriančių įmonių likvidavimą. Jie laikomi vienu iš pagrindinių veiksnių nustatant finansinių investicijų sąnaudas, nes pagal jas galima nustatyti galutinę investicijų į nemokias įmones susigrąžinimo vertę.

Dėl didelių nacionalinių nemokumo bylų veiksmingumo skirtumų atsiranda kliūčių laisvam kapitalo judėjimui ir geram vidaus rinkos veikimui, nes dėl riboto įmonių nemokumo bylų rezultatų nuspėjamumo įvairiose valstybėse narėse mažėja tarpvalstybinių investicijų patrauklumas ir dėl to tarpvalstybiniai investuotojai patiria didesnes informacijos paieškos išlaidas. Be to, dėl šių skirtumų labai skiriasi investicijų į nemokias įmones susigrąžinimo vertė visoje ES. Taigi sąlygos Sąjungoje nėra vienodos, o panašios investicijos valstybėse narėse, kuriose bankroto teisės aktai yra veiksmingesni, laikomos patrauklesnėmis nei valstybėse narėse, kuriose bankroto teisės aktai yra ne tokie veiksmingi. Įmonės iš valstybių narių, kuriose bankroto teisės aktai yra veiksmingesni, gali patirti mažesnes kapitalo sąnaudas nei įmonės kitose valstybėse narėse, todėl apskritai joms gali būti lengviau gauti kapitalo.

Pasiūlymo tikslas – sumažinti nacionalinės bankroto teisės aktų skirtumus ir taip spręsti neveiksmingesnių bankroto teisės aktų kai kuriose valstybėse narėse klausimą, apskritai didinant nemokumo bylų nuspėjamumą ir mažinant kliūtis laisvam kapitalo judėjimui. Derinant tikslinius bankroto teisės aktų aspektus, pasiūlymu visų pirma siekiama sumažinti

¹⁵ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, 2004 4 30, p. 56).

tarpvvalstybinių investuotojų informacijos ir mokymosi išlaidas. Taigi vienodesni bankroto teisės aktai turėtų išplėsti finansavimo, kuriuo gali naudotis įmonės visoje Sąjungoje, pasirinkimą.

Šis pasiūlymas nėra grindžiamas SESV 81 straipsniu, nes jame kalbama ne tik apie tarpvalstybinio pobūdžio situacijas. Nors pagrindinis pasiūlymo tikslas – visų pirma pašalinti kliūtis tarpvalstybinėms investicijoms, juo siekiama suderinti nacionalines nuostatas, kurios būtų vienodai taikomos tiek vienoje, tiek keliose valstybėse narėse veikiančioms įmonėms ir verslininkams. Todėl pasiūlyme taip pat būtų nagrinėjami atvejai, kurie nėra tarpvalstybinio pobūdžio, o 81 straipsnio, kaip teisinio pagrindo, taikymas nebūtų pagrįstas.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kliūtys, atsirandančios dėl labai skirtingų nacionalinių nemokumo režimų, trukdo kurti bendrąją rinką ES apskritai ir konkrečiai KRS, tad tuo galima pateisinti vienodesnę ES nemokumo reguliavimo sistemą. Tačiau skirtinga valstybių narių pradinė padėtis, teisės tradicijos ir politikos prioritetai reiškia, kad nacionalinio lygmens reformos šioje srityje tikriausiai neužtikrins visapusiškos nemokumo sistemų konvergencijos, taigi nepadidins jų bendro veiksmingumo.

Nacionalinės bankroto teisės aktų suderinimas gali padėti užtikrinti vienodesnę ES kapitalo rinkų veikimą, sumažinti rinkos susiskaidymą ir užtikrinti geresnes galimybes įmonėms gauti finansavimą. ES lygmens veiksmais galima geriau iš esmės sumažinti nacionalinių nemokumo režimų susiskaidymą ir užtikrinti valstybių narių nemokumo taisyklių tikslinių elementų konvergenciją tokiu mastu, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybinėms investicijoms visose valstybėse narėse. ES lygmens veiksmais taip pat būtų užtikrintos vienodos sąlygos ir sumažinta tarpvalstybinių investicinių sprendimų iškraipymo dėl faktinių nemokumo režimų skirtumų ir informacijos apie šiuos skirtumus trūkumo rizika.

- **Proporcingumo principas**

Šio pasiūlymo tikslas – prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo ir pašalinti naudojimosi pagrindinėmis laisvėmis, pavyzdžiui, kapitalo judėjimo ir įsisteigimo laisve, kliūtis, susidarančias dėl skirtingų nacionalinės teisės aktų ir procedūrų įmonių nemokumo srityje. Siekiant šio tikslo, šiuo pasiūlymu nustatomi tik minimalaus suderinimo reikalavimai ir tik tikslinėse materialinės bankroto teisės srityse, kurios gali turėti didžiausią poveikį tokių bylų veiksmingumui ir trukmei.

Šiuo pasiūlymu valstybėms narėms paliekama pakankamai lankstumo priimti priemones srityse, kurios nepatenka į jo taikymo sritį, taip pat nustatyti papildomas priemones suderintose srityse, su sąlyga, kad šios priemonės atitinka šio pasiūlymo tikslą. Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

SESV 114 straipsniu leidžiama priimti aktus reglamento arba direktyvos pavidalu. ES vidaus rinkos integraciją bankroto teisės srityje geriausiai galima pasiekti derinant teisės aktus direktyva, nes direktyvoje atsižvelgiama į skirtingą valstybių narių teisinę kultūrą ir teisine sistemas bankroto teisės srityje ir numatomas pakankamas perkėlimo į nacionalinę teisę proceso lankstumas, kad būtų galima įgyvendinti bendrus minimaliuosius standartus su tomis skirtingomis sistemomis suderinamu būdu.

Rekomendacija nepavyktų pasiekti pageidaujamo suderinimo šioje politikos srityje, kurioje nustatyti dideli valstybių narių privalomuose teisės aktuose įtvirtinti skirtumai. O suderinimas reglamentu nepaliktų pakankamai lankstumo valstybėms narėms prisitaikyti prie vietos sąlygų ir išlaikyti procesinių nemokumo taisyklių suderinamumą su platesne nacionaline teisine sistema.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma

- **Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais**

Rengdama šį pasiūlymą Komisija konsultavosi su suinteresuotaisiais subjektais. Be kitų iniciatyvų, Komisija visų pirma:

i) surengė specialias atviras viešas konsultacijas (2020 m. gruodžio 18 d. – 2021 m. balandžio 16 d.);

ii) konsultavosi su visuomene dėl įžanginio poveikio vertinimo (2020 m. lapkričio 11 d. – 2020 m. gruodžio 9 d.);

iii) 2022 m. kovo 22 d. ir 2022 m. spalio [25] d. surengė specialius susitikimus su valstybių narių ekspertais;

iv) 2022 m. kovo 8 d. surengė specialų susitikimą su suinteresuotaisiais subjektais.

Per viešas konsultacijas internetu buvo pateikti 129 atsakymai iš 17 valstybių narių ir Jungtinės Karalystės. Trečdalis atsakymų buvo pateikti nemokumo klausimais besidominčių specialistų ir profesionalų vardu (ši kategorija apima nemokumo specialistus ir teisininkus). Apie 20 % atsakymų pateikė finansų sektoriaus suinteresuotieji subjektai, apie 12 % – verslo ir prekybos sektoriaus suinteresuotieji subjektai, 7 % – socialinių ir ekonominių interesų organizacijų atstovai ir 5,5 % – teisminių institucijų nariai (teisėjai). Be to, gauta 10 atsakymų iš 8 valstybių narių valdžios institucijų (7,75 %), 7 iš jų pateikti centrinės valdžios lygmeniu.

Suinteresuotieji subjektai pažymėjo, kad dėl valstybių narių nemokumo sistemų skirtumų vidaus rinkai kylančios problemos yra rimtos ir kad nacionalinių nemokumo sistemų skirtumai atgraso nuo tarpvalstybinių investicijų ir skolinimo. Suinteresuotųjų subjektų teigimu, šie skirtumai daro poveikį vidaus rinkos veikimui, visų pirma kiek tai susiję su: 1) ieškiniais dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu; 2) nemokaus skolininko turtui priklausančio turto atsekimu ir išieškojimu; 3) direktorių pareigomis ir atsakomybe gresiant nemokumui ir 4) tuo, kaip iškeliamos nemokumo bylos. Todėl didžioji dauguma suinteresuotųjų subjektų pritarė ES veiksams, kuriais siekiama didinti konvergenciją šioje politikos srityje priimant tikslinius teisės aktus (37,21 %) ar rekomendaciją (23,26 %) arba derinant abi priemones (27,13 %).

Komisija taip pat surengė specialų susitikimą su atrinktų suinteresuotųjų subjektų grupe. Buvo pakviesti finansų sektoriaus ir verslo bei prekybos sektoriaus atstovai, darbuotojų, vartotojų, specialistų ir su nemokumo bylomis dirbančių profesionalų atstovai, taip pat

akademinės bendruomenės ir idėjų kalvių nariai. Suinteresuotieji subjektai aktyviai dalyvavo susitikime ir pranešė apie praktinius sunkumus, kylančius dėl nacionalinių nemokumo sistemų susiskaidymo ir skirtingų jų veiksmingumo lygių. Jie taip pat pareiškė pritariančius didesnei nemokumo bylų teisinės padėties konvergencijai ES.

Iniciatyvos rengimui pritarė restruktūrizavimo ir bankroto teisės ekspertų grupė. Šią ekspertų grupę iš pradžių įsteigė Komisija, kad parengtų pasiūlymą dėl Direktyvos (ES) 2019/1023. Po to grupė buvo išplėsta – buvo paskirta 10 pavienių ekspertų, atstovaujančių bendram interesui konkrečioje politikos srityje (interesų grupėse buvo atstovaujama finansiniams kreditoriams, prekybos kreditoriams, vartojimo kreditoriams, darbuotojų kreditoriams, nemokiems arba pernelyg įsiskolinusiems skolininkams).

Rengdama pasiūlymą, Komisija paprašė atlikti du išorės tyrimus, susijusius su konkrečiomis nemokumo sritimis. Abu tyrimai buvo užsakyti konsorciui, kurį sudarė „Tipik“ ir „Spark Legal Network“. Pirmajame tyrime, kuriame vertinama piktnaudžiaujamoji palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimo praktika nemokumo bylose po 2015 m. padarytų Reglamento (ES) 2015/848 pakeitimų, taip pat nagrinėjamas klausimas, koku mastu nacionalinių nemokumo sistemų skirtumai skatina suinteresuotuosius subjektus piktnaudžiauti palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimu. Antrajame tyrime analizuojamas turto atsekimo ir susigrąžinimo nemokumo bylose klausimas. Abu tyrimai apima empirinę analizę, su kuria susijusius duomenis rangovas rinko tiek iš viešų apklausų internetu, tiek iš struktūrizuotų pokalbių su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais iš visų valstybių narių. Be to, Komisija atliko įmonei „Deloitte“ / „Grimaldi“ užsakytą specialų tikslinių įmonių nemokumo priemonių poveikio vertės susigrąžinimui ir nemokumo procedūrų veiksmingumui tyrimą. Visi trys tyrimai yra paskelbti Komisijos svetainėje.

Rengdama pasiūlymą Komisija taip pat keletą kartų konsultavosi su valstybėmis narėmis. Iniciatyvą ne kartą aptarė valstybių narių finansų ministrai; jie pareiškė pritariančius šiai iniciatyvai. 2020 m. gruodžio 3 d. Tarybos (ECOFIN) išvadose dėl KRS veiksmų plano¹⁶ Komisija paraginta įgyvendinti šią iniciatyvą. Šios išvados buvo patvirtintos 2020 m. gruodžio 11 d. euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo pareiškimu¹⁷. 2021 m. balandžio mėn. Euro grupės srities ministrai padarė išvadą, kad nacionalinės nemokumo režimų reformos turėtų būti vykdomos derinant jas su lygiagrečiomis ES institucijų vadovaujamos darbo kryptimis, kurių imtasi pagal KRS veiksmų planą¹⁸. 2021 m. birželio 25 d. euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo pareiškime patvirtinta, kad „[r]eikia nustatyti ir įveikti struktūrinius kapitalo rinkų integracijos ir plėtros iššūkius, visų pirma tikslinėse įmonių nemokumo teisės aktų srityse“¹⁹. Be to, Europos Parlamentas taip pat pritarė veiksmingesniems ir labiau suderintiems nemokumo režimams, ragindamas Komisiją priiimti tvirtesnę įsipareigojimą siekti realios pažangos šioje srityje, o tai, Parlamento nuomone, vis dar yra didelė kliūtis tikrai ES kapitalo rinkų integracijai²⁰.

¹⁶ Tarybos išvados dėl Komisijos veiksmų plano (dok. Nr. 12898/1/20 REV 1).

¹⁷ Dok. Nr. EURO 502/20.

¹⁸ Žr. Komisijos diskusijoms skirtą pranešimą, paskelbtą adresu <https://www.consilium.europa.eu/media/49192/20210416-eg-com-note-on-insolvency-frameworks.pdf>. Diskusijos apibendrinamasis raštas paskelbtas adresu <https://www.consilium.europa.eu/media/49366/20210416-summing-up-letter-eurogroup.pdf>.

¹⁹ Dok. Nr. EURO 502/21.

²⁰ 2020 m. spalio 8 d. Europos Parlamento rezoliucijos „Tolesnis kapitalo rinkų sąjungos plėtojimas: galimybės gauti kapitalo rinkos finansavimą gerinimas, visų pirma MVI, ir tolesnis neprofesionalių investuotojų galimybių dalyvauti kūrimas“ (2020/2036(INI)).

Be to, atsižvelgdamos į glaudų bankroto teisės aktų ir kitų nacionalinės teisės sričių (pvz., nuosavybės teisės ir darbo teisės) ryšį ir į tai, kad skiriasi bankroto teisės pagrindiniai politikos tikslai, kai kurios valstybės narės pareiškė išlygas dėl privalomų teisės aktų, kuriais suderinama bankroto teisė, be kita ko, 2021 m. balandžio 1 d. Komisijai išsiųstame rašte.

2022 m. kovo 22 d. Komisija surengė specialų praktinį seminarą su valstybių narių vyriausybės ekspertais. Valstybės narės pabrėžė, kad reikia atlikti nuodugnią ir išsamią problemų analizę, taip pat kad svarbu aiškiai įvertinti problemų mastą, su jomis susijusius suinteresuotuosius subjektus ir jų faktinį poveikį vidaus rinkai. Be to, kalbant apie bet kokių būsimų ES lygmens veiksmų pobūdį, kai kurios valstybės narės pareiškė nuomonę, kad reikia atsargaus požiūrio, ir pasiūlė, kad priemonėmis daugiausia dėmesio būtų skiriama nemokumo bylų veiksmingumo didinimui.

2022 m. spalio 25 d. Komisija surengė antrą praktinį seminarą su valstybių narių vyriausybės ekspertais, kad informuotų juos apie politikos galimybes, įtrauktas į poveikio vertinimą, ir apie pasiūlymo rengimo padėtį.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Prie šio pasiūlymo pridedamas poveikio vertinimas yra taip pat grindžiamas duomenimis, gautais atliekant dokumentų analizę, kurią visų pirma sudarė šie tyrimai ir ekspertizės²¹:

- „Deloitte“ / „Grimaldi“ (2022), „Study to support the preparation of an impact assessment on a potential EU initiative increasing convergence of national insolvency laws“, *galutinės ataskaitos projektas*, JUST GD, 2022 m. kovo mėn.

- „Spark“, „Tipik“, „Study on the issue of abusive forum shopping in insolvency proceedings“, *JUST GD*, 2022 m. vasario mėn. (specialioji sutartis Nr. JUST/2020/JCOO/FW/CIVI/0160).

- „Spark“, „Tipik“, „Study on tracing and recovery of debtor’s assets by insolvency practitioners“, *JUST GD*, 2022 m. kovo mėn. (specialioji sutartis Nr. JUST/2020/JCOO/FW/CIVI/0172).

Poveikio vertinimui surinkta ir naudota medžiaga buvo iš esmės faktinė arba kitais būdais gauta iš geros reputacijos ir plačiai pripažįstamų šaltinių, laikomų šios srities lyginamaisiais standartais ir atskaitos taškais. Vykstant konsultacijoms suinteresuotųjų subjektų pateikti atsiliepimai iš esmės vertinti kaip nuomonės, nebent jie buvo faktinio pobūdžio.

²¹ Rengiant šią iniciatyvą Komisijos vardu buvo parengti kiti tyrimai: (1) Europos Komisija, „Improving the evidence base on transfer of business in Europe: annex C: case study on the cross-border dimension of business transfers“, Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga, Leidinių biuras, 2021 m. vasario mėn., paskelbta adresu:; (2) F. Steffek, „Analysis of individual and collective loan enforcement laws in the EU Member States“, FISMA GD, 2019 m. lapkričio mėn., paskelbta adresu:; (3) G. McCormack ir kt., „Study on a new approach to business failure and insolvency, comparative legal analysis of the Member States’ relevant provisions and practices“, JUST GD, 2016 m. sausio mėn., paskelbta adresu:; (4) EBI, „Report on the benchmarking of national loan enforcement frameworks, Response to the European Commission’s call for advice on benchmarking on national loan enforcement frameworks (including insolvency frameworks) from a bank creditors perspective“, Europos bankininkystės institucija, 2020 m. lapkričio mėn., EBA/Rep/2020/29.

- **Poveikio vertinimas**

Poveikio vertinime buvo nagrinėjami trys pagrindiniai bankroto teisės aspektai: i) turto išieškojimas iš likviduoto nemokaus skolininko turto, ii) procedūrų veiksmingumas ir iii) nuspėjamas ir teisingas susigrąžintos vertės paskirstymas kreditoriams. Šie trys aspektai visų pirma apima klausimus, susijusius su ieškiniais dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, turto atsekimu, direktorių pareigomis ir atsakomybe, veikiančios įmonės pardavimu (įmonės perėmimu nemokumo atveju), nemokumo veiksmu, specialiu nemokumo režimu labai mažoms ir mažosioms įmonėms, reikalavimų eiliškumu ir kreditorių komitetais. Remiantis restruktūrizavimo ir bankroto teisės ekspertų grupės pateikta informacija, specialiu tyrimu ir suinteresuotųjų subjektų nuomonėmis, nustatytos politikos galimybės. Jos buvo analizuojamos atsižvelgiant į tris tikslus, t. y. ar jos i) leidžia užtikrinti didesnę susigrąžinimo vertę, ii) lemia trumpesnę nemokumo bylų trukmę ir iii) sumažina teisinį netikrumą ir informacijos išlaidas, visų pirma tarpvalstybiniais investuotojams.

Pasiūlyme ir peržiūrėtame poveikio vertinime atsižvelgiama į Reglamentavimo patikros valdybos, kuri 2022 m. birželio 24 d. savo pirmojoje nuomonėje padarė išvadą, kad prieš toliau įgyvendinant šią iniciatyvą būtina pakoreguoti poveikio vertinimą, pastabas. Buvo surinkta daugiau įrodymų apie tai, kokį neigiamą poveikį dabartinės nemokumo bylos daro tarpvalstybinėms investicijoms bendrojoje rinkoje ir kaip tai palyginama su kitais veiksniais. Į pagrindinį tekstą ir 5 priedą buvo įtraukta daugiau informacijos apie tarpvalstybinius nemokumo taisyklių skirtumus. Išsamiau paaiškinti Direktyvos (ES) 2019/1023, Reglamento (ES) 2015/848 ir šio pasiūlymo skirtumai. Atlikta papildoma įvairių priemonių poveikio teisiniams pajėgumams ir to, kaip suinteresuotieji subjektai vertino įvairias priemones, analizė. Aiškiau suformuluoti politikos galimybių kompromisai ir išsamiau pateiktos suinteresuotųjų subjektų nuomonės.

Reglamentavimo patikros valdyba išnagrinėjo peržiūrėtą poveikio vertinimą ir 2022 m. spalio 10 d. pateikė teigiamą antrą nuomonę be išlygų. Valdyba pažymėjo, kad poveikio vertinimas iš esmės patobulintas, ir pateikė keletą pasiūlymų dėl tolesnių patobulinimų.

Šis pasiūlymas daro nedidelį teigiamą poveikį skaitmeninimui, visų pirma dėl didesnio proceso automatizavimo vykdant supaprastintas labai mažų įmonių likvidavimo procedūras ir naudojantis skaitmeniniu portalu (e. teisingumo portalu), kad būtų teikiama patogi naudoti informacija apie pagrindinius nemokumo režimų ypatumus ir reikalavimų eiliškumą.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Nemokumo bylų veiksmingumo didinimas padės sutrumpinti nemokumo bylų nagrinėjimo trukmę ir padidinti susigrąžinimo vertę nemokumo bylose, o tai reikštų mažesnes įmonių likvidavimo išlaidas ir didesnes kreditorių ir investuotojų susigrąžinimo normas.

Šiuo pasiūlymu taip pat siekiama pagerinti MVĮ verslo aplinką. Didinant tikėtinas susigrąžinimo normas kreditoriams ir investuotojams, kurie turi reikalų su MVĮ ir kitomis įmonėmis, pasiūlymu siekiama sumažinti numanomą investavimo į MVĮ riziką; tikimasi, kad dėl to sumažės MVĮ finansavimo išlaidos, kai visi kiti veiksniai yra vienodi. Kita vertus, pasiūlymu nėra nustatomos pareigos ar reikalavimų laikymosi išlaidos ekonomiškai aktyvioms MVĮ ir yra supaprastinamos procedūros toms, kurioms gresia nemokumas.

Šiuo pasiūlymu taip pat nustatoma speciali procedūra, kuria siekiama palengvinti ir paspartinti labai mažų įmonių likvidavimą, sudarant sąlygas toms labai mažoms įmonėms taikyti ekonomiškai efektyvesnį nemokumo procesą. Šiomis priemonėmis taip pat remiamas

tvarkingas „turto neturinčių“ labai mažų įmonių likvidavimas, sprendžiant klausimą, kad kai kurios valstybės narės atsisako suteikti galimybę iškelti nemokumo bylą, jei numatoma susigrąžinimo vertė yra mažesnė už teismo išlaidas. Šiuo pasiūlymu visoms labai mažoms įmonėms suteikiant galimybę pradėti procedūras jų finansiniams sunkumams įveikti, užtikrinama, kad verslininkai steigėjai galėtų pasinaudoti skolų panaikinimu ir pradėti naują veiklą pagal Direktyvos (ES) 2019/1023 nuostatas.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymu gerbiamos pagrindinės teisės ir laisvės, įtvirtintos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ir jis turi būti atitinkamai įgyvendinamas. Visų pirma šiuo pasiūlymu gerbiamos teisės ir laisvės, įtvirtintos 7 straipsnyje (teisė į privatų ir šeimos gyvenimą), 8 straipsnyje (asmens duomenų apsauga), 15 straipsnyje (laisvė pasirinkti profesiją ir teisė dirbti), 16 straipsnyje (laisvė užsiimti verslu), 17 straipsnyje (teisė į nuosavybę), 27 straipsnyje (darbuotojų teisė į informaciją ir konsultacijas) ir 47 straipsnio antroje pastraipoje (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą).

Pasiūlymu paskirtiesiems teismams bus suteikta prieiga prie nacionalinių banko sąskaitų registru ir elektroninių duomenų paieškos sistemų, taip pat prie susietos centralizuotų banko sąskaitų registru sistemos – BSR bendro prieigos punkto. Pasiūlymu nemokumo specialistams taip pat bus suteikta prieiga prie tikrųjų savininkų registro, sukurto valstybėje narėje, kurioje iškelta byla, taip pat prie tikrųjų savininkų registru tarpusavio sujungimo sistemos BORIS.

Nacionaliniuose banko sąskaitų registruose ir elektroninėse duomenų paieškos sistemose, taip pat tikrųjų savininkų registruose asmens duomenys centralizuojami. Todėl prieigos prie šių registru bei sistemų ir bendrų prieigos punktų išplėtimas turės įtakos duomenų subjektų pagrindinėms teisėms, visų pirma teisei į privatų gyvenimą ir teisei į asmens duomenų apsaugą. Visi dėl to atsirandantys Chartijoje pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimai turi atitikti Chartijoje, ypač 52 straipsnio 1 dalyje, nustatytus reikalavimus.

Apribojimas yra numatytas teisės aktuose ir yra pagrįstas poreikiu veiksmingai stiprinti turto atsekamumą vykstant nemokumo bylos nagrinėjimui, be kita ko, tarpvalstybinio mastu, siekiant kuo labiau padidinti kreditorių galimybes susigrąžinti vertę iš nemokios įmonės. Be to, paisoma atitinkamų teisių ir laisvių esmės, o apribojimai yra proporcingi siekiamam tikslui. Poveikis bus palyginti ribotas, nes duomenys, kurie yra prieinami ir kurių paiešką galima atlikti, apima tik duomenų rinkinį, apibrėžtą šiame pasiūlyme ir ES priemonėse, kuriomis sukuriama tos sistemos, ir būtiną tik siekiant atsekti nemokaus skolininko turtui priklausančią turtą. Šiuo pasiūlymu užtikrinama, kad tvarkant tuos duomenis būtų laikomasi taikytinų ES duomenų apsaugos taisyklių. Šio pasiūlymo tikslais Sąjungos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis taikomas Reglamentas (ES) 2018/1725²².

Pasiūlyme visų pirma nurodomi asmens duomenų tvarkymo tikslai ir reikalaujama, kad valstybės narės paskirtų nemokumo teismus, turinčius teisę prašyti informacijos tiesiogiai iš nacionalinių banko sąskaitų registru ir elektroninių duomenų paieškos sistemų. Pasiūlymu valstybės narės taip pat įpareigojamos užtikrinti, kad paskirtųjų teismų darbuotojai laikytųsi aukštų profesinių standartų duomenų apsaugos srityje, kad būtų įdiegtos techninės ir organizacinės priemonės duomenų saugumui užtikrinti laikantis aukštų technologinių

²² 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

standartų, kad paskirtieji teismai galėtų naudotis įgaliojimais susipažinti su banko sąskaitos informacija bei atlikti joje paiešką ir kad centralizuotus banko sąskaitų registrus administruojančios institucijos saugotų įrašus kiekvieną kartą, kai paskirtasis teismas naudojasi prieiga prie banko sąskaitos informacijos ir atlieka jos paiešką.

Be to, pasiūlyme aiškiai nurodyta informacijos, laikomos tikrųjų savininkų registruose, kuriais gali naudotis nemokumo specialistai, apimtis.

Galiausiai pasiūlyme patikslinama, kad Komisija nesaugos asmens duomenų, susijusių su nacionalinių elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimu, ir pateikiamos nuostatos dėl Komisijos vykdomo duomenų valdymo.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas turi poveikį Komisijos išlaidoms ir administracinei naštai. Šios išlaidos ir našta atsiranda dėl šio pasiūlymo 51 straipsnyje nustatytos pareigos sukurti sistemą, susiejančią nacionalines elektronines aukcionų sistemas per Europos e. teisingumo portalą. Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant kitus e. teisingumo portalo tarpusavio sujungimo projektus, apskaičiuota, kad pagal dabartinį ilgalaikį biudžetą (daugiametę finansinę programą) įgyvendinimo išlaidos Komisijai sudarys 1,75 mln. EUR²³. Papildomos išlaidos bus padengtos perskirstant lėšas pagal Teisingumo programą.

Šio pasiūlymo finansinis poveikis ir poveikis biudžetui išsamiai paaiškintas prie šio pasiūlymo pridėtoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Numatoma, kad vertinimas bus atliktas praėjus penkeriems metams po priemonių įgyvendinimo ir remiantis Komisijos geresnio reglamentavimo gairėmis. Vertinimo tikslas – įvertinti direktyvos veiksmingumą ir efektyvumą siekiant politikos tikslų ir nuspręsti, ar reikia naujų priemonių ar pakeitimų. Valstybės narės privalo teikti Komisijai informaciją, būtiną tam vertinimui parengti.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Šis pasiūlymas skirtas trims pagrindiniams bankroto teisės aspektams: i) turto išieškojimui iš likviduoto nemokaus skolininko turto, ii) bylų nagrinėjimo veiksmingumui ir iii) nuspėjamam ir teisingam susigrąžintos vertės paskirstymui kreditoriams. Jo sudedamosios dalys buvo atidžiai atrinktos remiantis derybų dėl Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvos patirtimi, ekspertų grupės svarstymais ir galutinėmis rekomendacijomis, viešų konsultacijų rezultatais, išorės konsultanto atliktu tyrimu ir intensyviu bendravimu su suinteresuotaisiais subjektais.

Šiuo pasiūlymu siekiama kuo labiau padidinti vertės susigrąžinimą iš nemokios įmonės kreditorių naudai. Šiuo tikslu nuostatos dėl ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu ir turto atsekimo viena kitą papildo. Tai užtikrinama nustatant būtiniausias suderintas sąlygas,

²³ Šios išlaidos turėtų būti papildytos dar 1,6 mln. EUR įgyvendinimo išlaidomis 2028 biudžetinais metais. Nuo 2029 m. numatomos Europos e. teisingumo portalo tarpusavio sujungimo sistemos metinės priežiūros išlaidos yra 600 000 EUR.

kuriomis turi būti pareiškiama ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, ir stiprinant turto atsekamumą, gerinant nemokumo specialistų prieigą prie banko sąskaitų informacijos, informacijos apie tikruosius savininkus ir tam tikrų nacionalinių turto registru, įskaitant kitų valstybių narių registrus. Šios nuostatos derinamos su galimybe kuo labiau padidinti įmonės susigrąžinimo vertę ankstyvame etape taikant įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą ir direktorių pareiga nedelsiant pateikti prašymą iškelti nemokumo bylą, kad kreditoriai išvengtų galimų turto vertės nuostolių.

Šiuo pasiūlymu taip pat siekiama padidinti procedūrų veiksmingumą, visų pirma likviduojant nemokias labai mažas įmones. Svarbu užtikrinti, kad naujosios taisyklės taip pat gerai veiktų labai mažoms įmonėms ES. Įprastų nemokumo procedūrų sąnaudos šioms įmonėms yra pernelyg didelės, o galimybė pasinaudoti skolų panaikinimu leistų joms atblokuoti verslo kapitalą naujiems projektams. Be to, kreditoriams užtikrinamas didesnis skaidrumas, susijęs su pagrindiniais nacionalinės teisės nemokumo bylų srityje ypatumais, įskaitant nemokumo veiksnį.

Galiausiai, siekiant užtikrinti teisingą ir nuspėjamą susigrąžintų verčių paskirstymą kreditoriams, pasiūlyme nustatomi reikalavimai, kaip pagerinti kreditorių interesų atstovavimą bylose per kreditorių komitetus. Be to, kreditoriams užtikrinamas didesnis reikalavimų eiliškumą reglamentuojančių taisyklių skaidrumas.

Siūloma direktyva suskirstyta į devynias antraštines dalis.

I antraštinėje dalyje pateikiamos bendrosios nuostatos dėl taikymo srities ir apibrėžčių.

II antraštinėje dalyje dėl ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu nustatytos minimalaus suderinimo taisyklės, kuriomis siekiama apsaugoti nemokaus skolininko turtą nuo neteisėto turto paėmimo iki nemokumo bylos iškėlimo. Tikslas – užtikrinti, kad valstybių narių teisės aktuose dėl nemokumo bylų būtų numatytas minimalusis apsaugos standartas, susijęs su teisinių veiksmų, kurie kenkia visiems kreditoriams, niekiniu pobūdžiu, negaliojimu ar nevykdytinumu. Be to, valstybės narės gali nustatyti arba toliau taikyti taisykles, kuriomis užtikrinama aukštesnio lygio kreditorių apsauga, pavyzdžiui, numatydamos daugiau pripažinimo negaliojančiu pagrindų. Į šią antraštinę dalį įtrauktos nuostatos nustato bendrąsias išankstines sąlygas, kuriomis teisinis veiksmas būtų pripažintas negaliojančiu, pripažinimo negaliojančiu pagrindus ir ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu teises pasekmes.

4 straipsnyje nustatytos bendrosios ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu sąlygos, nurodant, kad dėl visų teisinių veiksmų, įskaitant neveikimą, gali būti pareikštas ieškinys dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, jeigu jie kenkia visiems kreditoriams ir jei tenkinamas bet kuris iš paskesniuose straipsniuose nurodytų pripažinimo negaliojančiu pagrindų.

5 straipsnyje paaiškinama, kad nuostatos dėl ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu yra minimalaus suderinimo taisyklės, todėl valstybės narės gali toliau taikyti arba priimti nuostatas, kuriomis užtikrinama aukštesnio lygio kreditorių apsauga.

6 straipsnyje nustatytas pirmasis konkretus sandorio pripažinimo negaliojančiu pagrindas („lengvatos“). Tai teisiniai veiksmai, kurie buvo naudingi kreditoriui (arba kreditorių grupei) ir buvo atlikti per tris mėnesius iki nemokumo bylos iškėlimo arba po iškėlimo („įtariamasis laikotarpis“). Kadangi šis pripažinimo negaliojančiu pagrindas atsiranda vien dėl teisinio veiksmo užbaigimo, įtariamasis laikotarpis yra trumpiausias, palyginti su įtariamais laikotarpiais, susijusiais su kitais pripažinimo negaliojančiu pagrindais. Be to, kalbant apie „deramą padengimą“ (t. y. rezultatus, kurie visiškai atitiko kreditoriaus reikalavimą,

pavyzdžiui, reikalavimo patenkinimą įprastinėmis mokėjimo priemonėmis), teisiniai veiksmai šiuo pagrindu gali būti pripažinti niekiniais tik tuo atveju, jei kreditorius žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas negalėjo sumokėti savo skolų arba kad buvo pateiktas prašymas iškelti nemokumo bylą. Galiausiai šioje nuostatoje išvardijami tam tikrų rūšių teisiniai veiksmai, kurių negalima pripažinti niekiniais šiuo pagrindu.

7 straipsnyje nustatytas antrasis konkretus sandorio pripažinimo negaliojančiu pagrindas: teisiniai veiksmai, kurių vertė yra per maža. Šis pagrindas apima ne tik dovanas ar kitą dovanojimą, bet ir teisinius veiksmus už neįprastai mažą atlygį. Jis atlieka svarbų vaidmenį ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu teisėje, nes jis (be kita ko) yra veiksminga teisių gynimo priemonė, nukreipta prieš galimas skolininko pastangas neleisti kreditoriams pasinaudoti turtu, jį perduodant tretiesiems asmenims, pavyzdžiui, šeimos nariams arba turtą kontroliuojantiems subjektams, kartu išlaikant galimybę naudoti šį turtą.

8 straipsnyje nustatytas trečiasis ir paskutinis sandorio pripažinimo negaliojančiu pagrindas: tyčinio sukčiavimo veiksmai, t. y. teisiniai veiksmai, kuriais siekiama apgauti kreditorius.

9 straipsnyje nustatytos bendrosios ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu pasekmės. Jos apima reikalavimų, kylančių iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo, nevykdytinumą ir šalies, kuriai tas teisinis veiksmas yra naudingas, pareigą visiškai atlyginti nemokaus skolininko turtui padarytą žalą. Straipsnyje paaiškinama, kad pareiga kompensuoti nemokaus skolininko turtą negali būti įskaityta tenkinant kitos niekiniu pripažinto teisinio veiksmo šalies reikalavimus.

10 straipsnyje išdėstytos nuostatos dėl kitos niekiniu pripažinto teisinio veiksmo šalies teisių. Visų pirma reikalavimai, patenkinti atlikus niekiniu pripažintą teisinį veiksma, atnaujinami tiek, kiek šalis kompensuoja nemokaus skolininko turtą.

11 straipsnyje reglamentuojama trečiųjų šalių atsakomybė: bet kuris kitos niekiniu pripažinto teisinio veiksmo šalies paveldėtojas arba visų teisių perėmėjas perima tos šalies padėtį, be kita ko, kiek tai susiję su ieškiniu dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu teisinėmis pasekmėmis. Pavienių teisių perėmėjai atsako tik jei įsigijo turtą per mažą vertę, arba jeigu jie žinojo arba turėjo žinoti aplinkybes, kuriomis grindžiami ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu.

12 straipsnyje patvirtinama restruktūrizavimo privilegija, nustatyta Direktyvos (ES) 2019/1023 17 ir 18 straipsniuose. Jame nustatyta, kad šioje antraštinėje dalyje nustatytos ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu taisyklės nedaro poveikio Direktyvos (ES) 2019/1023 17 ir 18 straipsnių taikymui.

III antraštinė dalis dėl nemokaus skolininko turtui priklausančio turto atsekimo yra tikslinė intervencinė priemonė, kuri turėtų būti vertinama atsižvelgiant į Reglamentą (ES) 2015/848, kuriame nustatyta, kad iš esmės nemokumo specialistai gali ir kitose valstybėse narėse naudotis įgaliojimais, jiems suteiktais pagal valstybės narės, kurioje iškelta pagrindinė nemokumo byla ir kurioje jie paskirti, teisę. Toje antraštinėje dalyje nustatytose tikslinėse taisyklėse daugiausia dėmesio skiriama nemokumo specialistų prieigai prie įvairių registų, kuriuose pateikiama atitinkama informacija apie turtą, kuris priklauso arba turėtų priklausyti nemokaus skolininko turtui. Kai kurie nacionaliniai elektroniniai registrai yra vieši arba net prieinami per ES sukurtas bendras tarpusavio sujungimo platformas, pavyzdžiui, Nemokumo registų sąsajos sistema (IRI)²⁴. Siūlomos direktyvos nuostatomis išplečiama registų, kuriais

²⁴ https://e-justice.europa.eu/content_interconnected_insolvency_registers_search-246-en.do.

gali naudotis nemokumo specialistai, aprėptis įtraukiant kai kuriuos viešai neprieinamus registrus, pavyzdžiui, registrus, iš pradžių įsteigtus pagal ES kovos su pinigų plovimu sistemą (nacionalinius centrinius banko sąskaitų registrus arba informaciją apie patikos fondus valstybių narių tikrųjų savininkų registruose). Pagal III antraštinę dalį valstybės narės taip pat įpareigojamos suteikti kitos šalies nemokumo specialistams tiesioginę ir greitą prieigą prie priede išvardytų registrų (jei jie jau yra prieinami valstybėje narėje).

13 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės savo teritorijoje paskirtų nemokumo teismus, kurie turės tiesioginę prieigą prie nacionalinių centralizuotų automatizuotų mechanizmų, pavyzdžiui, centralizuotų banko sąskaitų registrų arba elektroninių duomenų paieškos sistemų, sukurtų pagal Direktyvos (ES) 2015/849²⁵ 32a straipsnį. Direktyva (ES) 2015/849 valstybės narės įpareigotos sukurti centralizuotus automatizuotus mechanizmus, pagal kuriuos būtų galima identifikuoti bet kokius fizinius ar juridinius asmenis, turinčius arba kontroliuojančius mokėjimo sąskaitas bei pagal IBAN nustatomas banko sąskaitas ir kredito įstaigos turimus banko seifus. Kovos su pinigų plovimu direktyva valstybių narių finansinės žvalgybos padaliniais taip pat suteikiama neatidėliotina ir nevaržoma prieiga prie šių registrų. Direktyva 2019/1153²⁶ šiuo tikslu valstybių narių paskirtoms teisėsaugos institucijoms suteikiama tiesioginė ir neatidėliotina prieiga prie nacionalinių banko sąskaitų registrų, kai tokia prieiga būtina jų užduotims vykdyti kovojant su sunkiais nusikaltimais. Turto susigrąžinimo pareigūnams taip pat turi būti suteikta tiesioginė prieiga pagal Direktyvą 2019/1153. 12 straipsniu bus užtikrinta, kad tik nemokumo teismai, kurie buvo tinkamai paskirti ir apie kuriuos pranešta Komisijai, turėtų tiesioginę prieigą prie banko sąskaitų registrų arba elektroninių duomenų paieškos sistemų.

14 ir 15 straipsniuose patikslinamos paskirtųjų teismų prieigos prie banko sąskaitų registrų specialiosios sąlygos. Paskirtieji teismai turės prieigą prie savo valstybės narės ir kitų valstybių narių nacionalinių centrinių banko sąskaitų registrų per banko sąskaitų registrų (BSR) bendrą prieigos punktą, kai bus sukurta ir pradės veikti valstybių narių centrinių registrų tarpusavio sujungimo sistema²⁷.

16 straipsnis susijęs su paieška banko sąskaitų registruose registruojantis.

17 straipsnyje išdėstytos nuostatos dėl nemokumo specialistų prieigos prie informacijos apie tikruosius savininkus registrų. Tai apima ir prieigą prie nacionalinio (-ių) tikrųjų savininkų registro (-ų), sukurto (-ų) valstybėje narėje, kurioje iškelta byla, ir prieigą prie tikrųjų savininkų registrų tarpusavio sujungimo sistemos. Šių registrų teisinis pagrindas nustatytas Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 3 dalyje ir 31 straipsnio 3a dalyje. Šių registrų tarpusavio sujungimo teisinis pagrindas nustatytas Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 10 dalyje ir 31 straipsnio 9 dalyje. Įmonėms ir kitiems juridiniams asmenims yra viešai prieinama būtiniausia informacija tikrųjų savininkų registruose. Patikos fondų ir panašių

²⁵ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 0849, 2018 7 9, p. 1).

²⁶ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1153, kuria nustatomos taisyklės dėl paprastesnio finansinės ir kitos informacijos naudojimo tam tikrų nusikalstamų veikų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais ir kuria panaikinamas Tarybos sprendimas 2000/642/TVR (OL L 186, 2019 7 11, p. 122).

²⁷ Europos Komisija savo pasiūlyme dėl Šeštosios kovos su pinigų plovimu direktyvos pasiūlė nacionalinių centrinių banko sąskaitų registrų (CBSR) tarpusavio sujungimą visoje ES. Žr. pasiūlymo (COM/2021/423 *final*, 2021 7 20) 14 ir 15 straipsnius. Dėl pasiūlymo šiuo metu derasi Europos Parlamentas ir Taryba.

juridinių struktūrų atveju prieiga prie šios būtinausios informacijos yra ne vieša, o suteikiama įrodžius teisėtą interesą. 17 straipsnyje paaiškinama, kad visais atvejais, kai nemokumo specialistas prašo informacijos apie patikos fondus ir panašias juridines struktūras, yra teisėtas interesas nustatyti ir atsekti turtą, susijusį su nemokumo byla, kuriai tas specialistas yra paskirtas, ir prieiga suteikiama tik iš anksto nustatytai informacijos apimčiai.

18 straipsnyje nustatytos taisyklės dėl nemokumo specialistų tiesioginės ir greitos prieigos prie nacionalinių registru, kuriuose saugoma informacija apie turtą. Šiomis aplinkybėmis turto registrai turėtų apimti siūlomos direktyvos priede išvardytus registrus, jei atitinkamoje valstybėje narėje tokių registru yra. Šia nuostata taip pat reikalaujama, kad kitose valstybėse narėse paskirtiems nemokumo specialistams būtų taikomos tokios pačios prieigos sąlygos, kaip ir nemokumo specialistams, paskirtiems valstybėse narėse, kuriose yra turto registras.

IV antraštinės dalies dėl įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrų tikslas – užtikrinti, kad šios procedūros, kurios paprastai laikomos veiksmingomis kreditoriams siekiant susigrąžinti vertę, būtų struktūriškai prieinamos pagal visų valstybių narių nemokumo režimus. Per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą skolininko įmonės (ar jos dalies) pardavimas parengiamas ir dėl jo deramasi prieš oficialiai iškeliant nemokumo bylą. Tai leidžia įvykdyti pardavimą ir gauti pajamų netrukus po to, kai oficialiai iškeliamas nemokumo byla, kurios tikslas – likviduoti įmonę. Į šį pasiūlymą įtrauktos kelios apsaugos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų informuoti potencialūs pirkėjai ir kad surengus pardavimo konkursą būtų pasiekta geriausia įmanoma rinkos vertė. Šios apsaugos priemonės parengtos taip, kad valstybės narės galėtų pasirinkti, ar užtikrinti (paprastai konfidencialiame) „parengiamajame etape“ vykdomo pardavimo proceso konkurencingumą, skaidrumą ir sąžiningumą, ar surengti greitą viešąjį aukcioną oficialiai iškelus bylą „likvidavimo etape“.

19 straipsniu valstybė narė įpareigojama į savo nemokumo režimą įtraukti įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą, kurią sudaro du paskesni etapai (parengiamasis etapas ir likvidavimo etapas).

20 straipsnyje aptariamas siūlomos direktyvos ir kitų Sąjungos priemonių ryšys. Jame nustatyta, kad likvidavimo etapas laikomas nemokumo byla, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/848 2 straipsnio 4 punkte. Be to, valstybėms narėms paliekama galimybė laikyti stebėtojus nemokumo specialistais, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/848 2 straipsnio 5 punkte. Paskutinėje nuostatos pastraipoje paaiškinamas siūlomos direktyvos ir Tarybos direktyvos 2001/23/EB ryšys, atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *Heiploeg*. Šioje nuostatoje nustatyta, kad taikant Direktyvos 2001/23/EB 5 straipsnio 1 dalį įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros likvidavimo etapas laikomas nemokumo byla, iškelta siekiant likviduoti perdavėjo turtą prižiūrint kompetentingai institucijai.

21 straipsnyje nustatytos jurisdikcijos taisyklės, susijusios su įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūra. Šiame straipsnyje paaiškinama, kad teismas, turintis tarptautinę jurisdikciją skolininko pagrindinėje nemokumo byloje, taip pat turi jurisdikciją įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūroje.

22 straipsnyje nustatytos taisyklės dėl stebėtojo, kuris yra pagrindinis subjektas įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros parengiamajame etape. Straipsnyje išvardijamos užduotys, kurias stebėtojas turi atlikti, kad galėtų vadovauti pardavimo procesui ir rasti galimus pirkėjus. Kaip „potencialus nemokumo specialistas“, stebėtojas turi atitikti visus tinkamumo kriterijus, kuriais remiantis pagal valstybės narės, kurioje pradėta įmonės

perėmimo nemokumo atveju procedūra, bankroto teisę reikalaujama paskirti nemokumo specialistą, taip užtikrinant, kad tas pats asmuo atliktų dvi funkcijas dviejuose paskesniuose įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros etapuose.

23 straipsniu išplečiamas (atliekant būtinus pakeitimus) atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių taikymo skolininkui sustabdymo taisyklių, nustatytų Direktyvos (ES) 2019/1023 6 ir 7 straipsniuose, taikymas įtraukiant ir įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros parengiamąjį etapą, jeigu tenkinama skolininko nemokumo arba nemokumo paskelbimo tikimybės sąlyga.

24 straipsnyje aptariami principai, taikomi skolininko įmonės pardavimo procesui. Stebėtojas turi užtikrinti, kad parengiamajame etape vykdomas pardavimo procesas, paprastai konfidencialus, būtų konkurencingas, skaidrus bei sąžiningas ir atitiktų rinkos standartus. Šių principų galima nepaisyti tik tuo atveju, jei valstybė narė nusprendžia įpareigoti teismą po likvidavimo etapo pradžios surengti greitą viešąjį aukcioną.

25 straipsniu užtikrinama, kad stebėtojas būtų paskirtas nemokumo specialistu, kai pradamas įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros likvidavimo etapas.

26 straipsniu reglamentuojamas leidimo parduoti skolininko įmonę procesas, kurį nemokumo teismas vykdo likvidavimo etape. Pagal 1 dalį teismas turi įvertinti, ar parengiamajame etape vykdomas pardavimo procesas atitiko taikytinus principus ir sąlygas. Jeigu teismas nepatvirtina įmonės pardavimo stebėtojo pasiūlytam įgijėjui, likvidavimo etapo pradžioje iškelta nemokumo byla tęsiama neužbaigus pardavimo pagal įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą. 2 dalyje valstybėms narėms, kurios nusprendžia reikalauti, kad viešasis aukcionas būtų rengiamas likvidavimo etapo pradžioje, nurodoma naudoti geriausią parengiamajame etape gautą pasiūlymą kaip priedangos pasiūlymą, t. y. pradinį pasiūlymą, kuris laikomas pirkimo kainos žemiausia riba, kad kiti konkurso dalyviai negalėtų pateikti už pirkimo kainą mažesnio pasiūlymo. Šioje dalyje taip pat reikalaujama, kad priedangos pasiūlymą teikiančiam konkurso dalyviui suteikiama apsauga būtų proporcinga ir taikoma tiek, kiek ji netrukdo realiai konkurencijai.

27 straipsnyje išdėstytos nuostatos dėl vykdytinų sutarčių, t. y. skolininko ir sandorio šalies sutarčių, pagal kurias iškelus nemokumo bylą šalys vis tiek privalo vykdyti įsipareigojimus, perleidimo. Tokios sutartys paprastai turėtų būti perleidžiamos įmonės įgijėjui, net jei nėra sandorio šalies sutikimo.

28 straipsnyje nustatyta, kad parduodant įmonę ar jos dalį pagal įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą ji įsigyjama be skolų ir įsipareigojimų.

29 straipsniu užtikrinama, kad dėl skundų prieš leidžiamus pardavimo pagal įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą sandorius nebūtų vilkinamas pardavimo susitarimo vykdymas, taigi ir turto realizavimas. Pagal šią nuostatą tokie skundai gali turėti stabdomąjį poveikį pardavimo įvykdymui tik tuo atveju, jei pareiškėjas pateikia tinkamą užtikrinimo priemonę, padengiančią galimą žalą, patiriamą dėl tokio sustabdymo. Be to, 29 straipsniu skundą nagrinėjančiam teismui suteikiama diskrecija visiškai arba iš dalies atleisti pareiškėją fizinį asmenį nuo užtikrinimo priemonės pateikimo, jeigu jis mano, kad toks atleidimas yra tinkamas atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes.

30 straipsnyje paaiškinama, kad geriausio pasiūlymo atrankos kriterijai turėtų atitikti kriterijus, taikomus atrenkant vieną iš konkuruojančių pasiūlymų standartinėje nemokumo byloje.

31 straipsnyje nustatyta, kad stebėtojas ir nemokumo specialistas įmonės perėmimo nemokumo atveju byloje asmeniškai atsako už bet kokią žalą, padarytą nesilaikant pareigų.

32 straipsnyje nustatytos papildomos apsaugos priemonės, taikomos tais atvejais, kai potencialus pirkėjas yra su skolininku glaudžiai susijusi šalis. Papildomos apsaugos priemonės apima nemokumo specialisto pareigą tais atvejais, kai vienintelis pasiūlymas pateiktas glaudžiai susijusios šalies, įvertinti, ar pasiūlymas atitinka kreditorių interesų kriterijų. Jei atlikus vertinimą padaroma neigiama išvada, nemokumo specialistas pasiūlymą turėtų atmesti.

33 straipsnyje pateikiamos įvairios nuostatos, kuriomis siekiama kuo labiau padidinti parduodamos įmonės vertę. Taip užtikrinama, kad tarpinio finansavimo būtų siekiama kuo mažesnėmis sąnaudomis ir kad tarpinio finansavimo teikėjams būtų taikomos tam tikros apsaugos priemonės. Šiuo straipsniu taip pat draudžiama konkurso dalyviams suteikti pirmenybės teises įsigyti, nes galimybė pasinaudoti tokiomis teisėmis pakenktų konkurencijai pardavimo proceso metu. Kitoje nuostatoje numatyta galimybė teikti kreditą tik tam tikrai užtikrinto reikalavimo skolininkui sumos daliai.

34 straipsniu ginami kreditorių interesai įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrose. Tai apima teisę būti išklausytam procedūros metu ir paprastai reikalavimų grąžinti užtikrinimo teises suderinimą su reikalavimais, kurie būtų taikomi nemokumo bylose pagal nacionalinę teisę.

35 straipsnyje reglamentuojami atvejai, kai įmonės įsigijimas įmonės perėmimo nemokumo atveju byloje priklauso nuo konkurencijos institucijos sprendimo.

V antraštinė dalis dėl direktorių pareigų yra viena iš priemonių, kuriomis siekiama kuo labiau padidinti nemokaus skolininko turto vertę. Nors siūlomoje direktyvoje nepateikiama suderinta direktorių apibrėžtis, valstybės narės, perkeldamos į nacionalinę teisę šios antraštinės dalies nuostatas, turėtų atsižvelgti į tai, kad terminas „direktorius“ turėtų būti suprantamas plačiai. Tai atitinka Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) Bankroto teisės teisėkūros vadove pateiktą pasiūlymą²⁸, pagal kurį „paprastai <...> asmuo gali būti laikomas direktoriumi, kai jis yra įpareigotas priimti arba faktiškai priima arba turėtų priimti pagrindinius sprendimus dėl įmonės valdymo“. Paprastai direktoriai yra vieni iš pirmųjų, kurie žino, ar įmonė artėja prie nemokumo ribos arba ją peržengė. Todėl jiems turėtų būti nustatyta pareiga laiku pateikti prašymą iškelti nemokumo bylą. Siūlomoje direktyvoje nustatomas terminas, per kurį turi būti įvykdyta ši pareiga, ir civilinė atsakomybė. Šios antraštinės dalies nuostatos yra minimalaus suderinimo taisyklės, todėl valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti griežtesnes įmonių, kurioms gresia nemokumas, direktorių pareigas.

VI antraštinėje dalyje pateikiamos taisyklės dėl supaprastintų labai mažų įmonių likvidavimo procedūrų. Nacionalinės nemokumo sistemos ne visada yra tinkamos, kad nemokioms labai mažoms įmonėms būtų taikomos tinkamos ir proporcingos sąlygos. Labai mažos įmonės retai prašo iškelti standartinę nemokumo bylą, o kai jos tai daro, tai neretai įvyksta per vėlai, kad būtų galima išsaugoti jų vertę. Daugelyje valstybių narių tvarkingas tokių įmonių likvidavimas nevykdomas, nes standartinės nemokumo bylos nėra prieinamos arba tokias bylas iškelti atsisakoma. Taip atsitinka, jei nemokaus skolininko turto nėra arba jeigu turto vertė nepadengia administracinių bylos išlaidų. Todėl siūlomos direktyvos tikslas – užtikrinti,

²⁸ UNCITRAL Bankroto teisės teisėkūros vadovas, ketvirta dalis „Direktorių pareigos laikotarpiu iki nemokumo (įskaitant įmonių grupes)“, p. 19 (15 punktas).

kad labai mažos įmonės, net ir tos, kurios neturi turto, būtų likviduojamos tvarkingai, taikant greitą ir ekonomiškai efektyvią procedūrą. Pagrindinis VI antraštinės dalies nuostatų tikslas – supaprastinti procedūrą ir sumažinti su ja susijusias administracines išlaidas. Pavyzdžiui, paprastai byloje neturėtų būti paskiriamas joks nemokumo specialistas, nes nemokumo specialisto įsikišimas yra pagrindinis išlaidų veiksnys nemokumo bylose ir šių įmonių verslas paprastai nėra toks sudėtingas, kad būtų reikalingas nemokumo specialistas. Be to, siūlomoje direktyvoje teigiama, kad skolininkas paprastai turėtų išlaikyti įmonės turtą ir reikalus viso proceso metu. Kitas išlaidas mažinantis veiksnys – galimybė teismui realizuoti turtą naudojantis elektroninių aukcionų sistema, kurią kiekviena valstybė narė turėtų sukurti supaprastindama labai mažoms įmonėms skirtas procedūras.

38 straipsniu valstybės narės įpareigojamos į savo nacionalinės teisės aktus dėl nemokumo bylų įtraukti taisykles, pagal kurias labai mažas įmones galima likviduoti taikant supaprastintą procedūrą, atitinkančią VI antraštinėje dalyje nustatytus standartus. Šia nuostata taip pat reglamentuojama nemokumo sąlyga siekiant pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą ir nagrinėti turto neturinčių įmonių bylas.

39 straipsnyje paaiškinama, kad nemokumo specialisto paskyrimas supaprastintoje likvidavimo byloje turėtų būti išimtis.

Pagal 40 straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės sudarytų sąlygas naudoti elektronines ryšio priemones visiems ryšiams tarp kompetentingos institucijos ir, kai aktualu, nemokumo specialisto ir bylos šalių palaikyti.

41 straipsnyje nustatyta, kad supaprastinta likvidavimo procedūra gali būti pradėta labai mažos įmonės arba kreditoriaus prašymu. Siekiant supaprastinti prašymo iškelti bylą pateikimo procedūrą, Komisijos įgyvendinimo aktu bus sukurta standartinė forma.

42 straipsnis susijęs su sprendimu pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą, įskaitant priešastis, kuriomis remdamasi kompetentinga institucija gali atsisakyti pradėti procedūrą.

43 straipsnyje nustatyta, kad skolininkas paprastai turėtų ir toliau kontroliuoti savo turtą ir reikalus viso proceso metu.

44 straipsnyje nustatyta, kad skolininkas turėtų turėti galimybę sustabdyti atskiras vykdymo užtikrinimo priemones. Tačiau kompetentinga institucija iš anksto nustatytomis aplinkybėmis tam tikriems reikalavimams kiekvienu konkrečiu atveju gali taikyti išimtį.

45 straipsniu užtikrinama, kad būtų viešai skelbiama apie pradėtą supaprastintą likvidavimo procedūrą.

46 straipsnyje reglamentuojamas kreditorių reikalavimų pateikimas ir priėmimas vykdant supaprastintą likvidavimo procedūrą. Šioje nuostatoje daroma prielaida, kad dauguma reikalavimų pateikiami remiantis skolininko rašytiniu pareiškimu. Be reikalavimų, įtrauktų į tą pareiškimą, kreditoriai gali pateikti papildomų reikalavimų. Siekiant supaprastinti priėmimo procedūrą, skolininko pareiškime išvardyti reikalavimai laikomi pripažintais, išskyrus atvejus, kai kreditorius konkrečiai jiems prieštarauja.

47 straipsnyje pateikiamos konkrečios nuostatos dėl ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, kurie yra supaprastintos labai mažų įmonių likvidavimo procedūros dalis, pareiškimo ir nagrinėjimo.

48 straipsnyje reglamentuojamas nemokaus skolininko turto nustatymas nustatant, kuris turtas įtraukiamas, ir užtikrinant, kad kompetentingos institucijos aiškiai nustatytų, kuris turtas neįtraukiamas į nemokaus skolininko turtą, todėl skolininkas gali jį pasilikti, kai skolininkas yra verslininkas.

49 straipsnyje nustatyta, kad po nemokaus skolininko turto nustatymo kompetentinga institucija nusprendžia, ar ji a) realizuoja turtą, ar b) nedelsdama užbaigia supaprastintą likvidavimo procedūrą, nes dėl turto vertės realizavimas tampa nepagrįstas. Šioje nuostatoje taip pat nustatyta, kad skolininko turtas turėtų būti realizuotas elektroniniame viešajame aukcione, išskyrus atvejus, kai kompetentinga institucija mano, kad, atsižvelgiant į turto pobūdį arba bylos aplinkybes, tikslingiau naudoti kitas turto pardavimo priemones.

50 straipsniu valstybės narės įpareigojamos sukurti ir naudoti vieną ar kelias elektronines aukciono platformas, skirtas nemokaus skolininko turtui realizuoti nemokumo byloje. Šia nuostata valstybėms narėms taip pat leidžiama numatyti, kad tokių platformų naudotojai taip pat gali teikti pasiūlymus dėl veikiančios skolininko įmonės pirkimo. Platforma (-os) turėtų būti prieinama (-os) supaprastintose likvidavimo procedūrose, nors valstybės narės gali nuspręsti ją taikyti ir kitose nemokumo bylose. Šia nuostata valstybės narės įpareigojamos padaryti platformą (-as) prieinamą (-as) visiems gyventojams arba tiems, kurių registruota buveinė yra ES teritorijoje.

51 straipsnyje, remiantis kitų ES projektų, kuriais sujungiami decentralizuoti elektroniniai registrai (pvz., Verslo registrų sąveikos sistema (BRIS), Nemokumo registrų sąsajos sistema (IRI)) pavyzdžiu, reikalaujama, kad Komisija per Europos e. teisingumo portalą sukurtų nacionalinių elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimo sistemą, kuri veiktų kaip centrinis elektroninės prieigos punktas. Tokios tarpusavio sujungimo sistemos pridėtinė vertė yra tai, kad visi aukcionai būtų prieinami per vieną platformą, veikiančią visomis ES oficialiosiomis kalbomis. Tos tarpusavio sujungimo sistemos techninės specifikacijos bus nustatytos įgyvendinimo aktu (-ais). IT plėtojimui ir viešiesiems pirkimams iš anksto turės pritari Europos Komisijos informacinių technologijų ir kibernetinio saugumo valdyba.

52 straipsnis susijęs su elektroninių aukcionų sistemų sukūrimo ir sujungimo išlaidomis, o 53 straipsnyje nustatytos Komisijos pareigos, susijusios su asmens duomenų tvarkymu elektroninių aukcionų platformų tarpusavio sujungimo sistemoje.

54 straipsnyje nustatytos taisyklės dėl nemokaus skolininko turto pardavimo elektroninio aukciono būdu supaprastintos likvidavimo procedūros metu.

55 straipsniu reglamentuojamas sprendimas užbaigti supaprastintą likvidavimo procedūrą ir nustatyta, kad tokiaime sprendime turėtų būti nurodytas laikotarpis, per kurį turi būti panaikintos skolos.

56 straipsnyje nustatytas principas, kad ne tik skolininkai verslininkai, bet ir neribotos atsakomybės labai mažos įmonės steigėjai, savininkai ar nariai, kurie yra asmeniškai atsakingi už skolininko skolas, užbaigus supaprastintą likvidavimo procedūrą turėtų turėti galimybę veiksmingai pasinaudoti visiško skolų panaikinimo galimybe. Skolų panaikinimo procedūros sąlygos, pagrindai, laikotarpis, per kurį skolos turi būti panaikintos, ir kitos aplinkybės turi būti nustatyti pagal Direktyvos (ES) 2019/1023 III antraštinės dalies taisykles.

57 straipsnyje paaiškinama, kad procedūros dėl asmeninių garantijų, teikiamų labai mažų įmonių verslo poreikiams tenkinti, turėtų būti koordinuojamos arba konsoliduojamos su atitinkamomis supaprastintomis tos pačios labai mažos įmonės likvidavimo procedūromis.

VII antraštinėje dalyje išdėstytos nuostatos dėl kreditorių komiteto. Kreditorių komitetas yra pagrindinė priemonė siekiant užtikrinti, kad nemokumo bylos būtų nagrinėjamos taip, kad būtų apsaugoti kreditorių interesai ir užtikrinta, kad dalyvautų pavieniai kreditoriai, kurie kitu atveju dėl ribotų išteklių arba geografinio nuotolio galėtų byloje nedalyvauti. Taigi tos antraštinės dalies nuostatomis siekiama sustiprinti kreditorių padėtį taikant procedūrą. Tai daroma užtikrinant, kad būtų įsteigtas kreditorių komitetas, jei tam pritaria visuotinis kreditorių susirinkimas, ir numatant minimalaus suderinimo taisykles, susijusias su pagrindiniais aspektais, pavyzdžiui, narių skyrimu ir komiteto sudėtimi, darbo metodais, komiteto funkcijomis ir asmenine jo narių atsakomybe.

58 straipsnyje aptariami kreditorių komiteto įsteigimo reikalavimai, nustatant principą, kad sprendimas dėl kreditorių komiteto įsteigimo turėtų būti priimamas visuotiniame kreditorių susirinkime. Šiuo straipsniu valstybėms narėms taip pat suteikiama galimybė kreditoriams įsteigti kreditorių komitetą nuo prašymo iškelti nemokumo bylą pateikimo (ir prieš iškeliant bylą), kartu užtikrinant, kad būtų sušauktas pirmasis visuotinis kreditorių susirinkimas sprendimui dėl jo veiklos tęsimo ir sudėties priimti. Be to, pagal nacionalinę teisę valstybėms narėms suteikiama diskrecija atmesti galimybę įsteigti kreditorių komitetą nemokumo bylose, kai tokio komiteto įsteigimo ir veiklos sąnaudos neatitinka jo teikiamos vertės.

59 straipsnyje nustatyta kreditorių komiteto narių skyrimo tvarka ir teisingo atstovavimo kreditoriams komitete reikalavimai.

60 straipsnyje nustatytas principas, kad kreditorių komitetas atstovauja tik visų kreditorių interesams ir veikia nepriklausomai nuo nemokumo specialisto. Pagal šį straipsnį valstybėms narėms taip pat leidžiama išlaikyti nacionalines nuostatas, pagal kurias leidžiama įsteigti daugiau nei vieną kreditorių komitetą, atstovaujantį skirtingoms kreditorių grupėms. 61 ir 62 straipsniuose nustatytas kreditorių komiteto narių skaičius ir narių nušalinimo ir pakeitimo reikalavimai.

63 straipsnyje nustatyta minimali kreditorių komiteto darbo tvarka, įskaitant balsavimo tvarką.

64 straipsnyje nustatytos kreditorių komiteto funkcijos ir būtiniausios teisės, pareigos bei įgaliojimai, pavyzdžiui, teisė būti išklaustam nemokumo bylose, pareiga prižiūrėti nemokumo specialistą ir įgaliojimai prašyti išorės rekomendacijų tam tikrais klausimais.

65 straipsnyje apibrėžiami reikalavimai dėl išlaidų, kurias kreditorių komitetas patiria naudodamasis savo teisėmis ir vykdydamas savo funkcijas, ir dėl narių atlygio.

Kreditorių komiteto nariams taip pat taikomos specialiosios nuostatos dėl atsakomybės pagal 66 straipsnį.

Galiausiai 67 straipsniu suteikiama teisė apskųsti kreditorių komiteto sprendimus, kai kreditorių komitetui suteikti įgaliojimai patvirtinti sprendimus pagal nacionalinę teisę.

VIII antraštinėje dalyje nustatomos priemonės, kuriomis didinamas nacionalinių įstatymų dėl nemokumo bylų skaidrumas. Pagal ją valstybės narės įpareigojamos parengti ir investuotojams reguliariai atnaujinti aiškiai apibrėžtą standartinę informacijos suvestinę, kurioje būtų pateikta praktinė informacija apie pagrindinius jų nacionalinės teisės aktų dėl nemokumo bylų ypatumus. Ši informacijos suvestinė turi būti paskelbta e. teisingumo portale.

Kalbant apie Europos teisminio tinklo civilinėse ir komercinėse bylose teikiamą turinį²⁹, e. teisingumo portale jau yra tam tikros informacijos apie valstybių narių nacionalinius nemokumo režimus. Tačiau šių esamų nacionalinių tinklalapių turinys nėra suderintas taip, kad investuotojai galėtų lengvai palyginti skirtingus režimus.

68 straipsnyje nustatyti pagrindinės informacijos suvestinės turinio ir skelbimo reikalavimai, į kuriuos turėtų būti įtraukti esminiai nacionalinės teisės nemokumo bylų srityje aspektai.

IX antraštinėje dalyje išdėstyta siūlomos direktyvos baigiamoji nuostata. 69 straipsnyje nustatomi Restruktūrizavimo ir nemokumo komiteto vaidmens reikalavimai, kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2019/1023 30 straipsnyje. 70 straipsnyje pateikiama peržiūros nuostata, o 71 straipsnyje išdėstytos siūlomos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę sąlygos. 72 straipsnyje nustatyta siūlomos direktyvos įsigaliojimo data, o 73 straipsnyje nurodyta, kam skirta siūloma direktyva.

²⁹ 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos sprendimas, sukuriantis Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose (2001/470/EB). Informacija apie nacionalinius nemokumo įstatymus, parengta ETT kontekste, pateikiama Europos e. teisingumo portale adresu <https://e-justice.europa.eu/447/EN/insolvencybankruptcy>.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria suderinami tam tikri bankroto teisės aspektai

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³⁰,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę³¹,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) šios direktyvos tikslas – prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo ir pašalinti naudojimosi pagrindinėmis laisvėmis, pavyzdžiui, kapitalo judėjimo ir įsisteigimo laisve, kliūtis, susidarancias dėl skirtingų nacionalinės teisės aktų ir procedūrų nemokumo srityje;
- (2) dėl didelių materialinės bankroto teisės aktų skirtumų, pripažintų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/848³², atsiranda kliūčių vidaus rinkai, nes mažėja tarpvalstybinių investicijų patrauklumas ir taip daromas poveikis tarpvalstybiniam kapitalo judėjimui Sąjungoje ir į trečiąsias šalis bei iš jų;
- (3) nemokumo bylomis siekiama užtikrinti tvarkingą finansinių ir ekonominių sunkumų patiriančių įmonių ar verslininkų likvidavimą arba restruktūrizavimą. Šios bylos yra labai svarbios finansinėms investicijoms, nes jose nustatoma galutinė tokių investicijų susigrąžinimo vertė. Dėl skirtingų valstybių narių taisyklių padidėjo teisinis netikrumas ir nenuspėjamumas dėl nemokumo bylų baigties, todėl atsirado kliūčių, visų pirma tarpvalstybinėms investicijoms vidaus rinkoje. Dideli susigrąžinimo vertės ir laiko, kurio reikia nemokumo byloms užbaigti, skirtumai visoje Sąjungoje daro

³⁰ OL C [...], [...], p. [...].

³¹ OL C [...], [...], p. [...].

³² 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015 6 5, p. 19).

neigiamą poveikį kreditorių ir investuotojų išlaidų nuspėjamumui tarpvalstybiniais atvejais vidaus rinkoje;

- (4) vidaus rinkos integravimas į bankroto teisės aktų sritį, kaip siekiama šia direktyva, yra pagrindinė priemonė siekiant veiksmingesnio Europos Sąjungos kapitalo rinkų veikimo, įskaitant didesnes galimybes įmonėms gauti finansavimą. Todėl būtina nustatyti minimaliuosius reikalavimus tikslinėse nacionalinių nemokumo bylų srityse, kurios daro didelį poveikį tokių bylų veiksmingumui ir trukmei, ypač tarpvalstybinių nemokumo bylų atveju;
- (5) siekiant dėl kreditorių apsaugoti nemokaus skolininko turto vertę, nacionalinės bankroto teisės aktuose turėtų būti numatytos veiksmingos taisyklės, pagal kurias būtų galima panaikinti kreditoriams žalingus teisinius veiksmus, kurie buvo užbaigti prieš iškeliant nemokumo bylą (ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu). Atsižvelgiant į tai, kad ieškiniams dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu siekiama panaikinti žalingą teisinio veiksmo poveikį turtui, svarbiu laiko momentu tikslinga laikyti šios žalos priežasties užbaigimą, t. y. teisinio veiksmo užbaigimą, o ne atlikimą. Pavyzdžiui, elektroninių pinigų pervedimo atveju svarbus laiko momentas turėtų būti ne tada, kai skolininkas paveda finansų įstaigai pervesti pinigus kreditoriui (teisinio veiksmo atlikimas), o kai suma įskaitoma į kreditoriaus sąskaitą (teisinio veiksmo užbaigimas). Pagal ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu taisyklės taip pat turėtų būti leidžiama kompensuoti nemokaus skolininko turtą už žalą, kurią kreditoriai patyrė dėl tokių teisinių veiksmų;
- (6) teisinių veiksmų, kurie galėtų būti ginčijami pagal ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu taisyklės, taikymo sritis turėtų būti apibrėžta plačiai, kad apimtų bet kokią teisinį poveikį turintį žmogaus elgesį. Vienodo požiūrio į kreditorius principas reiškia, kad teisiniai veiksmai taip pat turėtų apimti neveikimą, nes nėra didelio skirtumo, ar kreditoriai patiria žalą dėl atitinkamos šalies veiksmų arba pasyvumo. Pavyzdžiui, nesvarbu, ar skolininkas aktyviai atmeta jo įsipareigojančiajam asmeniui pateiktą reikalavimą arba išlieka pasyvus ir sutinka, kad sueitų reikalavimo senaties terminas. Kiti neveikimo, dėl kurio gali būti pareikšti ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, pavyzdžiai yra neveikimas siekiant užginčyti nepalankų teismų ar valdžios institucijų sprendimą ar kitus sprendimus arba intelektinės nuosavybės teisės neregistravimas. Dėl tos pačios priežasties pripažinimo negaliojančiu taisyklės turėtų būti taikomos ne tik skolininko atliktiems teisiniams veiksams, bet ir sandorio šalies arba trečiosios šalies atliktiems teisiniams veiksams. Kita vertus, pripažinimo negaliojančiu taisyklės turėtų būti taikomos tik teisiniams veiksams, kurie kenkia visiems kreditoriams;
- (7) siekiant apsaugoti skolininko sandorio šalies teisėtus lūkesčius, bet koks kišimasis į teisinio veiksmo galiojimą ar vykdytinumą turėtų būti proporcingas aplinkybėms, kuriomis tas veiksmas atliekamas. Tokios aplinkybės turėtų apimti skolininko ketinimą, sandorio šalies žinias arba laikotarpį nuo teisinio veiksmo užbaigimo iki nemokumo bylos iškelimo. Todėl būtina atskirti įvairius konkrečius pripažinimo negaliojančiu pagrindus, kurie grindžiami bendrais ir įprastais faktų modeliais ir kurie turėtų papildyti ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu bendrąsias išankstines sąlygas. Bet kokių kišimusi taip pat turėtų būti gerbiamos pagrindinės teisės, įtvirtintos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje;

- (8) kalbant apie ieškinius dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, reikėtų atskirti teisinius veiksmus, kai sandorio šalies reikalavimas buvo tinkamas bei vykdytinas ir buvo deramai patenkintas (deramas padengimas), ir teisinius veiksmus, kurių rezultatas nevisiškai atitiko kreditoriaus reikalavimą (nederamas padengimas). Nederamas padengimas visų pirma apima priešlaikinius mokėjimus, neįprastomis mokėjimo priemonėmis įvykdytus mokėjimus, tolesnį iki šiol neužtikrinto reikalavimo, dėl kurio dar nebuvo susitarta pirminiame susitarime dėl skolos, užtikrinimą įkaitu, išimtinės teisės nutraukti sutartį suteikimą arba kitus pakeitimus, nenumatytus pagrindinėje sutartyje, teisių gynybos priemonių ar prieštaravimų atsisakymą arba ginčytinų skolų pripažinimą. Deramo padengimo atveju su lengvatomis susijusiu pripažinimo negaliojančiu pagrindu galima remtis tik tuo atveju, jei teisinio veiksmo, kuris gali būti pripažintas niekiniu, kreditorius sandorio metu žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas buvo nemokus;
- (9) tam tikras deramas padengimas, t. y. teisiniai veiksmai, kurie atliekami tiesiogiai už teisingą atlygį nemokaus skolininko turto naudai, neturėtų būti įtrauktas į teisinių veiksmų, kurie gali būti pripažinti niekiniais, taikymo sritį. Tais teisiniais veiksmais siekiama remti įprastą kasdienę skolininko verslo veiklą. Teisiniai veiksmai, kuriems taikoma ši išimtis, turėtų turėti sutartinį pagrindą ir juos atliekant turėtų būti reikalaujama tiesiogiai gauti abipusius rezultatus, tačiau nebūtinai vienu metu, nes kai kuriais atvejais dėl praktinių aplinkybių gali būti neišvengiamai vėluojama. Tačiau ši išimtis neturėtų būti taikoma kredito suteikimui. Be to, tų teisinių veiksmų rezultato ir atlygio vertė turėtų būti lygiavertė. Be to, atlygis turėtų būti naudingas skolininko turtui, o ne trečiajam šaliai. Ši išimtis visų pirma turėtų būti taikoma greitam biržos prekių, darbo užmokesčio ar paslaugų (visų pirma patarėjų teisės ar ekonomikos klausimais) mokesčių apmokėjimui; mokėjimui grynaisiais pinigais arba kortele už skolininko kasdienei veiklai reikalingas prekes; prekių, produktų ar paslaugų pristatymui už atlygį; teisės į užtikrinimą sukūrimui mainais už paskolos išmokėjimą; skubiam viešųjų mokesčių sumokėjimui už atlygį (pvz., už leidimą patekti į viešąsias erdves ar institucijas);
- (10) naujas arba tarpinis finansavimas, teikiamas restruktūrizavimo bandymo metu, be kita ko, vykdant prevencinę nemokumo procedūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1023³³ II antraštinę dalį, turėtų būti apsaugotas vėlesnėse nemokumo bylose. Todėl lengvatų pagrindu neturėtų būti leidžiama pareikšti ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu dėl mokėjimų ar užtikrinimo įkaitu tokio naujo ar tarpinio finansavimo teikėjų naudai, jei tie mokėjimai arba užtikrinamas įkaitu atliekami atsižvelgiant į teikėjų reikalavimus. Todėl tokie mokėjimai ar užtikrinimas įkaitu turėtų būti laikomi teisiniais veiksmais, atliekamais tiesiogiai už teisingą atlygį nemokaus skolininko turto naudai;
- (11) pagrindinė pasekmė, kai byloje dėl pripažinimo negaliojančiu teisinis veiksmas pripažįstamas niekiniu, yra šalies, kuri gauna naudos iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo, pareiga kompensuoti nemokaus skolininko turtą už tokio teisinio veiksmo padarytą žalą. Kompensacija atitinkamais atvejais turėtų apimti atlygius ir palūkanas pagal taikytiną bendrąją civilinę teisę. Kompensacija reiškia, kad sumokama suma,

³³ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2017/1132 (Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyva) (OL L 172, 2019 6 26, p. 18).

lygi gauto rezultato vertei, jei ji negali būti gražinta *in natura* į nemokaus skolininko turtą;

- (12) šalys, kurios yra glaudžiai susijusios su skolininku, pavyzdžiui, giminaičiai, jei skolininkas yra fizinis asmuo, arba subjektai, atliekantys lemiamą vaidmenį skolininko, kuris yra juridinis asmuo, atžvilgiu, paprastai turi informacinę pranašumą, susijusį su skolininko finansine padėtimi. Siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui, reikėtų nustatyti papildomas apsaugos priemonės. Todėl, nagrinėjant ieškinius dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu turėtų būti nustatytos teisinės prielaidos, susijusios su žinojimu apie aplinkybes, kuriomis buvo grindžiamos pripažinimo negaliojančiu sąlygos, kai kita šalis, dalyvaujanti vykdant teisinį veiksmą, kuris gali būti pripažintas niekiniu, yra glaudžiai susijusi su skolininku. Šios prielaidos turėtų būti nugincijamos ir jomis turėtų būti siekiama prievolę įrodyti perkelti nemokaus skolininko turto naudai;
- (13) labai svarbu gerinti nemokumo specialistų galimybes nustatyti ir atsekti nemokaus skolininko turtui priklausančią turtą, siekiant kuo labiau padidinti to turto vertę. Vykdydami savo pareigas, nemokumo specialistai jau dabar gali susipažinti su informacija, saugoma viešuosiuose duomenų registruose, iš dalies sukurtuose pagal Sąjungos teisę ir tarpusavyje sujungtuose Europos lygmeniu, pavyzdžiui, Verslo registrų sąveikos sistemoje (BRIS), Nemokumo registrų sąsajos sistemoje (IRI) arba Tikrųjų savininkų registrų sąveikos sistemoje (BORIS). Tačiau prieiga prie viešosiose duomenų bazėse saugomos informacijos dažnai nėra pakankama, kad būtų galima nustatyti ir atsekti svarbų turtą, kuris yra arba turėtų būti nemokaus skolininko turto dalis. Visų pirma nemokumo specialistai susiduria su praktiniais sunkumais bandydami naudotis užsienyje esančiais turto registrais;
- (14) todėl būtina parengti nuostatas, kuriomis būtų užtikrinta, kad nemokumo specialistai, vykdydami savo pareigas nemokumo byloje, galėtų tiesiogiai arba netiesiogiai susipažinti su viešai neprieinamose duomenų bazėse saugoma informacija;
- (15) greita tiesioginė prieiga prie centralizuotų banko sąskaitų registrų arba duomenų paieškos sistemų dažnai yra būtina siekiant kuo labiau padidinti nemokaus skolininko turto vertę. Todėl turėtų būti nustatytos taisyklės, pagal kurias paskirtiesiems valstybių narių teismams, turintiems jurisdikciją nemokumo byloje, būtų suteikta tiesioginė prieiga prie centralizuotuose banko sąskaitų registruose arba duomenų paieškos sistemose saugomos informacijos. Jei valstybė narė teikia prieigą prie banko sąskaitos informacijos per centrinę elektroninę duomenų paieškos sistemą, ta valstybė narė turėtų užtikrinti, kad paieškos sistemą tvarkanti institucija nedelsdama pateiktų paskirtiesiems teismams nefiltruotus paieškos rezultatus;
- (16) siekiant gerbti teisę į asmens duomenų apsaugą ir teisę į privatų gyvenimą, tiesioginė ir neatidėliotina prieiga prie banko sąskaitų registrų turėtų būti suteikiama tik tiems teismams, kurie turi jurisdikciją nemokumo byloje ir kuriuos tuo tikslu paskyrė valstybės narės. Todėl nemokumo specialistams turėtų būti leidžiama susipažinti su banko sąskaitų registruose saugoma informacija tik netiesiogiai, prašant jų valstybės narės paskirtų teismų leisti susipažinti su informacija ir atlikti paiešką;

- (17) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) YYYY/XX³⁴ [*LB: direktyva, kuria pakeičiama Direktyva 2015/849*] nustatyta, kad centralizuoti automatizuoti mechanizmai yra tarpusavyje sujungti per banko sąskaitų registrų (BSR) bendrą prieigos punktą, kurį turi sukurti ir valdyti Komisija. Atsižvelgiant į didėjančią tarpvalstybinio pobūdžio nemokumo bylų svarbą ir atitinkamos finansinės informacijos svarbą siekiant kuo labiau padidinti nemokaus skolininko turto vertę nemokumo bylose, paskirtieji nacionaliniai teismai, turintys jurisdikciją nemokumo bylose, turėtų turėti galimybę gauti tiesioginę prieigą prie kitų valstybių narių centralizuotų banko sąskaitų registrų ir atlikti jų paiešką per BSR bendrą prieigos punktą, įdiegtą pagal Direktyvą (ES) YYYY/XX [*LB: direktyva, kuria pakeičiama Direktyva 2015/849*];
- (18) bet kokius pagal šią direktyvą gautus asmens duomenis paskirtieji teismai ir nemokumo specialistai turėtų tvarkyti tik laikydamiesi taikytinų duomenų apsaugos taisyklių, kai tai būtina ir proporcinga siekiant nustatyti ir atsekti skolininko turtą, priklausantį nemokaus skolininko turtui, nagrinėjamose nemokumo bylose;
- (19) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849³⁵ užtikrinama, kad asmenims, galintiems įrodyti teisėtą interesą, būtų suteikta prieiga prie informacijos apie patikos fondų ir kitų rūšių juridinių struktūrų tikruosius savininkus, laikantis duomenų apsaugos taisyklių. Tiems asmenims suteikiama prieiga prie informacijos apie tikrojo savininko vardą, pavardę, gimimo mėnesį bei metus, gyvenamąją šalį, pilietybę ir turimų naudos teisių pobūdį bei apimtį. Labai svarbu, kad nemokumo specialistai galėtų greitai ir lengvai susipažinti su ta informacija, kad galėtų vykdyti savo užduotis atsekti turtą nagrinėjamose nemokumo bylose. Todėl būtina paaiškinti, kad tokiu atveju nemokumo specialistų prieiga yra teisėtas interesas. Be to, nemokumo specialistų tiesiogiai prieinamų duomenų apimtis neturėtų būti platesnė nei duomenų, su kuriais gali susipažinti kitos teisėtų interesų turinčios šalys, apimtis;
- (20) siekiant užtikrinti, kad turtą būtų galima veiksmingai atsekti nagrinėjant tarpvalstybines nemokumo bylas, valstybėje narėje paskirtiems nemokumo specialistams turėtų būti suteikta skubi prieiga prie turto registrų, taip pat ir tais atvejais, kai šie registrai yra kitoje valstybėje narėje. Todėl užsienio nemokumo specialistams taikomos prieigos sąlygos neturėtų būti sudėtingesnės nei tos, kurios taikomos vietos nemokumo specialistams;
- (21) likvidavimo dėl nemokumo atveju nacionalinės bankroto teisės aktais turėtų būti leidžiama realizuoti įmonės turtą parduodant veikiančią įmonę ar jos dalį. Veikiančios įmonės pardavimas šiomis aplinkybėmis turėtų reikšti visos įmonės arba jos dalies perdavimą įgijėjui taip, kad įmonė (ar jos dalis) galėtų toliau veikti kaip ekonomiškai produktyvus vienetas. Veikiančios įmonės pardavimas turėtų būti suprantamas priešingai nei įmonės turto pardavimas dalimis (likvidavimas dalimis);
- (22) paprastai daroma prielaida, kad didesnė vertė gali būti susigrąžinta likvidavimo atveju parduodant veikiančią įmonę (ar jos dalį), o ne ją likviduojant dalimis. Siekiant likvidavimo atveju skatinti parduoti veikiančią įmonę, nacionaliniai nemokumo

³⁴ OL...

³⁵ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

režimai turėtų apimti įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą, pagal kurią finansinių sunkumų patiriantis skolininkas, padedamas stebėtojo, ieško galimų suinteresuotų įgijėjų ir parengia veikiančios įmonės pardavimą prieš oficialiai iškeliant nemokumo bylą, kad turtą būtų galima greitai realizuoti netrukus po oficialaus nemokumo bylos iškėlimo. Įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą turėtų sudaryti du etapai, t. y. parengiamasis etapas ir likvidavimo etapas;

- (23) siekiant veiksmingai administruoti įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą, teismas, kuriame iškelta tokia byla, taip pat turėtų turėti įgaliojimus priimti sprendimus dėl klausimų, glaudžiai susijusių su įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūra, vykdoma parduodant įmonę ar jos dalį;
- (24) įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūra turėtų užtikrinti, kad parengiamajame etape paskirtas stebėtojas galėtų pasiūlyti geriausią pardavimo proceso metu gautą pasiūlymą teismui patvirtinti tik tuo atveju, jei jis pareiškia, kad, jo nuomone, likviduojant dalimis kreditoriai nesusigrąžintų akivaizdžiai didesnės vertės nei rinkos kaina, gauta už veikiančią įmonę (ar jos dalį). Veikiančios įmonės vertė paprastai yra didesnė nei vertė likviduojant dalimis, nes ji grindžiama prielaida, kad įmonė tęsia veiklą su mažiausiai įmanomais sutrikimais, išlaiko finansinių kreditorių, akcininkų bei klientų pasitikėjimą ir toliau gauna pajamas. Todėl stebėtojo deklaracijoje neturėtų būti reikalaujama, kad kiekvienu atveju būtų atliekamas vertinimas. Stebėtojas turėtų tik pagrįstai daryti išvadą, kad pardavimo kaina nėra gerokai mažesnė už pajamas, kurias būtų galima susigrąžinti likviduojant dalimis. Tačiau turėtų būti reikalaujama, kad stebėtojas arba nemokumo specialistas atliktų griežtesnį patikrinimą tais atvejais, kai vienintelį esamą pasiūlymą pateikia su skolininku glaudžiai susijusi šalis. Tokiais atvejais stebėtojas arba nemokumo specialistas turėtų atmesti pasiūlymą, jei jis neatitinka kreditorių interesų kriterijaus;
- (25) siekdamas užtikrinti, kad įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros metu įmonė būtų parduodama geriausia rinkos verte, valstybės narės turėtų arba užtikrinti aukštus parengiamajame etape vykdomo pardavimo proceso konkurencingumo, skaidrumo ir sąžiningumo standartus, arba numatyti, kad teismas, prasidėjus bylos likvidavimo etapui, surengtų trumpą viešąjį aukcioną;
- (26) jei valstybė narė nusprendžia reikalauti aukštų standartų parengiamajame etape, stebėtojas (kuris vėliau, likvidavimo etape bus paskirtas nemokumo specialistu) turėtų būti atsakingas už tai, kad pardavimo procesas būtų konkurencingas, skaidrus bei sąžiningas ir atitiktų rinkos standartus. Laikantis rinkos standartų šiame kontekste turėtų būti reikalaujama, kad procesas būtų suderinamas su atitinkamoje valstybėje narėje taikomomis standartinėmis susijungimų ir įsigijimų taisyklėmis bei praktika, įskaitant kvietimą potencialioms suinteresuotosioms šalims dalyvauti pardavimo procese, tos pačios informacijos atskleidimą potencialiems pirkėjams, galimybę suinteresuotiesiems įgijėjams atlikti išsamų patikrinimą ir suinteresuotųjų šalių pasiūlymų gavimą taikant struktūrizuotą procesą;
- (27) jei valstybė narė nusprendžia numatyti, kad teismas rengtų viešąjį aukcioną po likvidavimo etapo pradžios, parengiamojo etapo metu stebėtojo pasirinktas pasiūlymas aukciono metu turėtų būti naudojamas kaip pradinis pasiūlymas („priedangos pasiūlymas“). Skolininkas turėtų turėti galimybę siūlyti paskatas priedangos pasiūlymo teikėjui, visų pirma sutikdamas padengti išlaidas arba sumokėti pasitraukimo mokesčius, jei per viešąjį aukcioną būtų atrinktas geresnis pasiūlymas.

Vis dėlto valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tokios paskatos, kurias parengiamajame etape skolininkai suteikė priedangos pasiūlymų teikėjams, būtų proporcingos ir neatgrasytų kitų potencialiai suinteresuotų pasiūlymų teikėjų nuo dalyvavimo viešajame aukcione likvidavimo etape;

- (28) nemokumo bylos iškėlimas neturėtų lemti sutarčių, pagal kurias šalys vis dar turi vykdyti išipareigojimus (vykdytinos sutartys) ir kurios yra būtinos verslo veiklai tęsti, nutraukimo anksčiau laiko. Toks nutraukimas nepagrįstai pakenktų įmonės ar jos dalies, kurią ketinama parduoti per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą, vertei. Todėl reikėtų užtikrinti, kad tos sutartys būtų perduotos skolininko įmonės ar jos dalies įgijėjui, net ir be su tomis sutartimis susijusios skolininko šalies sutikimo. Vis dėlto tam tikrais atvejais negalima pagrįstai tikėtis vykdytinų sutarčių perdavimo, pavyzdžiui, kai įgijėjas yra sutarties šalies konkurentas. Be to, teismas, atskirai įvertinęs vykdytiną sutartį, gali padaryti išvadą, kad jos nutraukimas labiau atitiktų skolininko įmonės interesus nei jos perleidimas, pavyzdžiui, kai sutarties perleidimas įmonei būtų neproporcinga našta. Tačiau teismui neturėtų būti leidžiama nutraukti vykdytiną sutartį, susijusią su intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisių licencijomis, nes jos paprastai yra parduodamos įmonės veiklos pagrindiniai elementai;
- (29) galimybė užtikrinti pirmenybės teises įsigyti pardavimo proceso metu iškraipytą konkurenciją per įmonės perdavimo nemokumo atveju procedūrą. Potencialūs konkurso dalyviai gali susilaikyti nuo pasiūlymų teikimo dėl teisių turėtojo nuožiūra atmesti jų pasiūlymus, neatsižvelgiant į investuotą laiką bei išteklius ir pasiūlymo ekonominę vertę. Siekiant užtikrinti, kad laimėjusiam pasiūlyme būtų geriausia rinkoje esanti kaina, pirmenybės teisės įsigyti neturėtų būti suteikiamos konkurso dalyviams ir neturėtų būti užtikrinamos pasiūlymų teikimo procese. Pirmenybės teisių įsigyti, kurios buvo suteiktos prieš pradėdant įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą, turėtojai, užuot pasinaudoję savo galimybe, turėtų būti pakviesti dalyvauti konkurse;
- (30) valstybės narės turėtų leisti užtikrinimo priemonės turintiems kreditoriams dalyvauti konkurse įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūroje siūlant jų užtikrintų reikalavimų sumą kaip atlygį už turto, dėl kurio jie turi užtikrinimo priemonę, pirkimą (kredito pasiūlymas). Tačiau kredito pasiūlymas neturėtų būti naudojamas taip, kad užtikrinimo priemonę turintiems kreditoriams pasiūlymų teikimo procese būtų suteiktas nepagrįstas pranašumas, pavyzdžiui, kai jų užtikrinto reikalavimo dėl skolininko turto suma viršija įmonės rinkos vertę;
- (31) ši direktyva neturėtų daryti poveikio Sąjungos konkurencijos teisės, ypač Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004³⁶, taikymui ir neturėtų trukdyti valstybėms narėms užtikrinti nacionalinių susijungimų kontrolės sistemų įgyvendinimą. Renkantis geriausią pasiūlymą, stebėtojai turėtų būti leidžiama atsižvelgti į reguliavimo riziką, kylančią dėl pasiūlymų, kuriems reikalingas konkurencijos institucijų leidimas, ir konsultuotis su tomis institucijomis, jei tai leidžiama pagal taikytinas taisykles. Konkurso dalyviai turėtų ir toliau būti atsakingi už tai rizikai įvertinti būtinos informacijos pateikimą ir savalaikį bendradarbiavimą su kompetentingomis konkurencijos institucijomis, kad ta rizika būtų sumažinta. Siekiant padidinti tikimybę,

³⁶ 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB susijungimų reglamentas) (OL L 024, 2004 I 29, p. 1).

kad procedūros bus sėkmingos, kai yra pasiūlymas, dėl kurio kyla tokia rizika, turėtų būti reikalaujama, kad stebėtojas atliktų savo vaidmenį taip, kad būtų lengviau pateikti alternatyvius pasiūlymus;

- (32) direktoriai prižiūri juridinio asmens reikalų valdymą ir geriausiai suvokia jo finansinę padėtį. Todėl direktoriai yra vieni iš pirmųjų, kurie supranta, ar juridinis asmuo artėja prie nemokumo ribos arba ją peržengė. Direktoriams pavėluotai pateikus prašymą iškelti nemokumo bylą gali sumažėti kreditorių susigrąžinimo vertė. Todėl valstybės narės turėtų įpareigoti direktorius pateikti prašymą iškelti nemokumo bylą per nustatytą laikotarpį. Valstybės narės taip pat turėtų apibrėžti, kam turėtų būti taikomos direktorių pareigos, atsižvelgdamos į tai, kad sąvoka „direktorius“ turėtų būti aiškinama plačiai, kad apimtų visus asmenis, kuriems pavesta priimti arba kurie faktiškai priima ar turėtų priimti pagrindinius sprendimus dėl juridinio asmens valdymo;
- (33) siekiant užtikrinti, kad direktoriai, nepaisydami nemokumo požymių, neveiktų savo pačių interesais delsdami pateikti prašymą iškelti nemokumo bylą, valstybės narės turėtų nustatyti nuostatas, pagal kurias direktoriams tektų civilinė atsakomybė už pareigos pateikti tokį prašymą pažeidimą. Tokiu atveju direktoriai turėtų atlyginti kreditoriams žalą, patirtą dėl juridinio asmens susigrąžinimo vertės pablogėjimo, palyginti su situacija, jei prašymas būtų buvęs pateiktas laiku. Valstybės narės turėtų turėti galimybę priimti arba toliau taikyti griežtesnes nei nustatyta šioje direktyvoje nacionalines taisykles dėl direktorių civilinės atsakomybės, susijusios su prašymu iškelti nemokumo bylą;
- (34) labai mažos įmonės dažnai būna individualios įmonės arba mažos partnerystės, kurių steigėjams, savininkams ar nariams netaikoma ribotos atsakomybės apsauga ir todėl jiems tenka neribota atsakomybė už įmonės skolas. Kai labai mažos įmonės veikia kaip ribotos atsakomybės subjektai, ribotos atsakomybės apsauga labai mažų įmonių savininkams paprastai yra iliuzija, nes neretai tikimasi, kad jie užtikrins labai mažų įmonių verslo skolas kaip užtikrinimo priemonę naudodami savo asmeninį turtą. Be to, kadangi labai mažos įmonės labai priklauso nuo savo klientų mokėjimų, jos dažnai susiduria su gryųjų pinigų srautų problemomis ir didesne įsipareigojimų neįvykdymo rizika, kylanti dėl svarbaus verslo partnerio praradimo arba klientų pavėluotų mokėjimų. Be to, labai mažos įmonės taip pat susiduria su apyvartinio kapitalo trūkumu, didesnėmis palūkanų normomis ir didesniais įkaito reikalavimais, todėl gauti finansavimą, ypač finansinių sunkumų atveju, yra sudėtinga, o gal net neįmanoma. Dėl to jos gali tapti nemokios dažniau nei didesnės įmonės;
- (35) nacionalinės nemokumo taisyklės ne visada yra tinkamos, kad nemokioms labai mažoms įmonėms būtų taikomos tinkamos ir proporcingos sąlygos. Atsižvelgiant į unikalias labai mažų įmonių charakteristikas ir jų konkrečius poreikius joms patiriant finansinių sunkumų, visų pirma į poreikį taikyti greitesnes, paprastesnes ir įperkamesnes procedūras, nacionaliniu lygmeniu turėtų būti parengtos atskiros nemokumo procedūros pagal šios direktyvos nuostatas. Nors šios direktyvos nuostatos dėl supaprastintų likvidavimo procedūrų taikomos tik labai mažoms įmonėms, valstybės narės turėtų turėti galimybę išplėsti jų taikymą taip pat mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurios nėra labai mažos įmonės;
- (36) tikslinga užtikrinti, kad supaprastintų likvidavimo procedūrų vykdymą ir priežiūrą valstybės narės galėtų patikėti kompetentingai institucijai, kuri būtų teismas arba

administracinė įstaiga. Pasirinkimas, be kita ko, priklausytų nuo valstybių narių administracinių ir teisinių sistemų, taip pat nuo teismų pajėgumų ir poreikio užtikrinti proceso išlaidų efektyvumą ir spartą;

- (37) mokėjimų nutraukimo kriterijus ir balanso kriterijus yra du įprasti veiksniai, dėl kurių valstybės narės iškelia standartines nemokumo bylas. Tačiau labai mažų įmonių skolininkams, ypač tais atvejais, kai skolininkas yra individualus verslininkas, gali būti neįmanoma taikyti balanso kriterijų dėl to, kad gali būti nepakankamai tinkamai registruojamas ir nepakankamai aiškiai atskiriamas asmeninis turtas ir įsipareigojimai bei įmonės turtas ir įsipareigojimai. Todėl supaprastintos likvidavimo procedūros pradėjimo kriterijus turėtų būti negalėjimas grąžinti skolų suėjus jų terminui. Valstybės narės taip pat turėtų apibrėžti konkrečias sąlygas, kuriomis tenkinamas šis kriterijus, jei šios sąlygos yra aiškios bei paprastos ir atitinkama labai maža įmonė gali lengvai jas patikrinti;
- (38) siekiant labai mažoms įmonėms nustatyti ekonomiškai efektyvias ir operatyvias supaprastintas likvidavimo procedūras, reikėtų nustatyti trumpus terminus. Taip pat turėtų būti kuo labiau sumažinti formalumai, susiję su visais procesiniais veiksmais, įskaitant bylos iškėlimą, reikalavimų pateikimą ir pripažinimą, nemokaus skolininko turto nustatymą ir turto realizavimą. Teikiant prašymą pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą turėtų būti naudojama standartinė forma, o visiems kompetentingos institucijos ir, kai aktualu, nemokumo specialisto ir bylos šalių ryšiams palaikyti turėtų būti naudojamos elektroninės priemonės;
- (39) visos labai mažos įmonės turėtų turėti galimybę pradėti procedūras, kad išspręstų savo finansinius sunkumus ir kad jų skolos būtų panaikintos. Galimybė pasinaudoti supaprastinta likvidavimo procedūra neturėtų priklausyti nuo labai mažos įmonės gebėjimo padengti tokių procedūrų administracines išlaidas. Valstybių narių teisės aktuose turėtų būti nustatytos supaprastintų likvidavimo procedūrų administravimo išlaidų padengimo taisyklės, kai skolininko turto ir pajamų šaltinių nepakanka toms išlaidoms padengti;
- (40) supaprastintose likvidavimo procedūrose paprastai nereikia skirti nemokumo specialisto, atsižvelgiant į tai, kad labai mažos įmonės vykdo paprastas verslo operacijas, dėl kurių jų priežiūra, kurią vykdo kompetentinga institucija, yra įmanoma ir pakankama. Todėl skolininkas turėtų ir toliau kontroliuoti savo turtą ir kasdienę įmonės veiklą. Kita vertus, siekiant užtikrinti, kad supaprastinta likvidavimo procedūra galėtų būti vykdoma veiksmingai ir efektyviai, skolininkas, prasidedant procesui ir jo metu, turėtų pateikti tikslią, patikimą ir išsamią informaciją apie savo finansinę padėtį ir verslo reikalus;
- (41) labai maža įmonė skolininkė turėtų turėti galimybę pasinaudoti laikinu atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymu, kad galėtų išsaugoti savo turto vertę ir užtikrinti teisingą bei tvarkingą bylos nagrinėjimą. Tačiau valstybės narės gali leisti kompetentingoms institucijoms aiškiai apibrėžtomis aplinkybėmis nestabdyti procedūrų tam tikrų reikalavimų atveju;
- (42) ginčijami reikalavimai turėtų būti nagrinėjami taip, kad nebūtų be reikalo apsunkintas labai mažų įmonių supaprastintos likvidavimo procedūros vykdymas. Jei ginčijami reikalavimai negali būti greitai išnagrinėti, galimybė užginčyti reikalavimą gali būti naudojama siekiant be reikalo užvilinti procedūrą. Priimant sprendimą dėl

ginčijamo reikalavimo nagrinėjimo, kompetentingai institucijai turėtų būti suteikti įgaliojimai leisti tęsti supaprastintą likvidavimo procedūrą tik neginčijamų reikalavimų atžvilgiu;

- (43) supaprastintos likvidavimo procedūros atveju ieškinius dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu turėtų pareikšti tik kreditorius arba nemokumo specialistas, jei jis paskirtas. Priimdama sprendimą pakeisti supaprastintą likvidavimo procedūrą standartine nemokumo byla, kad būtų galima vykdyti pripažinimo negaliojančiu procedūrą, kompetentinga institucija turėtų atsižvelgti į įvairius aspektus, įskaitant numatomas sandorio pripažinimo negaliojančiu procedūros išlaidas, trukmę ir sudėtingumą, sėkmingo turto susigrąžinimo tikimybę ir tikėtiną naudą visiems kreditoriams;
- (44) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nemokaus skolininko turtą supaprastintose likvidavimo procedūrose būtų galima realizuoti per viešąjį teisminį aukcioną internetu, jei kompetentinga institucija mano, kad tai yra tinkama turto realizavimo priemonė. Dėl šios priežasties valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tuo tikslu jų teritorijoje veiktų viena ar daugiau elektroninių aukcionų sistemų. Ši pareiga neturėtų daryti poveikio daugeliui platformų, kurios kai kuriose valstybėse narėse skirtos tam tikrų rūšių turto teisminiams aukcionams internetu;
- (45) aukcionų sistemos, skirtos skolininkų turtui realizuoti vykdant supaprastintas likvidavimo procedūras, turėtų būti tarpusavyje sujungtos per Europos e. teisingumo portalą. E. teisingumo portalas turėtų veikti kaip elektroninės prieigos prie nacionalinėje sistemoje ar sistemose internetu vykdomų teisminių aukcionų procesų centrinis punktas, suteikti naudotojams galimybę naudotis paieškos funkcija ir nukreipti juos į atitinkamas nacionalines interneto platformas, jei jie ketina dalyvauti konkurse. Įgyvendinimo aktu nustatydamas tos tarpusavio sujungimo sistemos technines specifikacijas, Komisija, laikydama savo „dviejų ramsčių požiūrio“³⁷, turėtų pateikti Komisijos jau pateiktų esamų sprendimų, kurie gali būti pakartotinai naudojami, analizės rezultatus arba turėtų atlikti rinkos patikrą dėl galimų standartinių komercinių sprendimų, kuriuos būtų galima naudoti nepakeičiant arba truputį pritaikius;
- (46) neribotos atsakomybės labai mažos įmonės skolininkės nemokumo atveju asmenys, kurie yra asmeniškai atsakingi už skolininko skolas, neturėtų būti asmeniškai atsakingi už nepatenkintus reikalavimus likvidavus nemokaus skolininko turtą. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad supaprastintose likvidavimo procedūrose verslininkų skolininkų, taip pat neribotos atsakomybės labai mažos įmonės skolininkės steigėjų, savininkų ar narių, kurie yra asmeniškai atsakingi už labai mažos įmonės, kuriai taikoma supaprastinta likvidavimo procedūra, skolas, skolos būtų visiškai panaikintos. Tokio skolų panaikinimo tikslais valstybės narės turėtų *mutatis mutandis* taikyti Direktyvos (ES) 2019/1023 III antraštinę dalį;
- (47) nemokumo bylose svarbu užtikrinti teisingą skolininko ir kreditorių interesų pusiausvyrą. Kreditorių komitetai sudaro sąlygas kreditoriams aktyviau dalyvauti nemokumo bylose, visų pirma, kai priešingu atveju kreditoriams kiltų kliūčių tai daryti

³⁷ Skaitmeninių sprendimų atveju taikant dviejų ramsčių požiūrį siekiama pakartotinai naudoti esamus sprendimus, įskaitant įmonių sudedamąsias dalis, prieš svarstant gatavus rinkos sprendimus. Individualizuotas kūrimas yra paskutinė pasirinktis. Žr. Europos Komisijos skaitmeninę strategiją „Naujos kartos skaitmeninė Komisija“, C(2022) 4388 *final*, p. 13.

individualiai dėl ribotų išteklių, jų reikalavimų ekonominio reikšmingumo arba geografinio nuotolio. Kreditorių komitetai gali ypač padėti tarpvalstybiniais kreditoriams geriau naudotis savo teisėmis ir užtikrinti sąžiningą elgesį su jais. Valstybės narės turėtų leisti įsteigti kreditorių komitetą, kai iškeliama byla. Kreditorių komitetas turėtų būti įsteigiamas tik tuo atveju, jei tam pritaria kreditoriai. Valstybės narės taip pat gali leisti jį įsteigti prieš iškeliant bylą ir pateikus prašymą iškelti bylą dėl nemokumo. Tačiau šiuo atveju valstybės narės turėtų numatyti, kad kreditoriai visuotiniame susirinkime susitartų dėl komiteto veiklos tęsimo ir sudėties. Jei kreditoriai nesusitaria dėl sudėties, jie taip pat gali įsteigti naują kreditorių komitetą;

- (48) kreditorių komiteto įsteigimo ir veiklos sąnaudų turėtų atitikti jo teikiamą vertę. Kreditorių komiteto įsteigimas neturėtų būti pateisinamas tais atvejais, kai jo įsteigimo ir veiklos sąnaudų yra gerokai didesnės nei sprendimų, kuriuos jis gali priimti, ekonominė svarba. Taip gali būti tuo atveju, kai yra per mažai kreditorių, kai didžioji kreditorių dauguma turi nedidelę reikalavimo skolininkui dalį arba kai tikėtinas susigrąžinimas iš nemokaus skolininko turto nemokumo byloje yra gerokai mažesnis nei kreditorių komiteto įsteigimo ir veiklos sąnaudų. Tai visų pirma pasakytina apie labai mažų įmonių nemokumo bylas;
- (49) valstybės narės turėtų paaiškinti kreditorių komiteto narių skyrimo reikalavimus, pareigas ir procedūras, taip pat kreditorių komitetui priskirtas funkcijas. Valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė nuspręsti, ar narius turėtų skirti visuotinis kreditorių susirinkimas ar teismas. Siekiant išvengti nepagrįsto vilkinimo steigiant kreditorių komitetą, nariai turėtų būti skiriami greitai. Valstybės narės turėtų pasirūpinti sąžiningu atstovavimu kreditoriams komitete ir užtikrinti, kad kreditoriams, kurių reikalavimas dar nepripažintas, arba kreditoriams, kurie gyvena kitoje valstybėje narėje, nebūtų užkirstas kelias dalyvauti kreditorių komiteto veikloje;
- (50) sąžiningas atstovavimas kreditoriams kreditorių komitete yra ypač svarbus užtikrinimo priemonių neturinčių kreditorių, kurie yra labai mažos, mažosios ar vidutinės įmonės, atžvilgiu, nes skolininko, kuris yra didelė įmonė, nemokumo atveju, jei jiems nebus greitai sumokėta, jiems taip pat gresia nemokumas (domino efektas). Tinkamas atstovavimas tokiems kreditoriams kreditorių komitete galėtų užtikrinti, kad paskirstant susigrąžintas pajamas jie greičiau gautų savo dalis;
- (51) svarbi kreditorių komiteto užduotis turėtų būti patikrinti, ar nemokumo bylos nagrinėjamos taip, kad būtų apsaugoti kreditorių interesai. Komiteto vaidmuo stebint proceso teisingumą ir sąžiningumą gali būti veiksmingai atliekamas tik tuo atveju, jei kreditorių komitetas ir jo nariai veikia nepriklausomai nuo nemokumo specialisto ir yra atskaitingi tik komitetą įsteigusiems kreditoriams;
- (52) kreditorių komiteto narių skaičius turėtų būti, viena vertus, pakankamas, kad būtų užtikrinta nuomonių ir interesų įvairovė komitete, ir, kita vertus, turėtų išlikti palyginti ribotas, kad jo užduotys būtų vykdomos veiksmingai ir laiku. Valstybės narės turėtų paaiškinti, kada ir kaip turi būti keičiama komiteto sudėtis, o tai galėtų būti, jei atstovai nebegalėtų veikti, be kita ko, atsižvelgiant į kreditorių interesus, arba norėtų pasitraukti. Jos taip pat turėtų paaiškinti narių, kurie nepaliaujamai veikė prieš kreditorių interesus, nušalinimo sąlygas;
- (53) kreditorių komiteto nariai išlaiko diskreciją organizuoti darbą, jei darbo metodai yra teisėti, skaidrūs ir veiksmingi. Todėl valstybės narės turėtų reikalauti, kad kreditorių

komitetas nustatytų darbo metodus, nurodydamas, kaip turėtų būti rengiami posėdžiai, kas galėtų dalyvauti bei balsuoti ir kaip užtikrinamas komiteto darbo nešališkumas ir konfidencialumas. Šiais darbo metodais taip pat turėtų būti leidžiama nustatyti darbdavių atstovų vaidmenį arba skaidrumą kitų kreditorių atžvilgiu. Kreditoriai turėtų turėti galimybę dalyvauti ir balsuoti elektroniniu būdu arba perduoti balsavimo teisę trečiajam asmeniui, jei šis asmuo yra tinkamai įgaliotas. Ši galimybė būtų ypač naudinga kreditoriams, gyvenantiems kitose valstybėse narėse;

- (54) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad teismas turėtų įgaliojimus nustatyti kreditorių komiteto darbo metodus, jei jie nėra operatyviai nustatyti. Komisija turėtų nustatyti standartinius darbo metodus, kurie turėtų palengvinti kreditorių komiteto darbą ir sumažinti teismų įsikišimo poreikį tais atvejais, kai darbo metodai nenustatyti;
- (55) kreditorių komitetui turėtų būti suteikta pakankamai teisių, kad jis galėtų veiksmingai ir efektyviai vykdyti savo funkcijas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kreditorių komitetas prireikus galėtų bendrauti su nemokumo specialistais, teismais, skolininku, išorės konsultantais ir kreditoriais, kuriems jis atstovauja, kad komitetas galėtų suformuoti ir paskelbti nuomonę kreditoriams tiesiogiai svarbiais ir aktualiais klausimais ir kad į šią nuomonę būtų tinkamai atsižvelgta nagrinėjant bylas. Valstybės narės taip pat galėtų įgalioti kreditorių komitetą priimti sprendimus;
- (56) kadangi vykdant kreditorių komiteto veiklą patiriama išlaidų, valstybės narės turėtų iš anksto nustatyti, kas jas apmoka. Valstybės narės taip pat turėtų nustatyti apsaugos priemones, kad dėl kreditorių komiteto išlaidų neproporcingai nesumažėtų nemokaus skolininko turto susigrąžinimo vertė;
- (57) siekdamas paskatinti kreditorius tapti kreditorių komiteto nariais, valstybės narės turėtų apriboti jų individualią civilinę atsakomybę, kai jie vykdo funkcijas pagal šią direktyvą. Vis dėlto kreditorių komiteto nariai, kurie vykdydami šias funkcijas sukčiauja ar veikia aplaidžiai, gali būti nušalinti ir patraukti atsakomybėn už savo veiksmus. Tokiais atvejais valstybės narės turėtų numatyti, kad nariai būtų laikomi individualiai atsakingais už žalą, padarytą dėl jų netinkamo elgesio;
- (58) siekiant užtikrinti didesnę nacionalinių nemokumo bylų pagrindinių ypatumų skaidrumą ir padėti visų pirma tarpvalstybiniais kreditoriams įvertinti, kas nutiktų, jei jų investicijos būtų susijusios su nemokumo bylomis, investuotojams ir potencialiems investuotojams turėtų būti suteikta galimybė lengvai susipažinti su ta informacija iš anksto nustatytu, palyginamu ir patogiu naudoti formatu. Valstybės narės turėtų parengti ir viešai paskelbti standartizuotą pagrindinės informacijos suvestinę. Šis dokumentas būtų labai svarbus potencialiems investuotojams, kad jie galėtų greitai įvertinti nemokumo bylų taisyklės konkrečioje valstybėje narėje. Jame turėtų būti pateikta pakankamai paaiškinimų, kad skaitytojas galėtų suprasti jame pateiktą informaciją nesinaudodamas kitais dokumentais. Pagrindinės informacijos suvestinėje visų pirma turėtų būti pateikta praktinė informacija apie nemokumo veiksnį, taip pat apie veiksmus, kurių reikia imtis prašant iškelti nemokumo bylą arba pareikšti reikalavimą;
- (59) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011;

- (60) kadangi šios direktyvos tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, nes dėl nacionalinių nemokumo sistemų skirtumų ir toliau būtų sudaromos kliūtys laisvam kapitalo judėjimui ir įsisteigimo laisvei, tų tikslų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (61) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma teisės į privatų ir šeimos gyvenimą (Chartijos 7 straipsnis), teisės į asmens duomenų apsaugą (Chartijos 8 straipsnis), laisvės pasirinkti profesiją ir teisės dirbti (Chartijos 15 straipsnis), laisvės užsiimti verslu (Chartijos 16 straipsnis), teisės į nuosavybę (Chartijos 17 straipsnis), darbuotojų teisės į informaciją ir konsultacijas (Chartijos 27 straipsnis) ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą (Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa);
- (62) tvarkant asmens duomenis šios direktyvos tikslais taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679³⁸. Šios direktyvos tikslais Sąjungos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725³⁹;
- (63) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 1 dalimi, buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę [*LB: prašom įrašyti paskelbimo duomenis*],

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I antraštinė dalis

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šioje direktyvoje nustatomos bendros taisyklės dėl:
 - a) ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu;
 - b) nemokaus skolininko turtui priklausančio turto atsekimo;
 - c) įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrų;
 - d) direktorių pareigos pateikti prašymą iškelti nemokumo bylą;

³⁸ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

³⁹ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

- e) supaprastintos labai mažų įmonių likvidavimo procedūros;
- f) kreditorių komitetų;
- g) to, kad valstybės narės parengia pagrindinės informacijos suvestinę apie tam tikrus jų nacionalinės teisės, susijusias su nemokumo bylomis, elementus.

2. Ši direktyva netaikoma šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms byloms, susijusioms su skolininkais, kurie yra:

- a) draudimo įmonės arba perdraudimo įmonės, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB 13 straipsnio 1 ir 4 punktuose;
- b) kredito įstaigos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte;
- c) investicinės įmonės ar kolektyvinio investavimo subjektai, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 2 ir 7 punktuose;
- d) pagrindinės sandorio šalys, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 648/2012 2 straipsnio 1 punkte;
- e) centriniai vertybinių popierių depozitoriumai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 909/2014 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte;
- f) kitos finansų įstaigos ir subjektai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES 1 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje;
- g) viešojo sektoriaus institucijos pagal nacionalinę teisę;
- h) fiziniai asmenys, išskyrus verslininkus ir, kiek tai susiję su skolų panaikinimo procedūromis, neribotos atsakomybės labai mažų įmonių steigėjai, savininkai ar nariai, kurie yra asmeniškai atsakingi už skolininko skolas.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) nemokumo specialistas – teismo arba administracinės institucijos paskirtas restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų specialistas, kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2019/1023 26 straipsnyje;
- b) teismas – valstybės narės teisminė institucija;
- c) kompetentinga institucija – valstybės narės teisminė arba administracinė institucija, kuri pagal šios direktyvos VI antraštinę dalį yra atsakinga už supaprastintų likvidavimo procedūrų vykdymą arba priežiūrą arba ir vykdymą, ir priežiūrą;

- d) centralizuoti banko sąskaitų registrai – centralizuoti automatizuoti mechanizmai, tokie kaip centriniai registrai arba centrinės elektroninių duomenų paieškos sistemos, įsteigti pagal Direktyvos (ES) 2015/849 32a straipsnio 1 dalį;
- e) tikrųjų savininkų registras – Direktyvos (ES) 2015/849 30 ir 31 straipsniuose nurodyti nacionaliniai centriniai informacijos apie tikruosius savininkus registrai;
- f) teisinis veiksmas – žmogaus poelgis, įskaitant neveikimą, sukeltis teisinį poveikį;
- g) vykdytina sutartis – skolininko ir vieno ar kelių šalių sutartis, pagal kurią šalys dar turi neįvykdytų įsipareigojimų tuo metu, kai likvidavimo etape iškeliamas nemokumo byla, kaip numatyta IV antraštinėje dalyje;
- h) kreditorių interesų kriterijus – kriterijus, pagal kurį nė vienas kreditorius per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą likvidavimo atveju neatsidurtų blogesnėje padėtyje nei jis būtų tuo atveju, jei likviduojant dalimis būtų taikomas įprastas likvidavimo prioritetų eiliškumas;
- i) tarpinis finansavimas – esamo ar naujo kreditoriaus teikiama bet kokia nauja finansinė parama, kuri apima bent finansinę paramą įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrų metu ir kuri yra pagrįsta bei nedelsiant reikalinga, kad skolininko įmonė ar jos dalis galėtų tęsti veiklą arba būtų išsaugota ar padidinta tos įmonės vertė;
- j) labai maža įmonė – labai maža įmonė, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB priede;
- k) neribotos atsakomybės labai maža įmonė – labai maža įmonė, turinti arba neturinti atskiro juridinio asmens statuso ir neturinti ribotos atsakomybės apsaugos nė vienam iš jos steigėjų, savininkų ar narių;
- l) verslininkas – verslininkas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2019/1023 2 straipsnio 1 dalies 9 punkte;
- m) visiškas skolų panaikinimas – situacija, kai i) neįmanoma išieškoti negrąžintų panaikinamų skolų iš verslininkų arba asmenų, kurie yra neribotos atsakomybės labai mažos įmonės steigėjai, savininkai ar nariai ir yra asmeniškai atsakingi už labai mažos įmonės skolas, arba ii) vykdant supaprastintą likvidavimo procedūrą negrąžintos panaikinamos skolos yra panaikinamos;
- n) grąžinimo planas – nustatytų sumų mokėjimo kreditoriams, kurį vykdo fizinis asmuo, besinaudojantis visiško skolų panaikinimo galimybe, programa arba planas, pagal kurį skolų panaikinimo laikotarpiu kreditoriams periodiškai perdedama atitinkamo fizinio asmens disponuojamųjų pajamų dalis;
- o) kreditorių komitetas – kreditoriams atstovaujantis organas, paskirtas pagal taikytiną nemokumo bylą teisę ir turintis konsultacinius ir kitus įgaliojimus, kaip nurodyta toje teisėje;

- p) įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūra – pagreitinta likvidavimo procedūra, pagal kurią visa veikianti skolininko įmonė arba jos dalis gali būti parduota geriausiajam konkurso dalyviui, siekiant likviduoti skolininko turtą dėl nustatyto skolininko nemokumo;
- q) su skolininku glaudžiai susijusi šalis – asmenys, įskaitant juridinius asmenis, turintys pirmenybinę prieigą prie neviešos informacijos apie skolininko reikalus.

Kai skolininkas yra fizinis asmuo, su juo glaudžiai susijusios šalys visų pirma yra:

- i) skolininko sutuoktinis (-ė) arba partneris (-ė);
- ii) skolininko arba jo sutuoktinio ar partnerio tiesiosios aukštutinės linijos giminaičiai, tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai ir broliai bei seserys ir šių asmenų sutuoktiniai arba partneriai;
- iii) asmenys, gyvenantys skolininko namų ūkyje;
- iv) asmenys, dirbantys skolininkui pagal darbo sutartį, turintys galimybę susipažinti su nevieša informacija apie skolininko reikalus, arba atliekantys kitas užduotis, per kurias jie gali susipažinti su nevieša informacija apie skolininko reikalus, įskaitant konsultantus, apskaitininkus ar notarus;
- v) juridiniai asmenys, kuriuose skolininkas arba vienas iš šios pastraipos i–iv punktuose nurodytų asmenų yra administracinių, valdymo ar priežiūros organų narys arba vykdo pareigas, suteikiančias galimybę susipažinti su nevieša informacija apie skolininko reikalus.

Kai skolininkas yra juridinis subjektas, su juo glaudžiai susijusios šalys visų pirma yra:

- i) bet koks skolininko administracinių, valdymo ar priežiūros organų narys;
- ii) dalininkai, turintys skolininko kontrolinį akcijų paketą;
- iii) asmenys, atliekantys funkcijas, panašias į tas, kurias atlieka i punkte nurodyti asmenys;
- iv) asmenys, kurie pagal antrą pastraipą yra glaudžiai susiję su šios pastraipos i, ii ir iii punktuose išvardytais asmenimis.

3 straipsnis

Svarbus laiko momentas, susijęs su glaudžiu ryšiu

Momentas, kai nustatoma, ar šalis yra glaudžiai susijusi su skolininku, yra:

- a) II antraštinės dalies tikslais – diena, kurią buvo užbaigtas teisinis veiksmas, dėl kurio pareikštas ieškinys dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, arba trys mėnesiai iki teisinio veiksmo užbaigimo;
- b) IV antraštinės dalies tikslais – parengiamojo etapo pradžios diena arba trys mėnesiai iki parengiamojo etapo pradžios.

II antraštinė dalis

IEŠKINIAI DĖL SANDORIO PRIPAŽINIMO NEGALIOJANČIU

1 skyrius

Bendrosios nuostatos dėl ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu

4 straipsnis

Bendrosios išankstinės sąlygos, susijusios su ieškiniiais dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu

Valstybės narės užtikrina, kad teisiniai veiksmai, kurie buvo užbaigti iki nemokumo bylos iškėlimo visų kreditorių nenaudai, galėtų būti pripažinti niekiniais šios antraštinės dalies 2 skyriuje nustatytais sąlygomis.

5 straipsnis

Ryšys su nacionalinėmis nuostatomis

Šia direktyva neužkertamas kelias valstybėms narėms priimti arba toliau taikyti nuostatas, susijusias su teisinių veiksmų, kurie kenkia visiems kreditoriams, niekiniu pobūdžiu, negaliojimu ar nevykdytinumu nemokumo bylų kontekste, kai tokiomis nuostatomis numatoma didesnė visų kreditorių apsauga nei nustatyta šios antraštinės dalies 2 skyriuje.

2 skyrius

Specialiosios sąlygos, susijusios su ieškiniiais dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu

6 straipsnis

Lengvatos

1. Valstybės narės užtikrina, kad teisiniai veiksmai, naudingi kreditoriui ar kreditorių grupei dėl jų reikalavimų patenkinimo, užtikrinimo įkaitu arba kitų priemonių, galėtų būti pripažinti niekiniais, jeigu jie buvo užbaigti:

- a) per tris mėnesius iki prašymo iškelti nemokumo bylą pateikimo su sąlyga, kad skolininkas negalėjo sumokėti skolų suėjus jų grąžinimo terminui, arba
- b) po prašymo iškelti nemokumo bylą pateikimo.

Jeigu prašymą iškelti nemokumo bylą tam pačiam skolininkui pateikė keli asmenys, pirmos pastraipos a punkte nurodyto trijų mėnesių laikotarpio pradžia laikomas pirmojo priimtino prašymo pateikimo momentas.

2. Jeigu kreditoriaus reikalavimas buvo deramai patenkintas arba užtikrintas, valstybės narės užtikrina, kad teisinį veiksma būtų galima pripažinti niekiniu tik tuo atveju, jeigu:

- a) yra patenkintos 1 dalyje nustatytos sąlygos ir
- b) tas kreditorius žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas negalėjo sumokėti savo skolų arba kad buvo pateiktas prašymas iškelti nemokumo bylą.

Pirmos pastraipos b punkte nurodytos kreditoriaus žinios preziumuojamos, jei kreditorius buvo su skolininku glaudžiai susijusi šalis.

3. Nukrypdamos nuo 1 ir 2 dalių, valstybės narės užtikrina, kad toliau nurodyti teisiniai veiksmai negalėtų būti pripažinti niekiniais:

- a) teisiniai veiksmai, atliekami tiesiogiai už teisingą atlygį nemokaus skolininko turto naudai;
- b) mokėjimai pagal įsakomuosius vekselius arba čekius, kai pagal įsakomuosius vekselius ar čekius reglamentuojančius įstatymus gavėjo reikalavimai, pareiškiama dėl vekselio ar čekio kitiems skolininkams pagal vekselius ar čekius, pvz., indosuotojui, davėjui arba gavėjui, jei jis atmeta skolininko mokėjimą, nėra leidžiami;
- c) teisiniai veiksmai, kuriems netaikomi ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu pagal Direktyvą 98/26/EB ir Direktyvą 2002/47/EB.

Valstybės narės užtikrina, kad, kai tai susiję su mokėjimais pagal įsakomuosius vekselius ar čekius, kaip nurodyta pirmos pastraipos b punkte, pagal vekselį arba čekį sumokėtą sumą grąžintų paskutinis indosuotojas arba, jei jis indosavo vekselį trečiosios šalies vardu, ta šalis, jei paskutinis indosuotojas arba trečioji šalis žinojo arba turėjo žinoti, kad skolininkas negalėjo sumokėti skolų suėjus jų grąžinimo terminui arba kad prašymas iškelti nemokumo bylą buvo pateiktas vekselio indosavimo metu arba jį indosavus. Šis žinojimas preziumuojamas, jei paskutinis indosuotojas arba trečioji šalis buvo su skolininku glaudžiai susijusi šalis.

7 straipsnis

Teisiniai veiksmai, atlikti neatlygintinai arba už akivaizdžiai nepakankamą atlygį

1. Valstybės narės užtikrina, kad skolininko teisiniai veiksmai, atlikti neatlygintinai arba už akivaizdžiai nepakankamą atlygį, galėtų būti pripažinti niekiniais, jei jie buvo

atlikti per vienus metus iki prašymo iškelti nemokumo bylą pateikimo arba po tokio prašymo pateikimo.

2. 1 dalis netaikoma simbolinės vertės dovanoms ir dovanojimui.
3. Jeigu prašymą iškelti nemokumo bylą tam pačiam skolininkui pateikė keli asmenys, 1 dalyje nurodyto vienu metų laikotarpio pradžia laikomas pirmojo priimtino prašymo pateikimo momentas.

8 straipsnis

Teisiniai veiksmai, kuriais tyčia siekiama padaryti žalą kreditoriams

1. Valstybės narės užtikrina, kad teisiniai veiksmai, kuriais skolininkas tyčia padarė žalą visiems kreditoriams, galėtų būti pripažinti niekiniais, jeigu tenkinamos abi šios sąlygos:
 - a) šie veiksmai buvo atlikti per ketverius metus iki prašymo iškelti nemokumo bylą pateikimo arba po tokio prašymo pateikimo;
 - b) kita teisinio veiksmo šalis žinojo arba turėjo žinoti apie skolininko ketinimą padaryti žalą kreditoriams apskritai.

Pirmos pastraipos b punkte nurodytos žinios preziumuojamos, jei kita teisinio veiksmo šalis buvo su skolininku glaudžiai susijusi šalis.

2. Jeigu prašymą iškelti nemokumo bylą tam pačiam skolininkui pateikė keli asmenys, 1 dalies pirmos pastraipos a punkte nurodyto ketverių metų laikotarpio pradžia laikomas pirmojo priimtino prašymo pateikimo momentas.

3 skyrius

Ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu pasekmės

9 straipsnis

Bendro pobūdžio pasekmės

1. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimais, teisėmis ar pareigomis, kylančiais iš teisinių veiksmų, kurie buvo pripažinti niekiniais pagal šios antraštinės dalies 2 skyrių, nebūtų galima remtis siekiant patenkinti reikalavimus atitinkamu nemokaus skolininko turtu.
2. Valstybės narės užtikrina, kad šalis, kuriai buvo naudingas niekiniu pripažintas teisinis veiksmas, būtų įpareigota kompensuoti visą atitinkamą nemokaus skolininko turtą už žalą, padarytą kreditoriams tuo teisiniu veiksmu.

Tuo, kad praturtėjimas dėl niekiniu pripažinto teisinio veiksmo nebėra šalies, kuri gavo naudos iš šio teisinio veiksmo, turto dalis (praturtėjimo pabaiga), galima remtis

tik tuo atveju, jei ši šalis nežinojo ir neturėjo žinoti apie aplinkybes, kuriomis grindžiamas ieškinys dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu.

3. Valstybės narės užtikrina, kad senaties terminas visiems reikalavimams, pareiškiamiems dėl teisinio veiksmo, kuris gali būti pripažintas niekiniu kitos šalies atžvilgiu, būtų treji metai nuo nemokumo bylos iškėlimo dienos.
4. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimas gauti visą kompensaciją pagal 2 dalies pirmą pastraipą galėtų būti perleistas kreditoriui arba trečiajai šaliai.
5. Valstybės narės užtikrina, kad šalis, kuri buvo įpareigota kompensuoti nemokaus skolininko turtą pagal 2 dalies pirmą pastraipą, negalėtų šios pareigos įskaityti kaip savo reikalavimų nemokaus skolininko turtui dalies.
6. Šis straipsnis nedaro poveikio bendrąja civiline ir komercine teise grindžiamiems ieškiniams dėl žalos, kurią kreditoriai patyrė dėl teisinio veiksmo, kuris gali būti pripažintas niekiniu, atlyginimo.

10 straipsnis

Pasekmės šaliai, kuri gavo naudos iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo

1. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju ir tiek, kiek šalis, kuri gavo naudos iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo, kompensuoja nemokaus skolininko turtą už to teisinio veiksmo padarytą žalą, bet koks tos šalies reikalavimas, kuris buvo patenkintas tuo teisiniu veiksmu, būtų atnaujintas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad iš nemokaus skolininko turto būtų gražinamas bet koks šalis, kuri gavo naudos iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo, atlygis, gautas po to, kai skolininkas gavo to teisinio veiksmo rezultatą arba tiesiogiai mainais už tai, jeigu tas atlygis vis dar yra nemokaus skolininko turto dalis tokia forma, kuria jį galima atskirti nuo likusios nemokaus skolininko turto dalies, arba jeigu nemokaus skolininko turtas vis dar praturtintas jo verte.

Visais pirmoje pastraipoje nenumatytais atvejais šalis, kuri gavo naudos iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo, gali pareikšti reikalavimus dėl atlygio kompensavimo. Nustatant reikalavimų eiliškumą nemokumo byloje, laikoma, kad šis reikalavimas kilo iki nemokumo bylos iškėlimo.

11 straipsnis

Trečiųjų šalių atsakomybė

1. Valstybės narės užtikrina, kad 9 straipsnyje nustatytais teisėmis būtų galima pasinaudoti šalies, kuri gavo naudos iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo, įpėdinio arba kito visų teisių perėmėjo atžvilgiu.
2. Valstybės narės užtikrina, kad 9 straipsnyje nustatytais teisėmis taip pat būtų galima pasinaudoti bet kurio kito teisinio veiksmo, kuris buvo pripažintas niekiniu, pavienių teisių perėmėjo atžvilgiu, jeigu tenkinama viena iš šių sąlygų:

- a) teisių perėmėjas įsigijo turtą neatlygintinai arba už akivaizdžiai nepakankamą atlygį;
- b) teisių perėmėjas žinojo arba turėjo žinoti aplinkybes, kuriomis grindžiamas ieškinys dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu.

Pirmos pastraipos b punkte nurodytos žinios preziumuojamos, jei pavienių teisių perėmėjas yra šalis, glaudžiai susijusi su šalimi, kuri gavo naudos iš niekiniu pripažinto teisinio veiksmo.

12 straipsnis

Ryšys su kitomis priemonėmis

1. Šios antraštinės dalies nuostatos nedaro poveikio Direktyvos (ES) 2019/1023 17 ir 18 straipsniams.

III antraštinė dalis NEMOKAUS SKOLININKO TURTUI PRIKLAUSANČIO TURTO ATSEKIMAS

1 skyrius

Paskirtųjų teismų prieiga prie banko sąskaitų informacijos

13 straipsnis

Paskirtieji teismai

1. Kiekviena valstybė narė iš savo teismų, kompetentingų nagrinėti bylas, susijusias su restruktūrizavimo, nemokumo arba skolų panaikinimo procedūromis, paskiria teismus, įgaliotus susipažinti su jos nacionaliniu centralizuotu banko sąskaitų registru, sukurtu pagal Direktyvos (ES) 2015/849 32a straipsnį, ir atlikti jame paiešką (toliau – paskirtieji teismai).
2. Kiekviena valstybė narė ne vėliau kaip [6 mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę dienos] praneša Komisijai apie savo paskirtuosius teismus ir visus jų pakeitimus. Komisija skelbia pranešimus Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

14 straipsnis

Paskirtųjų teismų prieiga prie banko sąskaitų informacijos ir jos paieška

1. Valstybės narės užtikrina, kad nemokumo specialisto, paskirto nagrinėjamos nemokumo byloje, prašymu paskirtieji teismai turėtų įgaliojimus tiesiogiai ir nedelsiant susipažinti su Direktyvos (ES) 2015/849 32a straipsnio 3 dalyje nurodyta banko sąskaitų informacija ir atlikti jos paiešką, kai tai būtina siekiant nustatyti ir

atsekti turtą, priklausantį nemokaus skolininko turtui toje byloje, įskaitant turtą, dėl kurio pareikšti ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu.

2. Valstybės narės užtikrina, kad nemokumo specialisto, paskirto nagrinėjamos nemokumo byloje, prašymu paskirtieji teismai turėtų įgaliojimus tiesiogiai ir nedelsiant gauti banko sąskaitų informaciją kitose valstybėse narėse per banko sąskaitų registrų (BSR) bendrą prieigos punktą, įsteigtą pagal Direktyvos (ES) YYYY/XX [LB: naujoji Kovos su pinigų plovimu direktyva] XX straipsnį, ir atlikti jos paiešką, kai tai būtina siekiant nustatyti ir atsekti turtą, priklausantį nemokaus skolininko turtui toje byloje, įskaitant turtą, dėl kurio pareikšti ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu.
3. Paskirtieji teismai negali susipažinti su papildoma informacija, kurią valstybės narės laiko esmine ir įtraukia į centralizuotus banko sąskaitų registrus pagal Direktyvos (ES) 2015/849 32a straipsnio 4 dalį, ir atlikti jos paiešką.
4. 1 ir 2 dalių tikslais laikoma, kad prieiga suteikiama ir paieška atliekama tiesiogiai ir nedelsiant, kai, *inter alia*, nacionalinės institucijos, tvarkančios centralizuotus banko sąskaitų registrus, paskirtiesiems teismams operatyviai perduoda informaciją apie banko sąskaitą naudodamosi automatizuotais mechanizmais su sąlyga, kad jokia tarpinė institucija negali daryti įtakos prašomiems duomenims arba pateiktinai informacijai.

15 straipsnis

Paskirtųjų teismų prieigos prie informacijos ir jos paieškos sąlygos

1. Prieigą prie banko sąskaitos informacijos turi ir jos paiešką pagal [14](#) straipsnį atlieka tik tie darbuotojai, kurie yra kiekvienu konkrečiu atveju kiekvieno paskirtojo teismo konkrečiai paskirti ir įgalioti toms užduotims atlikti.
2. Valstybės narės užtikrina, kad:
 - a) paskirtųjų teismų darbuotojai laikytųsi aukštų profesinių konfidencialumo ir duomenų apsaugos standartų ir kad jie būtų itin sąžiningi ir turėtų tinkamą kvalifikaciją;
 - b) būtų taikomos techninės ir organizacinės priemonės, kuriomis užtikrinamas duomenų saugumas laikantis aukštų technologinių standartų, kad paskirtieji teismai galėtų naudotis įgaliojimais susipažinti su banko sąskaitų informacija ir atlikti jos paiešką pagal [14](#) straipsnį.

16 straipsnis

Paskirtųjų teismų prieigos prie informacijos ir jos paieškos stebėseną

1. Valstybės narės nustato, kad centralizuotus banko sąskaitų registrus tvarkančios institucijos užtikrintų, kad kiekvienu atveju būtų išsaugomi registracijos įrašai, kai paskirtieji teismai gauna prieigą prie banko sąskaitų informacijos ir atlieka jos paiešką. Registracijos įrašuose pateikiama visų pirma tokia informacija:

- a) bylos identifikacinis numeris;
 - b) užklauso arba paieškos data ir laikas;
 - c) užklausoje arba paieškoje naudotų duomenų rūšis;
 - d) unikalūs rezultatų identifikatoriai;
 - e) paskirtojo teismo, tikrinančio informaciją registre, pavadinimas;
 - f) užklausa pateikusio arba paiešką atlikusio paskirtojo teismo darbuotojo ir, kai taikytina, užklausa ar paiešką užsakiusio teisėjo unikalus naudotojo identifikatorius, taip pat, kiek įmanoma, užklauso arba paieškos rezultatų gavėjo unikalus naudotojo identifikatorius.
2. Centralizuotus banko sąskaitų registrus administruojančios institucijos reguliariai tikrina 1 dalyje nurodytus registracijos įrašus.
 3. 1 dalyje nurodyti registracijos įrašai naudojami tik stebint, kaip laikomasi šios direktyvos ir kaip vykdomos pareigos, kylančios iš taikytinų Sąjungos teisės aktų dėl duomenų apsaugos. Vykdamas stebėseną tikrinamas prašymo priimtumas ir asmens duomenų tvarkymo teisėtumas, taip pat tai, ar užtikrinamas asmens duomenų vientisumas ir konfidencialumas. Įrašai tinkamomis priemonėmis apsaugomi nuo neteisėtos prieigos ir ištrinami praėjus penkeriems metams nuo jų sukūrimo, išskyrus atvejus, kai jie reikalingi pradėti stebėsenos procedūroms atlikti.

2 skyrius

Nemokumo specialistų prieiga prie informacijos apie tikruosius savininkus

17 straipsnis

Nemokumo specialistų prieiga prie informacijos apie tikruosius savininkus

1. Valstybės narės užtikrina, kad nemokumo specialistai, nustatydami ir atsekdami turtą, susijusį su nemokumo bylomis, kuriose jie yra paskirti, turėtų galimybę laiku susipažinti su Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 5 dalies antroje pastraipoje ir 31 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nurodyta informacija, kuri yra laikoma valstybėse narėse sukurtuose tikrųjų savininkų registruose ir yra prieinama per tikrųjų savininkų registrų tarpusavio sujungimo sistemą, sukurtą pagal Direktyvos (ES) 2015/849 30 straipsnio 10 dalį ir 31 straipsnio 9 dalį.
2. Nemokumo specialistų prieiga prie informacijos pagal šio straipsnio 1 dalį yra teisėtas interesas, kai tai būtina skolininko turtui, priklausančiam nemokaus skolininko turtui nagrinėjamos nemokumo byloje, nustatyti ir atsekti ir apima tik šią informaciją:
 - a) teisėto savininko vardą ir pavardę, gimimo mėnesį ir metus, gyvenamosios vietos šalį ir pilietybę;

- b) turimų naudos teisių pobūdį ir apimtį.

3 skyrius

Nemokumo specialistų prieiga prie nacionalinių turto registru

18 straipsnis

Nemokumo specialistų prieiga prie nacionalinių turto registru

1. Valstybės narės užtikrina, kad nemokumo specialistai, nepriklausomai nuo to, kurioje valstybėje narėje jie paskirti, turėtų tiesioginę ir operatyvią prieigą prie jų teritorijoje esančių priede išvardytų nacionalinių turto registru, jei tokių yra.
2. Kiek tai susiję su prieiga prie priede išvardytų nacionalinių turto registru, kiekviena valstybė narė užtikrina, kad kitoje valstybėje narėje paskirtiems nemokumo specialistams nebūtų taikomos *de jure* arba *de facto* mažiau palankios prieigos sąlygos nei toje valstybėje narėje paskirtiems nemokumo specialistams.

IV antraštinė dalis

ĮMONĖS PERĖMIMO NEMOKUMO ATVEJU PROCEDŪROS

1 skyrius

Bendrosios nuostatos

19 straipsnis

Įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą sudarytų du vienas po kito einantys etapai:
 - a) parengiamasis etapas, kurio tikslas – rasti tinkamą pirkėją skolininko įmonei ar jos daliai;
 - b) likvidavimo etapas, kurio tikslas – patvirtinti ir vykdyti skolininko įmonės ar jos dalies pardavimą ir paskirstyti pajamas kreditoriams.
2. Įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūra turi atitikti šioje antraštinėje dalyje nustatytas sąlygas. Visais kitais klausimais, įskaitant reikalavimų eiliškumą ir pajamų paskirstymo taisykles, valstybės narės taiko nacionalines nuostatas dėl likvidavimo procedūrų, jei jos atitinka Sąjungos teisę, įskaitant šioje antraštinėje dalyje nustatytas taisykles.

20 straipsnis

Ryšys su kitais Sąjungos teisės aktais

1. [19](#) straipsnio 1 dalyje nurodytas likvidavimo etapas laikomas nemokumo byla, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/848 2 straipsnio 4 punkte.
[22](#) straipsnyje nurodyti stebėtojai gali būti laikomi nemokumo specialistais, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/848 2 straipsnio 5 punkte.
2. Tarybos direktyvos 2001/23/EB⁴⁰ 5 straipsnio 1 dalies tikslais likvidavimo etapas laikomas bankroto arba nemokumo procedūra, pradėta siekiant likviduoti perdavėjo turtą prižiūrint kompetentingai valdžios institucijai.

21 straipsnis

Jurisdikcija įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrose

Teismas, turintis jurisdikciją įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūroje, turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti bylas, susijusias su skolininko įmonės ar jos dalies pardavimo apimtimi ir poveikiu įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūroje [28](#) straipsnyje nurodytoms skoloms ir įsipareigojimams.

2 skyrius Parengiamasis etapas

22 straipsnis

Stebėtojas

1. Valstybės narės nustato, kad skolininko prašymu teismas paskiria stebėtoją.
Stebėtojo skyrimu pradedamas [19](#) straipsnio 1 dalyje nurodytas parengiamasis etapas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad stebėtojas:
 - a) dokumentuotų kiekvieną pardavimo proceso etapą ir apie jį praneštų;
 - b) pagrįstų, kodėl mano, kad pardavimo procesas yra konkurencingas, skaidrus bei sąžiningas ir atitinka rinkos standartus;
 - c) rekomenduotų geriausią konkurso dalyvį kaip įmonę perimančią nemokumo atveju įgijėją pagal [30](#) straipsnį;

⁴⁰ 2001 m. kovo 12 d. Tarybos Direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 82, 2001 3 22, p. 16).

- d) nurodytų, ar mano, kad geriausias pasiūlymas nėra akivaizdus kreditorių interesų kriterijaus pažeidimas.

Pirmoje pastraipoje išvardyti stebėtojo veiksmai atliekami raštu, skaitmeniniu formatu ir laiku pateikiami visoms parengiamajame etape dalyvaujančioms šalims.

3. Valstybės narės užtikrina, kad stebėtojais galėtų būti paskirti tik tie asmenys, kurie atitinka abi šias sąlygas:
- a) jie tenkina tinkamumo kriterijus, taikomus nemokumo specialistams valstybėje narėje, kurioje pradėta įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūra;
 - b) jie gali būti faktiškai paskirti nemokumo specialistais vėlesniame likvidavimo etape.
4. Valstybės narės užtikrina, kad parengiamajame etape skolininkas ir toliau kontroliuotų savo turtą ir kasdienės savo įmonės veiklos operacijas.
5. Valstybės narės užtikrina, kad stebėtojo atlygis būtų mokamas:
- a) skolininko, jei vėliau nėra likvidavimo etapo;
 - b) iš nemokaus skolininko turto, kaip pirmenybinės administracinės išlaidos, kai vėliau yra likvidavimo etapas.

23 straipsnis

Atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas

Valstybės narės užtikrina, kad parengiamajame etape, kai skolininkas yra patekęs į situaciją, kai nemokumas yra tikėtinas, arba yra nemokus pagal nacionalinę teisę, skolininkas galėtų pasinaudoti atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymu pagal Direktyvos (ES) 2019/1023 6 ir 7 straipsnius, jei taip sudaromos palankesnės sąlygos sklandžiai ir veiksmingai pradėti įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą. Prieš priimant sprendimą dėl atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo, stebėtojas išklausomas.

24 straipsnis

Pardavimo procesui taikomi principai

1. Valstybės narės užtikrina, kad parengiamajame etape vykdomas pardavimo procesas būtų konkurencingas, skaidrus bei sąžiningas ir atitiktų rinkos standartus.
2. Jeigu pardavimo procese pateikiamas tik vienas saistantis pasiūlymas, laikoma, kad tas pasiūlymas atitinka įmonės rinkos kainą.
3. Valstybės narės gali nukrypti nuo 1 dalies tik tuo atveju, kai teismas rengia viešąjį aukcioną likvidavimo etape pagal [26](#) straipsnį. Tokiu atveju [22](#) straipsnio 2 dalies b punktas netaikomas.

3 skyrius

Likvidavimo etapas

25 straipsnis

Nemokumo specialisto skyrimas

Valstybės narės užtikrina, kad pradėjus likvidavimo etapą teismas paskirtų [22](#) straipsnyje nurodytą stebėtoją nemokumo specialistu.

26 straipsnis

Leidimas parduoti skolininko įmonę ar jos dalį

1. Valstybės narės užtikrina, kad, prasidėjus likvidavimo etapui, teismas leistų parduoti skolininko įmonę ar jos dalį stebėtojo pasiūlytam įgijėjui, su sąlyga, kad stebėtojas yra pateikęs nuomonę, patvirtinančią, kad parengiamajame etape vykdomas pardavimo procesas atitiko [22](#) straipsnio 2 ir 3 dalyse bei [24](#) straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus reikalavimus.

Teismas neleidžia parduoti, jei nesilaikoma [22](#) straipsnio 2 ir 3 dalyse ir [24](#) straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų reikalavimų. Valstybės narės užtikrina, kad pastaruoju atveju teismas tęstų nemokumo bylą.

2. Jei valstybės narės taiko [24](#) straipsnio 3 dalį, toje nuostatoje nurodytas viešasis aukcionas trunka ne ilgiau kaip keturias savaites ir pradedamas per dvi savaites nuo likvidavimo etapo pradžios. Stebėtojo pasirinktas pasiūlymas naudojamas kaip pradinis pasiūlymas viešajame aukcione. Valstybės narės užtikrina, kad pradiniam konkurso dalyviui parengiamajame etape suteiktos apsaugos priemonės, pvz., išlaidų kompensavimas arba pasitraukimo mokesčiai, būtų tinkamos bei proporcingos ir neatgrasytų galimų suinteresuotųjų šalių nuo dalyvavimo likvidavimo etape.

27 straipsnis

Vykdytinų sutarčių perdavimas arba nutraukimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad skolininko įmonės ar jos dalies įgijėjui būtų perduotos vykdytinios sutartys, kurios yra būtinos skolininko verslo veiklai tęsti ir kurių sustabdymas lemtų verslo veiklos sustabdymą. Perdavimui nereikia skolininko sandorio šalies ar kitų sandorio šalių sutikimo.

Pirma pastraipa netaikoma, jei skolininko įmonės ar jos dalies įgijėjas yra skolininko sandorio šalies ar kitų sandorio šalių konkurentas.

2. Valstybės narės užtikrina, kad teismas galėtų nuspręsti nutraukti 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas vykdytinas sutartis, jeigu tenkinama viena iš šių sąlygų:
 - a) nutraukimas atitinka skolininko įmonės ar jos dalies interesus;

- b) į vykdytiną sutartį įtraukti viešųjų paslaugų įsipareigojimai, kurių atžvilgiu kita sandorio šalis yra valdžios institucija, o skolininko įmonės ar jos dalies įgijėjas nevykdo techninių ir teisinių įsipareigojimų teikti paslaugas, numatytas tokioje sutartyje.

Pirmos pastraipos a punktas netaikomas vykdytinoms sutartims, susijusioms su intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisių licencijomis.

3. Vykdytinų sutarčių perdavimui arba nutraukimui taikoma valstybės narės, kurioje pradėtas likvidavimo etapas, teisė.

28 straipsnis

Per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą įgytos įmonės skolos ir įsipareigojimai

Valstybės narės užtikrina, kad įgijėjas įsigytų skolininko įmonę ar jos dalį be skolų ir įsipareigojimų, išskyrus atvejus, kai įgijėjas aiškiai sutinka prisiimti įmonės ar jos dalies skolas ir įsipareigojimus.

29 straipsnis

Specialiosios taisyklės dėl skundų stabdomojo poveikio

1. Valstybės narės užtikrina, kad skundai dėl teismo sprendimų, susijusių su leidimu parduoti skolininko įmonę ar jos dalį arba pardavimo įvykdymu, gali turėti stabdomąjį poveikį tik tuo atveju, jei pareiškėjas pateikia užtikrinimo priemonę, kuri yra tinkama padengti galimą žalą, patiriamą dėl pardavimo vykdymo sustabdymo.
2. Valstybės narės užtikrina, kad skundą nagrinėjančiam teismui būtų suteikta diskrecija visiškai arba iš dalies atleisti pareiškėją fizinį asmenį nuo užtikrinimo priemonės pateikimo, jeigu jis mano, kad toks atleidimas yra tinkamas atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes.

4 skyrius

Abiem įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros etapams taikomos nuostatos

30 straipsnis

Geriausio pasiūlymo atrankos kriterijai

Valstybės narės užtikrina, kad geriausio pasiūlymo per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą atrankos kriterijai būtų tokie patys, kaip ir kriterijai, taikomi atrenkant vieną iš konkuruojančių pasiūlymų likvidavimo procedūros metu.

31 straipsnis

Stebėtojo ir nemokumo specialisto civilinė atsakomybė

Valstybės narės užtikrina, kad stebėtojas ir nemokumo specialistas būtų atsakingi už žalą, kurią jie sukelia kreditoriams ir trečiosioms šalims, dalyvaujantiems įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūroje, nevykdydami savo pareigų pagal šią antraštinę dalį.

32 straipsnis

Šalys, glaudžiai susijusios su skolininku pardavimo procese

1. Valstybės narės užtikrina, kad su skolininku glaudžiai susijusios šalys turėtų teisę įsigyti skolininko įmonę ar jos dalį, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:
 - a) jos laiku atskleidžia stebėtojui ir teismui savo santykius su skolininku;
 - b) kitos pardavimo proceso šalys gautų tinkamą informaciją apie su skolininku glaudžiai susijusių šalių buvimą ir jų ryšį su skolininku;
 - c) šalims, kurios nėra glaudžiai susijusios su skolininku, suteikiama pakankamai laiko pasiūlymui pateikti.

Valstybės narės gali nustatyti, kad įrodžius, jog buvo pažeista pirmos pastraipos a punkte nurodyta pareiga atskleisti informaciją, teismas panaikintų [28](#) straipsnyje nurodytas lengvatas.

2. Kai su skolininku glaudžiai susijusios šalies pateiktas pasiūlymas yra vienintelis esamas pasiūlymas, valstybės narės nustato papildomas skolininko įmonės ar jos dalies pardavimo leidimo ir vykdymo apsaugos priemones. Šios apsaugos priemonės apima bent stebėtojo ir nemokumo specialisto pareigą atmesti su skolininku glaudžiai susijusios šalies pasiūlymą, jei pasiūlymas neatitinka kreditorių interesų kriterijaus.

33 straipsnis

Priemonės, kuriomis kuo labiau padidinama skolininko įmonės ar jos dalies vertė

1. Kai reikalingas tarpinis finansavimas, valstybės narės užtikrina, kad:
 - a) stebėtojas arba nemokumo specialistas imtųsi būtinų veiksmų, kad gautų tarpinį finansavimą mažiausiomis įmanomomis sąnaudomis;
 - b) tarpinio finansavimo priemonių teikėjams būtų suteikta teisė vykdant vėlesnes nemokumo procedūras gauti mokėjimą pirmiau nei kiti kreditoriai, kurių reikalavimai priešingu atveju turėtų pirmumą arba būtų lygiaverčiai;
 - c) siekiant užtikrinti kompensavimą, tarpinio finansavimo teikėjams galėtų būti suteikiamos užtikrinimo teisės į pardavimo pajamas;
 - d) tarpinis finansavimas galėtų būti įskaitytas į kainą, kuri turi būti sumokėta pagal priimtą pasiūlymą, kai jį teikia suinteresuotieji konkurso dalyviai.

2. Valstybės narės užtikrina, kad konkurso dalyviams nebūtų suteikiamos pirmenybės teisės įsigyti.
3. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai įmonės, kuriai taikoma perėmimo nemokumo atveju procedūra, užtikrinimo teisės yra suvaržytos, kreditoriai, kurie yra tų užtikrinimo teisių gavėjai, savo pasiūlyme galėtų įskaityti savo reikalavimus tik tuo atveju, jei tų reikalavimų vertė yra gerokai mažesnė už įmonės rinkos vertę.

34 straipsnis

Kreditorių interesų apsauga

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai ir skolininko įmonės nuosavybės teisių turėtojai turėtų teisę būti išklaustyti teisme prieš suteikiant leidimą parduoti skolininko įmonę ar jos dalį arba prieš įvykdant pardavimą.

Valstybės narės nustato išsamias taisykles, kad užtikrintų teisės būti išklausytam pagal pirmą pastraipą veiksmingumą.

2. Nukrypdamos nuo 1 dalies, valstybės narės teisės aktais gali nesuteikti teisės būti išklausytam:
 - a) kreditoriams arba nuosavybės teisių turėtojams, kurie negautų jokių mokėjimų arba neišlaikytų jokio akcijų paketo pagal įprastą likvidavimo prioritetų eiliškumą pagal nacionalinę teisę;
 - b) vykdytinų sutarčių kreditoriams, kurių reikalavimai skolininkui atsirado prieš suteikiant leidimą parduoti skolininko įmonę ar jos dalį ir turi būti visiškai apmokėti pagal sąlygas, nustatytas per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą gautame pasiūlyme.
3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūros metu užtikrinimo teisės būtų grąžinamos pagal tuos pačius reikalavimus, kurie būtų taikomi likvidavimo procedūroje.
4. Valstybės narės, kuriose vykdant likvidavimo procedūrą reikalaujama gauti užtikrintų reikalavimų turėtojų sutikimą, kad būtų grąžintos užtikrinimo teisės, gali nukrypti nuo reikalavimo gauti tokį sutikimą, jeigu užtikrinimo teisės yra susijusios su turtu, kuris yra būtinas kasdienei skolininko įmonės ar jos dalies veiklai tęsti, ir yra įvykdyta viena iš šių sąlygų:
 - a) užtikrintų reikalavimų kreditoriai neįrodo, kad per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą gautas pasiūlymas neatitinka kreditorių interesų kriterijaus;
 - b) užtikrintų reikalavimų kreditoriai nepateikė (tiesiogiai ar per trečiąją šalį) alternatyvaus saistančio įsigijimo pasiūlymo, pagal kurį būtų galima geriau susigrąžinti nemokaus skolininko turtą, palyginti su pasiūlymu, pateiktu per įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūrą.

35 straipsnis

Konkurencijos teisės procedūrų poveikis pasiūlymo pateikimo laikui arba sėkmingai baigčiai

1. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai yra didelė rizika, kad dėl konkurencijos teisės aktais grindžiamos procedūros arba dėl konkurencijos institucijos neigiamo sprendimo, susijusio su parengiamajame etape pateiktu pasiūlymu, procesas gali būti uždelstas, stebėtojas sudarytų palankesnes sąlygas alternatyviems pasiūlymams pateikti.
2. Valstybės narės užtikrina, kad stebėtojas galėtų gauti informaciją apie taikytinas konkurencijos teisės procedūras ir jų baigtis, kurios gali turėti įtakos pasiūlymo pateikimo laikui arba sėkmingai baigčiai, visų pirma konkurso dalyviams atskleidžiant informaciją arba, kai taikytina, atleidžiant nuo keitimosi informacija su konkurencijos institucijomis. Šiuo atžvilgiu stebėtojui taikoma visiško konfidencialumo pareiga.
3. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai dėl pasiūlymo kyla didelė vėlavimo rizika, kaip nurodyta 1 dalyje, į tą pasiūlymą būtų galima neatsižvelgti, jeigu tenkinamos abi šios sąlygos:
 - a) toks pasiūlymas nėra vienintelis esamas pasiūlymas;
 - b) įmonės perėmimo nemokumo atveju procedūroje pavėlavus sudaryti įmonės pardavimo sutartį su atitinkamu konkurso dalyviu būtų padaryta žala skolininko įmonei ar jos daliai.

V antraštinė dalis DIREKTORIŲ PAREIGA PRAŠYTI IŠKELTI NEMOKUMO BYLĄ IR CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ

36 straipsnis

Pareiga prašyti iškelti nemokumo bylą

Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai juridinis asmuo tampa nemokus, jo direktoriai būtų įpareigoti pateikti teismui prašymą iškelti nemokumo bylą ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tos dienos, kai direktoriai sužinojo arba, kaip galima pagrįstai tikėtis, turėjo sužinoti, kad juridinis asmuo yra nemokus.

37 straipsnis

Direktorių civilinė atsakomybė

1. Valstybės narės užtikrina, kad nemokaus juridinio asmens direktoriai būtų atsakingi už žalą, kurią kreditoriai patyrė dėl [36](#) straipsnyje nustatytos pareigos nevykdymo.

2. 1 dalimi nedaromas poveikis nacionalinėms taisyklėms dėl civilinės atsakomybės už direktorių pareigos pateikti prašymą iškelti nemokumo bylą, kaip nustatyta [36](#) straipsnyje, pažeidimą, kurios yra griežtesnės direktoriams.

VI antraštinė dalis

NEMOKIŲ LABAI MAŽŲ ĮMONIŲ LIKVIDAVIMAS

1 skyrius

Bendrosios taisyklės

38 straipsnis

Labai mažų įmonių likvidavimo taisyklės

1. Valstybės narės užtikrina, kad nemokioms labai mažoms įmonėms būtų taikomos supaprastintos likvidavimo procedūros, atitinkančios šios antraštinės dalies nuostatas.
2. Taikant supaprastintą likvidavimo procedūrą labai maža įmonė laikoma nemokia, kai ji paprastai negali sumokėti savo skolų suėjus jų terminui. Valstybės narės nustato sąlygas, kuriomis laikoma, kad labai maža įmonė paprastai negali sumokėti savo skolų suėjus jų terminui, ir užtikrina, kad šios sąlygos būtų aiškios bei paprastos ir atitinkama labai maža įmonė galėtų lengvai jas patikrinti.
3. Negalima atsisakyti pradėti ir vykdyti supaprastintos likvidavimo procedūros remiantis tuo, kad skolininkas neturi turto arba jo turto nepakanka supaprastintos likvidavimo procedūros išlaidoms padengti.
4. Valstybės narės užtikrina, kad supaprastintos likvidavimo procedūros išlaidos būtų padengtos 3 dalyje nurodytais atvejais.

39 straipsnis

Nemokumo specialistas

Valstybės narės užtikrina, kad supaprastintose likvidavimo bylose nemokumo specialistas galėtų būti paskirtas tik tuo atveju, jei tenkinamos abi šios sąlygos:

- a) skolininkas, kreditorius arba kreditorių grupė prašo jį paskirti;
- b) nemokumo specialisto įsikišimo išlaidos gali būti finansuojamos iš nemokaus skolininko turto arba jį paskirti prašiusios šalies lėšomis.

40 straipsnis

Ryšio priemonės

Valstybės narės užtikrina, kad supaprastintose likvidavimo bylose visus ryšius tarp kompetentingos institucijos ir, kai aktualu, nemokumo specialisto ir tokių bylų šalių būtų galima palaikyti elektroninėmis priemonėmis pagal Direktyvos (ES) 2019/1023 28 straipsnį.

2 skyrius

Supaprastintos likvidavimo procedūros pradėjimas

41 straipsnis

Prašymas pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą

1. Valstybės narės užtikrina, kad nemokios labai mažos įmonės galėtų kompetentingai institucijai pateikti prašymą pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą.
2. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuris nemokios labai mažos įmonės kreditorius galėtų kompetentingai institucijai pateikti prašymą pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą labai mažos įmonės atžvilgiu. Atitinkamai labai mažai įmonei suteikiama galimybė atsakyti į prašymą jį užginčijant arba su juo sutinkant.
3. Valstybės narės užtikrina, kad labai mažos įmonės galėtų pateikti prašymą pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą naudodamos standartinę formą.
4. 3 dalyje nurodytoje standartinėje formoje, be kita ko, turi būti galima pateikti šią informaciją:
 - a) jei labai maža įmonė yra juridinis asmuo – skolininko pavadinimą, registracijos numerį, registruotos buveinės adresą arba pašto adresą, jei jis skiriasi;
 - b) jei labai maža įmonė yra verslininkas – skolininko vardą, pavardę, registracijos numerį, jei toks yra, ir pašto adresą arba, kai adresas yra saugomi duomenys, – skolininko gimimo vietą ir datą;
 - c) labai mažos įmonės turto sąrašą;
 - d) labai mažos įmonės kreditorių pavadinimus, adresus ar kitus kontaktinius duomenis, kurie prašymo pateikimo metu buvo žinomi labai mažoms įmonėms;
 - e) reikalavimų labai mažai įmonei sąrašą ir kiekvieno reikalavimo sumą, nurodant pagrindinę sumą ir, kai taikytina, palūkanas, taip pat reikalavimo teisės atsiradimo datą ir datą, kai reikalavimo suma tapo mokėtina, jei tos datos skiriasi;
 - f) ar reikalaujama tam tikro reikalavimo daiktinio užtikrinimo arba nuosavybės teisės išlaikymo ir, jei taip, kokiam turtui taikoma užtikrinimo teisė.
5. 3 dalyje nurodytą standartinę formą Komisija nustato įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 69 straipsnio [2](#) dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai kreditorius pateikė prašymą pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą, o labai maža įmonė pareiškė sutinkanti, kad procedūra būtų pradėta, labai maža įmonė privalo pateikti 4 dalyje nurodytą informaciją kartu su šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atsakymu, jei toks yra.
7. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai kreditorius pateikia prašymą pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą, o kompetentinga institucija pradeda tokią procedūrą, nepaisant to, kad labai maža įmonė užginčija prašymą arba į jį neatsako, labai maža įmonė šio straipsnio 4 dalyje nurodytą informaciją turi pateikti ne vėliau kaip per dvi savaites nuo pranešimo apie procedūros pradėjimą gavimo dienos.

42 straipsnis

Sprendimas dėl prašymo pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą.

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija sprendimą dėl prašymo pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą priimtų ne vėliau kaip per dvi savaites nuo prašymo gavimo.
2. Atsisakyti pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą galima tik tuo atveju, jei tenkinama viena ar kelios iš šių sąlygų:
 - a) skolininkas nėra labai maža įmonė;
 - b) skolininkas nėra nemokus pagal šios direktyvos 38 straipsnio [2](#) dalį;
 - c) kompetentinga institucija, kuriai buvo pateiktas prašymas, neturi jurisdikcijos nagrinėti bylą;
 - d) valstybė narė, kurioje buvo pateiktas prašymas, neturi tarptautinės jurisdikcijos byloje.
3. Valstybės narės užtikrina, kad labai maža įmonė arba labai mažos įmonės kreditorius galėtų teisme užginčyti sprendimą dėl prašymo pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą. Skundas neturi stabdomojo poveikio supaprastintos likvidavimo procedūros pradėjimui ir teismas jį nagrinėja nedelsdamas.

43 straipsnis

Savo turtu disponuojantis skolininkas

1. Valstybės narės užtikrina, kad, laikantis 2, 3 ir 4 dalyse nustatytų sąlygų, skolininkai, besinaudojantys supaprastinta likvidavimo procedūra, ir toliau kontroliuotų savo turtą ir kasdienę įmonės veiklą.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai paskiriamas nemokumo specialistas, kompetentinga institucija sprendime dėl skyrimo nurodytų, ar teisės ir pareigos valdyti skolininko turtą ir juo disponuoti yra perduodamos nemokumo specialistui.
3. Valstybės narės nurodo aplinkybes, kuriomis kompetentinga institucija išimties tvarka gali nuspręsti panaikinti skolininko teisę valdyti savo turtą ir juo disponuoti.

Toks sprendimas turi būti grindžiamas kiekvieno konkretaus atvejo vertinimu, atsižvelgiant į visas svarbias teises ir faktines aplinkybes.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai skolininkas nebeturi teisės valdyti savo turto ir juo disponuoti ir nėra paskirtas nemokumo specialistas, būtų taikoma viena iš šių nuostatų:
 - a) bet kokį skolininko sprendimą šiuo tikslu turi patvirtinti kompetentinga institucija arba
 - b) kompetentinga institucija teisę valdyti skolininko turtą ir juo disponuoti patiki kreditoriui.

44 straipsnis

Atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad skolininkai galėtų pasinaudoti atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymu kompetentingai institucijai priėmus sprendimą pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą ir iki tos procedūros užbaigimo.
2. Valstybės narės gali nustatyti, kad kompetentinga institucija skolininko arba kreditoriaus prašymu galėtų netaikyti reikalavimui atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo, jeigu tenkinamos abi šios sąlygos:
 - a) vykdymo užtikrinimas tikriausiai nekeltų pavojaus visų kreditorių teisėtiems lūkesčiams ir
 - b) sustabdymas nepagrįstai pažeistų to reikalavimo kreditoriaus interesus.

45 straipsnis

Viešas skelbimas apie supaprastintos likvidavimo procedūros pradėjimą

1. Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie supaprastintos likvidavimo procedūros pradėjimą būtų paskelbta Reglamento (ES) 2015/848 24 straipsnyje nurodytame nemokumo registre kuo greičiau po jos pradėjimo.
2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija nedelsdama individualiais pranešimais informuotų skolininką ir visus žinomus kreditorius apie supaprastintos likvidavimo procedūros pradėjimą.

Pranešime visų pirma pateikiama:

- a) skolininko nurodytų reikalavimų skolininkui sąrašas;
- b) kvietimas kreditoriui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pranešimo gavimo pateikti bet kokius reikalavimus, neįtrauktus į a punkte nurodytą sąrašą, arba ištaisyti bet kokį neteisingą pareiškimą dėl tų reikalavimų;

- c) pareiškimas, kad, kreditoriui nesiimant tolesnių veiksmų, į a punkte nurodytą sąrašą įtraukti reikalavimai bus laikomi pateiktais atitinkamo kreditoriaus.

3 skyrius

Reikalavimų sąrašas ir nemokaus skolininko turto nustatymas

46 straipsnis

Reikalavimų pateikimas ir pripažinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimai skolininkui būtų laikomi pateiktais be jokių tolesnių veiksmų iš atitinkamų kreditorių, jeigu tuos reikalavimus skolininkas nurodo viename iš šių pareiškimų:
 - a) prašyme pradėti supaprastintą likvidavimo procedūrą;
 - b) atsakyme į kreditoriaus pateiktą prašymą pradėti tokią procedūrą;
 - c) informacijoje, pateiktoje pagal 41 straipsnio 7 dalį.
2. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuris kreditorius per 30 dienų nuo supaprastintos likvidavimo procedūros pradėjimo datos paskelbimo nemokumo registre arba, žinomo kreditoriaus atveju, nuo 45 straipsnyje nurodyto individualaus pranešimo gavimo dienos, atsižvelgiant į tai, kuri data yra vėlesnė, galėtų pareikšti reikalavimus, neįtrauktus į 1 dalyje nurodytus pareiškimus, arba pateikti prieštaravimo pareiškimus ar pareikšti susirūpinimą dėl reikalavimų, įtrauktų į vieną iš tų pareiškimų.
3. Valstybės narės užtikrina, kad, kreditoriui nepareiškus prieštaravimo ar susirūpinimo per 2 dalyje nurodytą laikotarpį, reikalavimas, įtrauktas į 1 dalyje nurodytus pareiškimus, būtų laikomas neginčijamu ir būtų galutinai pripažintas, kaip nurodyta.
4. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija arba nemokumo specialistas, jei jis paskirtas, galėtų pripažinti arba atsisakyti pripažinti kreditoriaus pareikštus reikalavimus, be 1 dalyje nurodytų reikalavimų, pagal 2 dalį ir nacionalinėje teisėje apibrėžtus atitinkamus kriterijus.
5. Valstybės narės užtikrina, kad ginčijamus reikalavimus skubiai išnagrinėtų kompetentinga institucija arba teismas. Kompetentinga institucija gali nuspręsti tęsti supaprastintą likvidavimo procedūrą dėl neginčijamų reikalavimų.

47 straipsnis

Ieškiniai dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu

Valstybės narės užtikrina, kad supaprastintos likvidavimo procedūros atveju ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu taisyklės būtų taikomos taip:

- a) ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu nagrinėjimas ir vykdymo užtikrinimas nėra privalomas, bet paliekamas kreditorių arba, kai taikytina, nemokumo specialisto nuožiūrai;
- b) bet koks kreditorių sprendimas nepareikšti ieškinio dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu nedaro poveikio skolininko atsakomybei pagal civilinę arba baudžiamąją teisę, jeigu vėliau nustatoma, kad skolininko pateikta informacija apie turtą ar įsipareigojimus buvo nuslėpta arba suklastota;
- c) kompetentinga institucija supaprastintą likvidavimo procedūrą gali pakeisti standartine nemokumo byla, kai dėl reikalavimų, kuriems taikoma sandorio pripažinimo negaliojančiu procedūra, svarbos, palyginti su nemokaus skolininko turto verte, ir dėl numatomos sandorio pripažinimo negaliojančiu procedūros trukmės nebūtų įmanoma vykdyti sandorio pripažinimo negaliojančiu procedūros pagal supaprastintą likvidavimo procedūrą.

48 straipsnis

Nemokaus skolininko turto nustatymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija arba nemokumo specialistas, jei jis paskirtas, remdamasis skolininko pateiktu turto sąrašu, kaip nurodyta 41 straipsnio 4 dalies c punkte, ir vėliau gauta atitinkama papildoma informacija, nustatytų galutinį turto, kuris sudaro nemokaus skolininko turtą, sąrašą.
2. Nemokaus skolininko turtą sudaro turtas, kurį skolininkas turi tuo metu, kai pradama supaprastinta likvidavimo procedūra, turtas, įgytas pateikus prašymą pradėti tokią procedūrą, ir turtas, susigražintas pareiškiant ieškinius dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu ar kitus ieškinius.
3. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai skolininkas yra verslininkas, kompetentinga institucija arba nemokumo specialistas, jei jis paskirtas, nurodytų, kuris turtas neįtraukiamas į nemokaus skolininko turtą ir todėl skolininkas gali jį pasilikti.

4 skyrius

Turto realizavimas ir pajamų paskirstymas

49 straipsnis

Sprendimas dėl taikytinos procedūros

1. Valstybės narės užtikrina, kad supaprastintose likvidavimo procedūrose, kai nustatomas nemokaus skolininko turtas ir reikalavimų skolininkui sąrašas, kompetentinga institucija:
 - a) pradeda realizuoti turtą ir paskirstyti pajamas arba

- b) priima sprendimą dėl supaprastintos likvidavimo procedūros užbaigimo nerealizuojant turto, kaip numatyta 2 dalyje.
2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija galėtų priimti sprendimą nedelsiant užbaigti supaprastintą likvidavimo procedūrą nerealizuojant turto tik tuo atveju, jei tenkinama kuri nors iš šių sąlygų:
- a) nėra turto, kuris sudarytų nemokaus skolininko turtą;
 - b) nemokaus skolininko turtui priklausančio turto vertė yra tokia maža, kad jo pardavimo ir pajamų paskirstymo išlaidos ar laiko sąnaudos nebūtų pateisinamos;
 - c) tikroji suvaržyto turto vertė yra mažesnė už užtikrinimo priemonę turinčiam (-iems) kreditoriui (-iams) mokėtiną sumą ir kompetentinga institucija mano, kad yra pagrįsta leisti tam (tiems) užtikrinimo priemonę turinčiam (-iems) kreditoriui (-iams) perimti turtą.
3. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai kompetentinga institucija realizuoja skolininko turtą, kaip nurodyta 1 dalies a punkte, kompetentinga institucija taip pat nurodytų turto realizavimo priemones. Kitos priemonės, išskyrus skolininko turto pardavimą per elektroninį viešąjį aukcioną, gali būti pasirenkamos tik tuo atveju, jei, atsižvelgiant į turto pobūdį arba bylos aplinkybes, jų taikymas laikomas tinkamesniu.

50 straipsnis

Elektroninių aukcionų sistemos skolininko turtui parduoti

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje būtų įsteigta ir prižiūrima viena ar kelios elektroninių aukcionų platformos, skirtos nemokaus skolininko turtui parduoti vykdant supaprastintą likvidavimo procedūrą.
- Valstybės narės gali nustatyti, kad skolininko turto pardavimo tikslais vartotojai taip pat gali teikti pasiūlymus dėl veikiančios skolininko įmonės pirkimo.
2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytos elektroninių aukcionų platformos būtų naudojamos visais atvejais, kai skolininko įmonė arba turtas, kuriems taikoma supaprastinta likvidavimo procedūra, realizuojami aukciono būdu.
3. Valstybės narės gali išplėsti 1 dalyje nurodytų elektroninių aukcionų sistemų naudojimą ir jas taikyti skolininko įmonės ar turto, kuriems taikomos jų teritorijoje iškeltos kitų rūšių nemokumo bylos, pardavimui.
4. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytos elektroninių aukcionų platformos būtų prieinamos visiems fiziniais ir juridiniams asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta arba registracijos vieta yra jų teritorijoje arba kitos valstybės narės teritorijoje. Prieigai prie aukcionų sistemos gali būti naudojama vartotojo elektroninės atpažinties priemonė; tokiu atveju asmenys, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta arba registracijos vieta yra kitoje valstybėje narėje, gali naudotis savo

nacionalinėmis elektroninės atpažinties schemomis pagal Reglamentą (ES) Nr. 910/2014⁴¹.

51 straipsnis

Elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimas

1. Komisija įgyvendinimo aktais sukuria 50 straipsnyje nurodytų nacionalinių elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimo sistemą. Sistemą sudaro nacionalinės elektroninių aukcionų sistemos, tarpusavyje sujungtos per Europos e. teisingumo portalą, kuris yra centrinis elektroninės prieigos prie sistemos punktas. Sistemoje visomis Sąjungos oficialiosiomis kalbomis pateikiama informacija apie visus nacionalinėse elektroninių aukcionų platformose paskelbtus aukcionų procesus, sudaromos sąlygos atlikti šių aukcionų procesų paiešką ir pateikiami saitai į nacionalinių sistemų, kuriose pasiūlymai gali būti teikiami tiesiogiai, puslapius.
2. Komisija įgyvendinimo aktais nustato technines specifikacijas ir procedūras, būtinas valstybių narių nacionalinių elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimui užtikrinti, ir nustato:
 - a) techninę specifikaciją ar technines specifikacijas, kuriose nustatomi ryšių palaikymo ir keitimosi informacija elektroninėmis priemonėmis būdai, grindžiamas nustatytais elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimo sistemos sąsajos specifikacijomis;
 - b) technines priemones, kuriomis užtikrinami būtiniausi informacinių technologijų saugumo standartai informacijos perdavimui ir platinimui per elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimo sistemą;
 - c) būtiniausią informaciją, kuri turi būti prieinama per centrinę platformą;
 - d) paskelbtų aukcionų procesų pateikimo Europos e. teisingumo portale minimalius kriterijus;
 - e) paskelbtų aukcionų procesų paieškos Europos e. teisingumo portale minimalius kriterijus;
 - f) minimalius kriterijus, pagal kuriuos vartotojai nukreipiami į valstybės narės, kurioje jie gali tiesiogiai pateikti savo pasiūlymus paskelbtuose aukcionų procesuose, nacionalinės aukcionų sistemos platformą;
 - g) galimybės naudotis tarpusavio sujungimo sistemoje teikiamomis paslaugomis būdus ir technines sąlygas;
 - h) Direktyvos (ES) 2017/1132⁴² 16 straipsnio 1 dalyje nurodyto Europos unikalaus atpažinties kodo naudojimą;

⁴¹ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).

⁴² 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų 16 straipsnio 1 dalis.

- i) nurodymą, su kuriais asmens duomenimis galima susipažinti;
- j) duomenų apsaugos priemonės.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 69 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros ne vėliau kaip [*vieni metai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*].

52 straipsnis

Elektroninių aukcionų sistemų sukūrimo ir tarpusavio sujungimo išlaidos

1. Elektroninių aukcionų sistemų tarpusavio sujungimo sistemos sukūrimas, priežiūra ir tolesnis plėtojimas, kaip nurodyta 50 straipsnyje, finansuojami iš Sąjungos bendrojo biudžeto.
2. Kiekviena valstybė narė padengia išlaidas, susijusias su savo nacionalinių elektroninių aukcionų sistemų sukūrimu ir pritaikymu, kad jos taptų sąveikios su Europos e. teisingumo portalu, taip pat tų sistemų administravimo, naudojimo ir priežiūros išlaidas. Tai nedaro poveikio galimybei teikti paraiškas dėl dotacijų tokiai veiklai remti pagal Sąjungos finansines programas.

53 straipsnis

Komisijos pareigos, susijusios su asmens duomenų tvarkymu elektroninių aukcionų platformų tarpusavio sujungimo sistemoje

1. Komisija vykdo duomenų valdytojo pareigas pagal Reglamento (ES) 2018/1725 3 straipsnio 8 dalį, laikydamosi šiame straipsnyje nustatytų atitinkamų pareigų.
2. Komisija apibrėžia reikiamą politiką ir taiko techninius sprendimus, būtinus, kad būtų vykdomos jos pareigos neviršijant duomenų valdytojo funkcijų apimties.
3. Komisija įgyvendina technines priemones, būtinus siekiant užtikrinti perduodamų asmens duomenų saugumą, visų pirma konfidencialumą ir vientisumą perduodant duomenis į Europos e. teisingumo portalą ir iš jo.
4. Informacijos iš tarpusavyje sujungtų nacionalinių aukcionų sistemų atveju Europos e. teisingumo portale nėra saugomi su duomenų subjektais susiję asmens duomenys. Visi tokie duomenys saugomi valstybių narių arba kitų institucijų naudojamose nacionalinėse aukcionų sistemose.

54 straipsnis

Turto pardavimas elektroninio aukciono būdu

1. Valstybės narės užtikrina, kad apie nemokaus skolininko turto elektroninį aukcioną vykdamą supaprastintą likvidavimo procedūrą būtų laiku iš anksto paskelbta 50 straipsnyje nurodytoje elektroninių aukcionų platformoje.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija arba, kai aktualu, nemokumo specialistas individualiais pranešimais informuotų visus žinomus kreditorius apie elektroninio aukciono objektą, laiką ir datą, taip pat apie dalyvavimo jame reikalavimus.
3. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuriam suinteresuotajam asmeniui, įskaitant esamus skolininko akcininkus ar direktorius, būtų leidžiama dalyvauti elektroniniame aukcione ir teikti pasiūlymus.
4. Jei yra pasiūlymų tiek dėl veikiančios skolininko įmonės, tiek dėl nemokaus skolininko turtui priklausančių pavienių turto objektų įsigijimo, kreditoriai nusprendžia, kuriai iš alternatyvų jie teikia pirmenybę.

55 straipsnis

Sprendimas užbaigti supaprastintą likvidavimo procedūrą

1. Valstybės narės užtikrina, kad po pajamų, gautų pardavus skolininko įmonę ar turtą, paskirstymo kompetentinga institucija ne vėliau kaip per dvi savaites nuo pajamų paskirstymo pabaigos priimtų sprendimą dėl supaprastintos likvidavimo procedūros užbaigimo.
2. Valstybės narės užtikrina, kad sprendime dėl supaprastintos likvidavimo procedūros užbaigimo būtų nurodytas laikotarpis, per kurį turi būti panaikintos verslininko skolininko arba neribotos atsakomybės labai mažos įmonės steigėjų, savininkų ar narių, kurie yra asmeniškai atsakingi už skolininko skolas, skolas.

5 skyrius

Verslininkų skolų panaikinimas per supaprastintą likvidavimo procedūrą

56 straipsnis

Galimybė pasinaudoti skolų panaikinimo priemone

Valstybės narės užtikrina, kad supaprastintose likvidavimo procedūrose verslininkų skolininkų, taip pat neribotos atsakomybės labai mažos įmonės skolininkės steigėjų, savininkų ar narių, kurie yra asmeniškai atsakingi už labai mažos įmonės skolas, skolas būtų visiškai panaikintos, kaip numatyta Direktyvos (ES) 2019/1023 III antraštinėje dalyje.

57 straipsnis

Asmeninių garantijų, suteiktų su verslo veikla susijusioms skoloms, traktavimas

Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai labai mažos įmonės, kuri yra skolininkė supaprastintoje likvidavimo procedūroje, verslo poreikiams suteiktai asmeninei garantijai iškeliamą nemokumo byla arba individuali vykdymo užtikrinimo byla garantui, kuris, jei atitinkama labai maža įmonė yra juridinis asmuo, yra to juridinio asmens steigėjas, savininkas

ar narys, arba, jei atitinkama labai maža įmonė yra verslininkas, to verslininko šeimos nariui, su asmenine garantija susijusi byla koordinuojama arba konsoliduojama su supaprastinta likvidavimo procedūra.

VII antraštinė dalis

KREDITORIŲ KOMITETAS

1 skyrius

Kreditorių komiteto įsteigimas ir nariai

58 straipsnis

Kreditorių komiteto įsteigimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komitetas būtų įsteigiamas tik tuo atveju, kai taip nusprendžia visuotinis kreditorių susirinkimas.
2. Nukrypstant nuo [1](#) dalies, valstybės narės gali numatyti, kad prieš iškeliant nemokumo bylą kreditorių komitetas gali būti įsteigtas nuo prašymo iškelti nemokumo bylą pateikimo dienos, kai vienas ar daugiau kreditorių pateikia teismui prašymą įsteigti tokį komitetą.

Valstybės narės užtikrina, kad pirmajame visuotiniame kreditorių susirinkime būtų nuspręsta dėl kreditorių komiteto, įsteigto pagal 1 dalį, veiklos tęsimo ir sudėties.

3. Valstybės narės nacionalinėje teisėje gali nenumatyti galimybės įsteigti kreditorių komitetą nemokumo byloje, kai bendros tokio komiteto dalyvavimo išlaidos yra nepagrįstos atsižvelgiant į mažą nemokaus skolininko turto ekonominę svarbą, mažą kreditorių skaičių arba į tai, kad skolininkas yra labai maža įmonė.

59 straipsnis

Kreditorių komiteto narių skyrimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komiteto nariai būtų skiriami visuotiniame kreditorių susirinkime arba teismo sprendimu per 30 dienų nuo bylos iškėlimo dienos, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2015/848 24 straipsnio 2 dalies a punkte.
2. Kai kreditorių komiteto nariai skiriami visuotiniame kreditorių susirinkime, valstybės narės užtikrina, kad teismas patvirtintų skyrimą per 5 dienas nuo pranešimo apie skyrimą teismui dienos.
3. Valstybės narės užtikrina, kad paskirti kreditorių komiteto nariai teisingai atstovautų skirtingiems kreditorių ar jų grupių interesams.
4. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai, kurių reikalavimai buvo pripažinti tik preliminariniai, ir tarpvalstybiniai kreditoriai taip pat turėtų teisę būti skiriami į kreditorių komitetą.

5. Valstybės narės užtikrina, kad bet kuri suinteresuotoji šalis galėtų teisme ginčyti vieno ar daugiau kreditorių komiteto narių paskyrimą tuo pagrindu, kad jie buvo paskirti nesilaikant taikytinos teisės.

60 straipsnis

Kreditorių kaip kreditorių komiteto narių pareiga

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komiteto nariai atstovautų tik visų kreditorių interesams ir veiktų nepriklausomai nuo nemokumo specialisto.

Nukrypstant nuo ankstesnės pastraipos, valstybės narės gali toliau taikyti nacionalines nuostatas, pagal kurias toje pačioje nemokumo byloje leidžiama įsteigti daugiau nei vieną kreditorių komitetą, atstovaujantį skirtingoms kreditorių grupėms. Šiuo atveju kreditorių komiteto nariai atstovauja tik juos paskyrusių kreditorių interesams.

2. Kreditorių komitetas yra atsakingas už visus jo atstovaujamus kreditorius.

61 straipsnis

Narių skaičius

Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komitetą sudarytų bent trys ir ne daugiau kaip 7 nariai.

62 straipsnis

Nario nušalinimas ir pakeitimas

1. Valstybės narės nustato taisykles, nurodančias kreditorių komiteto narių nušalinimo bei pakeitimo pagrindus ir susijusias procedūras. Tose taisyklėse taip pat atsižvelgiama į atvejus, kai kreditorių komiteto nariai atsistatydina arba negali atlikti reikiamų funkcijų, pavyzdžiui, sunkios ligos ar mirties atvejais.
2. Nušalinimo pagrindai apima bent sukčiavimą ar labai aplaidų elgesį, tyčinį nusižengimą arba patikėtinio pareigų, susijusių su kreditorių interesais, nevykdymą.

2 skyrius

Kreditorių komiteto darbo metodai ir funkcija

63 straipsnis

Kreditorių komiteto darbo metodas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komitetas per 15 darbo dienų nuo narių paskyrimo nustatytų darbo metodų protokolą. Jeigu kreditorių komitetas neįvykdo šios pareigos, teismas įgaliojamas kreditorių komiteto vardu nustatyti protokolą per

15 darbo dienų nuo pirmojo 15 darbo dienų laikotarpio pabaigos. Pirmajame kreditorių komiteto posėdyje jo nariai patvirtina darbo metodus paprasta dalyvaujančių narių balsų dauguma.

2. 1 dalyje nurodytame protokole pateikiama bent ši informacija:
 - a) tinkamumas atvykti į kreditorių komiteto posėdžius ir juose dalyvauti;
 - b) tinkamumas balsuoti ir būtinas kvorumas;
 - c) interesų konfliktas;
 - d) informacijos konfidencialumas.
3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytas protokolas būtų prieinamas visiems kreditoriams, teismui ir nemokumo specialistui.
4. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komiteto nariams būtų suteikta galimybė dalyvauti ir balsuoti asmeniškai arba elektroninėmis priemonėmis.
5. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komiteto nariams galėtų atstovauti bet kokia šalis, kuriai suteiktas įgaliojimas.
6. Komisija įgyvendinimo aktais nustato protokolo standartinę formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 69 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

64 straipsnis

Kreditorių komiteto funkcija, teisės, pareigos ir įgaliojimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komiteto funkcija būtų užtikrinti, kad nagrinėjant nemokumo bylą būtų apsaugoti kreditorių interesai ir kad dalyvautų pavieniai kreditoriai.

Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komitetas turėtų bent šias teises, pareigas ir įgaliojimus:

- a) teisę bet kuriuo metu išklaustyti nemokumo specialistą;
- b) teisę atvykti ir būti išklausytam nemokumo byloje;
- c) pareigą prižiūrėti nemokumo specialistą, be kita ko, konsultuojantis su nemokumo specialistu ir informuojant nemokumo specialistą apie kreditorių pageidavimus;
- d) įgaliojimą bet kuriuo nemokumo bylos nagrinėjimo metu prašyti skolininko, teismo ar nemokumo specialisto pateikti svarbią ir būtiną informaciją;
- e) pareigą teikti informaciją kreditoriams, kuriems atstovauja kreditorių komitetas, ir teisę gauti informaciją iš tų kreditorių;

- f) teisę gauti pranešimą apie kreditorių komiteto atstovaujamo kreditorių interesus, įskaitant turto pardavimą ne įprastomis veiklos sąlygomis, ir su jais konsultuotis;
 - g) įgaliojimą prašyti išorės patarimų klausimais, kuriais kreditorių komiteto atstovaujami kreditoriai yra suinteresuoti.
2. Kai valstybės narės kreditorių komitetui patiki įgaliojimus tvirtinti tam tikrus sprendimus ar teisinius veiksmus, jos aiškiai nurodo dalykus, dėl kurių toks patvirtinimas reikalingas.

65 straipsnis

Išlaidos ir atlygis

1. Valstybės narės nurodo, kas padengia išlaidas, kurias kreditorių komitetas patiria vykdydamas [64](#) straipsnyje nurodytą funkciją.
2. Kai 1 dalyje nurodytos išlaidos padengiamos iš nemokaus skolininko turto, valstybės narės užtikrina, kad kreditorių komitetas registruotų tokias išlaidas, o teismas turėtų įgaliojimus apriboti nepagrįstas ir neproporcingas išlaidas.
3. Kai valstybės narės leidžia kreditorių komiteto nariams gauti atlygį ir toks atlygis mokamas iš nemokaus skolininko turto, jos užtikrina, kad atlygis būtų proporcingas narių atliekamai funkcijai ir kad kreditorių komitetas jį registruotų.

66 straipsnis

Atsakomybė

Kreditorių komiteto nariai atleidžiami nuo individualios atsakomybės už savo, kaip komiteto narių, veiksmus, išskyrus atvejus, kai jie elgėsi labai aplaidžiai ar apgaulingai, padarė tyčinį nusizengimą arba pažeidė patikėtinio pareigą savo atstovaujamiems kreditoriams.

67 straipsnis

Skundų pateikimas

1. Kai valstybės narės kreditorių komitetui patiki įgaliojimus patvirtinti tam tikrus sprendimus ar sandorius, jos taip pat numato teisę apskūsti tokį patvirtinimą.
2. Valstybės narės užtikrina, kad skundų pateikimo procedūra būtų veiksminga ir greita.

VIII antraštinė dalis

PRIEMONĖS, KURIOMIS DIDINAMAS NACIONALINĖS BANKROTO TEISĖS AKTŲ SKAIDRUMAS

68 straipsnis

Pagrindinės informacijos suvestinė

1. Valstybės narės Europos e. teisingumo portale pateikia pagrindinės informacijos suvestinę apie tam tikrus nacionalinės teisės elementus, susijusius su nemokumo bylomis.
2. 1 dalyje nurodytos pagrindinės informacijos suvestinės turinys turi būti tikslus, aiškus ir neklaidinantis, faktai jame turi būti išdėstyti subalansuotai ir sąžiningai. Jis turi derėti su kita informacija apie nemokumo arba bankroto teisę, pateikta Europos e. teisingumo portale pagal Reglamento (ES) 2015/848 86 straipsnį.
3. Pagrindinės informacijos suvestinė:
 - a) parengiama ir pateikiama Komisijai oficialiąja Sąjungos kalba ne vėliau kaip [6 mėnesiai po šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino];
 - b) neviršija atspausdinto A4 formato popieriaus penkių kraštinių ilgio, naudojant įskaitomo dydžio rašmenis;
 - c) parašyta aiškia, netechnine ir suprantama kalba.
4. Pagrindinės informacijos suvestinėje pateikiami šie skirsniai tokia tvarka:
 - a) nemokumo bylos iškėlimo sąlygos;
 - b) reikalavimų pateikimo, tikrinimo ir priėmimo taisyklės;
 - c) taisyklės, kuriomis reglamentuojamas kreditorių reikalavimų eiliškumas ir pajamų, gautų nemokumo byloje realizavus turtą paskirstymas;
 - d) vidutinė nustatyta nemokumo bylų trukmė, kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2019/1023⁴³ 29 straipsnio 1 dalies b punkte.
5. 4 dalies a punkte nurodytame skirsnyje pateikiama:
 - a) asmenų, kurie gali prašyti iškelti bankroto bylą, sąrašas;
 - b) nemokumo bylos iškėlimą lemiančių sąlygų sąrašas;
 - c) kur ir kaip galima pateikti prašymą iškelti nemokumo bylą;

⁴³ 2019 m. birželio 20 d. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2017/1132.

- d) kaip ir kada skolininkui pranešama apie nemokumo bylos iškėlimą.
6. 4 dalies [b](#) punkte nurodytame skirsnyje pateikiama:
- a) asmenų, galinčių pateikti reikalavimą, sąrašas;
 - b) reikalavimo pateikimo sąlygų sąrašas;
 - c) reikalavimo pateikimo terminas;
 - d) kur rasti reikalavimo pateikimo formą, kai taikytina;
 - e) kaip ir kur pateikti reikalavimą;
 - f) kaip prašymas tikrinamas ir patvirtinamas.
7. 4 dalies [c](#) punkte nurodytame skirsnyje pateikiama:
- a) trumpas kreditorių teisių ir reikalavimų eiliškumo aprašymas;
 - b) trumpas pajamų paskirstymo aprašymas.
8. Valstybės narės atnaujina 4 dalyje nurodytą informaciją per vieną mėnesį nuo atitinkamų nacionalinės teisės pakeitimų įsigaliojimo. Pagrindinės informacijos suvestinėje pateikiamas šis pareiškimas: „Ši pagrindinės informacijos suvestinė yra tiksliai [*informacijos pateikimo Komisijai data arba atnaujinimo data*]“.
- Komisija pasirūpina, kad ta pagrindinės informacijos suvestinė būtų išversta į anglų, prancūzų ir vokiečių kalbas arba, jei pagrindinės informacijos suvestinė parengta viena iš tų kalbų, į dvi kitas kalbas, ir padaro ją prieinamą visuomenei Europos e. teisingumo portalo kiekvienos valstybės narės skiltyje, skirtoje nemokumo / bankroto atvejams.
9. Komisijai suteikiami įgaliojimai įgyvendinimo aktais pakeisti pagrindinės informacijos suvestinės formatą arba išplėsti ar sumažinti joje pateiktos techninės informacijos apimtį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 69 straipsnio [2](#) dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IX antraštinė dalis

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

69 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda Restruktūrizavimo ir nemokumo komitetas (toliau – Komitetas), kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1023 30 straipsnyje. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

70 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip [*penkeri metai po šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino*] Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui pateikia šios direktyvos taikymo ir poveikio ataskaitą.

71 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo [*2 metai po jos įsigaliojimo*]. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

72 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja <...> dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

73 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkė
<...>

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė
<...>